

37th Year of Publication



431

జూన్ - 1992

సాహితీ నుద

ఇంచుక ముద్దు లేనగవు లెంపగు నన్య విలానసూక్తు ల భ్యంవిళ లోలదృష్టియు నవారుణ పల్లవ మండలంబు ని ర్మించు నలీల యానములు మేలుగ యావన లఓ్ష్మి తోడ వ ర్మించు మృగాఓ్ట్ చందము లతి బ్రమదంబు ఘటింవ జాలవే

—భర్భహరి

选

మృగనాఖి నికరంపు బుగబుగల్ కలవోట - జదలేటి తుంపురుల్ వెదరు వోట వకుళవాటి గంధవహుండు పైకొను వోట - గుర్పూర తరు ధూశి గప్పు వోట బనమూఱు సెలయేఱు లీసుక్ వెట్టిన వోట - జిగురు మావుల నంజ నిగుడు వోట నవమాలికల తీవె నట్లుట్టి వడు వోట - మాణిక్య దీనముల్ మలయు వోట బమమున దేటు లెలుగెత్తి పాడు వోట - శారికా అంగ శా.శృముల్ చడువు వోట గీరికల కంరముల్ [కౌమ్మి కేరు వోట - బావురము లారజంబులు పలుకు వోట — వనవర్డవ - అల్లపావి పెద్దవ 'మమచరిత్ర'

'జగ రీ' - 2, క్పోర్ రోడ్. మైలాహార్. పి బి 2922, మ[బాను - 600 004 ఫోన్: 76697 - చందా 2 నంగలకు రు. 50-00 - 4 నంగలకు రు. 100-00- జీవిక చందా రు. 300-00. పా¦జన్ - రు. 1000-00. ఏదేశాలలో పా!టన్ రు. 2000-00

🔻 📞 👢 ముఖవ్మితం : రాజీవ్ గాంధీ



్రుటజని గాంచె భూమిసురు డంబర చుంబిత.... ఏమి చూశాడురా, గోపీ ? - అని స్రజ్మించాడు టీచరు.

ఇటూ అటూ బిత్తరహోయి చూస్తూ, తన సీటులో నిలబడి 'నాకు తెలిదు, సార్' - అన్నాడు గోపీ.

'శీత ైలయు చూశాడు - అంటే పామవత్పర్వతాన్ని. ఈ పద్యం 'మనుచర్మిత' లోనిది. 'మనుచర్మిత' బాసిన దెవరు ?' - అని ఈసారి సోమూని అడిగాడు టీచరు.

'నాకు తెలీదు, సార్' అన్నాడు సోమూ.

'బ్రసాద్ ?' 'తెలీదు, సార్'

తనకు తెలుసునన్నట్లు నిలబడ్డాడు రఘు.

చెప్పమన్నాడు టీచర్. 'పెదయ్య'

టిచ్రు పేరునవ్వతో అన్నాడు: 'మీ పెద్దయ్య, మా పెద్దయ్య కాదు – ఆల్లసాని పెద్దవామాత్యుడు.'

_యమ్ సోమశేఖర్

అమలాపురం

ాజేష్, ఈ సుజాత నన్నింత దగా చేస్తుందనీ, అన్యాయం చేస్తుందనీ అనుకోలేదు-అని వాహోయాడు శేఖర్. 'ఏం బ్రదర్ ఏం వేసింది - సుజాత సీతో బాలా 'భమ్మి'గా ఉండేది కదా!' - బ్రశ్నింవాడు రాజేష్.

'నమ్మ యరుకున పెడుతోంది – నేను ఆమెని తెనియక ్రేమించాను.'

'నీవు కాదని మరొకరిని (పేమి సోందా?'

ే 'అదేం కాడు, పెళ్లి చేసుకోమం టోంది.'

'నహజం కద!'

'నేను [పేమించాను గాని పెళ్లి చేసు కుందామనుకోలేదు. తనని పెళ్లి చేసు కోకపోతే, నేను బ్రాసిన ఉత్తరాలన్నీ 'నారీ నికేతన్' వారికి వొప్పగిస్తుందట. అంత పనీ చేస్తే, నా ఉద్యోగం ఈడు తుంది.'

'సినిమాలలోకి మల్లే నీ కాళ్లా వేళ్లా పడుతుందను కున్నావా నాయనా? ఎడ్యు కేటెడ్ గరల్ అంటే ఏమిటను కున్నావ్?' - అని మిత్రుని ఓదా ర్చాడు రాజేష్.

__యమ్ ట్రీనివాసరావు ఫిరంగిపురం

ద్రవయిత రాంబాబు కొత్తగా పెళ్లి బేసుకున్నాడు. ఆరు నెలలు తిర క్కుండా భార్యాభర్తలు విడిపోత్తటం ముకుంచానికి ఆశ్చర్యం కలిగి. 'ఏమయ్యా రాంబాబూ, అంత తొంద రగా పెళ్లి చేసుకు, అంత తొందరగా విడిపోయారు - ఏమిటి కథ?' - అని అడిగాడు.

'మా ఆవిడే విడాకులు యివ్చింది.'

'అదే - ఎందుకిచ్చిందని ? కారణ మంటూ ఏదో ఒకటి వుండాలి' - అని ముకుందం బ్రహ్మ.

'నేను రచయితని కదా - ్రతి రచన వెంట హామీా ప[తం పంపడం నా అలవాటు.'

٠ئة، ٔ

"'ఈ వివాహానికి పూర్వం పర పురుషుని ఎరగను' - అని హామీహ ప్రతం రాసివ్వమన్నాను. ఆ సాయిం ర్రమే పుట్టింటికి వెళ్లిపోయింది. నాలుగు రోజులలో విడాకుల నోటీసు వెచ్చింది."

__పియమ్ నుందరరావు విజయవాడ-8

2ఎందువులని మబ్రాను ఎక్స్ బెస్లో ఎక్కించడానికి నాంపల్లి ్టేసడను కొచ్చిన శ్యామలరావుని, కుశల ప్రశ్న లయాక, పరాంకుశం 'మీ కాలనీలో నీళ్ల వెడద ఎలా ఉంది?' అని అడి గాడు.

'నగం తగ్గింది.'

'అదేమిటి, మీ కాలనీ నుంచి నిన్న స్క్ కేటీరియట్ కి కొందరు పెద్ద మను ఘలు వచ్చి కంప్లయింట్ చేశారు నీళ్లు రావడం లేదని ... నగం తగ్గిందంటా పేమిటి ?'

'కంప్లయింటూ నిజమే - నగం బెడద తగ్గడమూ నిజమే!' - అన్నాడు శ్యామలరావు.

'నాకు బోధపడటం లేదు.'

'బోధపరుస్తాను. రోజూ తెల్లవారు జామున మూడు గంటలకి నీళ్ల వచ్చేవి ఇంట్లో - ఎవరికీ నిద్దర్లు వుండేవికాదు. ఈ మధ్య నెల్లాళ్లుగా రోజు విడిపి రోజు వస్తున్నాయి. నగం బెడద తగ్గి నట్లేగా!'

> — కె వెంకటరామయ్య పామర్రు

26 26 26 36 36 36 36 46 36 36 36 36 36

.జి. పుల్లా రెడ్డి మాన నేది నివార

స్వచ్ఛమైన నేతి మిఠాయి

కఠ్నాలు

ఫోను: 20288, 21445

హేను: 230833

పాఠకుల తీర్పు

26 36 36 36 * 36 36 36 36 * 36 36 36 3

యన్నార్ గారికి నమస్కారములు. 'కొత్ పునకాలులో'. ರಾದಿಕಾ ్రపణయం, గోపీకా హృదయం మీద సుమతీ సాగర్ రివ్యూ చూసి బాలా ఆనందించినాను.... మమ్మల్ని విమ ర్శించే శక్తి, చనువూ నాకు లేవు. మిమ్మల్నెప్పడూ నేను చూడలేదు -_{చూానే}ది "డైరి' ద్వారానే! సంపూర్ణ అవగాహన దొరక్క, రాస్తున్నాను.... ఏదో ఇంద్రలోకంలోని వైభవాలు, సాందర్యాలు, సంగీత నృత్యాలు, పెద్ద పెద్ద భవనాలు, గొప్ప గొప్ప సెంటిసులు, ేస్నేహితులు, యాక్టర్లు, కార్లలో తిరగడం, విందులో పాల్పోనడం – యివన్నీ చదువుతూంటే, ఒక్కోసారి కళ్లు గ్మారున తిరుగుతాయి. మీరాందరి హృదయాలలో పులా మెరుస్తూంటారో అపినిసుంది -అదృష్టవంతులు - బిజీ, బిజీ దెనచర్య ఇంతకీ మాకోసం మారు ఏం బేసుకుంటున్నారండీ ? గుప్పెడు ఆధ్యాత్మిక చింతనా విత్తనాలు చల్లి, వెన్నెల్ అనే ్పేమనీటితో తడిపితే గాని పరిపూర్ణత లభించ దేమో !

—ౖౖౖౖౖౖౖిపుర శ్రీరాంనగర్

చందూర్ గారికి: శుఖాకాంక్షలతో కేనరి గారి 'విన్ననాటి ముచ్చట్లు' తర్వాత, తల్లాబ్రగడ బ్రుకాశరాయడి గారి 'నా రాట్న' చక్రం' ధారవాహి కంగా ప్రమరించటం వాలా బాగుంది. మారుతూన్న సామాజిక పరిస్థితులకు దర్పణం రెండూను. 'డై రీ' లోని విషయాలను, సన్నిహిత స్నేహితుల తో వెప్తున్నట్టుగా బ్రాస్ ైైల్, ఆ ప్రతిభ వాలా అరుదు. భార్లెస్ లాంబ్ Personal Essays మీ 'డై రీ' కి దగ్గరగా రావచ్చును. తెలుగులో యిది క్రాత్త ప్రక్రియ అని నా అభిప్రాయం. సాహితీ సుధ, పాతికేళ్లనాటి పిక్చర్, మానవ ప్రగతి వంటి శీర్షికలు బావు న్నాయి - Very useful and Informative.

__ఎవి కృష్ణారావు మ్మదాను-36

ఆప్తమిత్రులు చందూర్ గారికి నమస్కారములు. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ వారు యంగర్ జనరేషన్ రైటర్స్ కథా సంకలం ప్రచురించాలని తలపెట్టారు – యంగర్ అంటే 30-40 మధ్య. పాతికేళ్ల వారిని కూడా చేర్చవచ్చు – కథలు మంచివైతే! ఇప్పడు రాయలసీమ ప్రాంతంలో బాగా బ్రాస్తున్నారు. కోస్తాలోను, తెలం గాణాలోను తక్కువ. కెఆర్ శ్రీనివాన య్యంగార్ గురించి మీరు 'జగ తి' లో చెప్పినది నాకెంతో నచ్చింది.

__డి రామలింగం హైదరాబాదు-44



26 26 26 26 426 26 26 36 426 26 26 26 26

స్వీయ చర్మితం

1880-90 అప్పారావుగారు మధ్య తమ 'కన్యాశుల్క**ి** నాటక రచనకె వివాహాల వివరాలు సేకరించి నటు తెలుసుంది.... మన తెలుగు పారీ తొలి $\overline{k}_{\!\scriptscriptstyle S}$ య చ ${\mathcal O}$ ్తలు 19వ శ్రాామి తెలుగు పల్లెలు పట్నాలు, ఆవార వ్యవహారాలు, పరిపాలనా వ్యవస్థ, నాటి వృత్తులు, ఉద్యోగాలు, బ్రజల మనోబుద్దులు మున్న గు -జాతి జీవన విధానాలను ప్రతివిం బిసాయి. వీరేశలింగం పంతులుగారి (1848-1919) 'స్వీయ చర్మత్', ఏనుగుల వీరాస్వామిగారి (1760-1836) 'కాశీయాత్ర చర్చిత', ఆదిభట్ల ನಾರಾಯಣದಾಸುಗಾರಿ 'ನಾ ಯಾಲುಕಿ'. కోవలో - రాంబొట్ల జగన్నాథశాస్త్రి, (1850-1916) 'స్వీయ చర్కతము' వాటి నరసన సానమీయ గురజాడవారి (పస్తావన వున్న ఈ స్వీయచర్మితకు విశాఖపట్నం జిల్లా ఆధార క్షేత్రం.

> ్ —మసూనా 'ఎక్స్ రే' లో

'మన్నిమాల' అబ్రహాము

క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో మన్నిమాలలోని దళిత నాయకుడైన ఎలానరి అబ్ర

హాము ట్రదర్శించిన ట్ర్మ్లు గణనీయ మైనది. మన్నిమాల ద్శ్తులను వై తన్యవంతులను పేయడంలో కడు విశిష్ణ ప్రాతను వహించారు. దళితు రందరినీ నమీాకరించి, కరుపు నెదు ర్కోడానికి, పలు పదకాల ద్వారా మన్నిమాల అభివృద్ధిని సాధింజడానికి "ది రూరల్ డెవలప్మెంట్ లాండ్ అగ్రికల్చరల్ లేబరర్స్ అసోసియేషన్" ఏర్పాటుచేసి దానిని మ్రామత్వంలో నమోదు వేశారు. తర్వాత దళితులను సంఘటిత పర్చి, ఒక శక్తిగా రూహిం దింబారు. అుబహాం నాయకత్వంలో, ఆ సమాజసభ్యులు, డివిజన్ సోషల్యాక్స్ ఆధినేత డాంగ రాజ రత్నంగారిని కలుకొని, వారికి తమ పరిస్థితిని తెలియజేశారు. డా∎ రాజ రత్నంగారు వారి బాధలను కూలం కషంగా అర్ధం చేసికొని, తగిన ఆర్ధిక వనరుల నేర్పరవి, 71 ఎకరాల పొలం తిరిగి కొని, ఒకౌక్కరికి 2 ఎరరాల బొప్పన వారి వారి పేర్లపై నమోదు **వేసి, వారికి యాజమాన్య** ప[తాలను అందించారు.

> —వ్యాసభాగం 'మ్రజా పక్షం'

పాతికేళ్ల నాటి పిక్చర్

26 26 26 26 † 26 26 26 26 † 26 26 26 26

్రిదేవి వారి 'భువన నుందరి కథ'

ఎగిరే పల్లకీ, పరకాయ (పవేశం-ఈ విత్రంలోని (పత్యేకతలు. గ్రీకుల రెక్కల గుర్రాలు, మధ్య ప్రావ్య కధలలోని మాజిక్ కార్పెట్, గంధ ర్వుల కామ రూపమూ ఆకాశగమన విద్య - యిటువంటి అద్భుతలోక వింతలు సామాన్య జనావళిని ఎప్పుడూ ఆకర్షిస్తూనే వుంటాయి. ఈ వి్తం లోని ఎగిరే పల్లకీకి కొన్ని మొటలు హెలికాపర్కీ. వున్నాయ్. ఇది గంధర్వ శిల్పి పనితనానికీ మధ్య స్థంగా వుండి, చంద్ర సేనుని (యన్టి రామారావు), భువన సుందరి (కృష్ణ కుమారి) మేడమీాదకి తెచ్చి, వాళ్లనీ చెడ్డవాళ్లనీ మందకొడులనీ మూరులనీ కథాగమనానికి విభజిస్తుంది.... 'పూల మాల – పులినోరు ే వంటి వీట్లతో న్యాయనిర్ణయం జరిపిం<mark>చే</mark> కాంపీ పురాధిపోతి హిరణ్యవర్మ భువన్ 🔻 (మిక్కిలినేని) కుమా రె సుందరిని, రాజగురువు (ధూళిపాళ) తనయ్మడైన దేవదతుడు నారాయణ) బలాత్కరిస్తూంటే, నమ యానికి పెద్దలు వచ్చి అడ్డుపడతారు. అఁఆఃపుర (దోహిని భువనేశ్వరీ పీఠా నికి (పూలమాల - పులినోరు) వౌప్ప

జేబుతారు. కుత్వుతుడైన రాజగురువు, దుషుడెన దేవదతుడు - వీరికి (పతిగా వివిడ్త సేనుని (ముక్కామల) కుమా రుడు చంద్ర సేనుడు - అంటే నాయకుడు.... బ్రహ్మరాక్షసి రూపం దార్చిన అందమైన యక్షకన్య, యితని వల శాపవిమోచన పొంది, పరకాయ విద్య ఉపదేశించటం, **రూ**పు మారిన తిప్పయ్య (గూని) చంద్ర సేనుని వంపించి, కొన్ని కడగండ్ల తర్వాత లెంపలు వాయించుకోవటం. ఎగిరే పలకీ పరకాయ విద్య వుండి కూడా దుర్వ్రీ పాలైన చర్రద్సేనుని ఒక ఎలుగుబంటి దరికి చేర్చటం -వింత మలుపులతో కూడిన ఈ వి(త గమనానికి అనేక ముళ్లువేసి, నేర్పుగా విప్పారు జివిజి. ఘంటసాల సంగీ తమూ, ఆవార్య సంభాషణలూ వావు న్నాయి. రాకుమారుని తీవిలో రామా రావు రాణిస్తే, భువన మోహినిగా, .కృష్ణకుమారి భువన సుందరిగా ్రేక్షక హృదయాన్ని కుంటుంది. మిగతా అందరూ తమ వేకూర్చారు. ప్రాత్రలకు న్యాయం దర్శకత్వం: సి పుల్లయ్య. నిర్మాత: తోట సుబ్బారావు.

—యన్నార్ చందూర్ సమీక్ష 'జగతి'-జూన్ 1967



<u>ವಿನಿಯ</u>ಾಗದಾರು

భారతదేశం వినియోగదారులకు. చట్టపరంగా కొంత రక్షణ కల్పిస్తు న్నది. ఉదాహరణకు, ఆహార పదా రాలు, మండులు, అలంకరణ వస్తువు ల్లీలో క<u>ల్త్</u> నివారణ, ప్రామాణికత, తూనికలు, కొలత వంటి వాటిలో వినియోగదారుని ఆదుకుంటున్నది. మనదేశంలో เప్రపధమంగా 1986 లో సమ్మగ, సమన్వయ దృష్టితో వినియోగదారుల చటానికి సంసా పరంగా నాంది పలికారు. మోస పోయిన వినియోగధారులు, నష్టపరి హారార్థం వ్యాపారస్తుని మీద లేక ఉత్పత్తి దారుని మీద అధికారులకు ఫిర్యాదు వేయవచ్చును. ఈ ఫిర్యాదు లను న్వల్పకాలంలోనే ఎలాంటి ఖర్చు లేకుండా పరిష్కరిస్తున్నారు. చట్టం అమలుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర జిల్లా స్థాయిల్లో మూడంచల వ్యవస్ధను ఏర్పాటు వేశారు. జిలాసాయితో విని యోగదారులు, జిల్లా ఫోరంకు ఫిర్యాదు బేసికుని నష్టపరిహారం పొందవచ్చును. జిల్లా ఫోరంకు జిల్లా జడ్జీ అధ్యక్షులుగా ఉంటాడు. జిల్లా

ఫోరంలో ఫిర్యాదు వేసుకోటానికి వినియోగదారుడు ఎలాంటి ఫీజును బెలించవలసిన అవసరం ఉండదు. కేవలం ఫిర్యాదును దరఖానూ రూపేణ జిలా ఫోరానికి సమర్పించుకోవాలి. జిల్లా ఫోరం ఇలాంటి ఫిర్యాదులపై తక్ష ణమే తీర్పులను ఇస్తుంది. జిల్లాస్తాయి భోరంలో లక్షరూపాయల^{్ల}లోపు విలువ వస్తువుల ఫిర్యాదులను మటుకే స్వీకరిస్తారు. ఈ చట్టం క్రింద ఫిర్యాదు చేసుకునేందుకు వీలున్న రాష్ట్ర కమీాషన్ల ఏర్పాటు వేసారు. అలానే జాతీయస్థాయిలో అత్యున్నత స్థాయిలో జాతీయ వినియోగదారులు వివాదాల పరిష్కార సంఘం, ఫిర్యాదుల పునః పరిశీలన, చట్ట పరిధిలో నిర్ణయాలు, పరిశీలన మొదలైన చర్యలు చేబడు తుంది. వినియోగదారుల నమస్య పరి ಮ್ಯಾರಾನಿಕಿ ದೆಕಂಲ್ ಎಲ್೦ಟಿ చటాలు లేని పరిసితులలో ఈ చట్టాన్ని దేశంలో [ద్వద్దమంగా రూపొందించినందువలన వీటిలో అనేక లోటుపాట్లు ఉన్నట్లు గ్రామంచారు. ఈ చటాలలో లోటుపాటును సవరించ

టానికి కేం దం ఒక అధ్యయన బృం దాన్ని ఏర్పాటు బేసింది. దేశంలో వినియోగదారుల ఉద్యమం నడిపించ టంలో స్వచ్ఛంద సంస్థలు ముఖ్య పాత్రను వహించాయి. ఈ సంస్థలు అధికార యంత్రాంగం జోక్యం లేకుండా నడిపించాలని కోరుతు న్నాయి. స్వచ్ఛంద సంస్థలు, కేవలం పట్టణాలకే పరిమితం చేయకుండా పల్లె పల్లెలకు తీసుకువెళ్లాలి.

([పెస్ ఇన్ఫర్మేషన్ బ్యూరొ

'డిస్కవరీ'

ఈ ఏడాది (1992) అమెరికా ్రపయోగించదలబైన మొత్తం ఎనిమిది రోదసీ విమానాలలో (స్పేస్ షటిల్స్) మొదటిది ఇటీవల అంతర్వ్ యాత్ర జరిపిన సందర్భంగా అందులో రోదసీ లోకి వెళ్లిన అంతర్జాతీయ పరిశోధ కులు.... 14 దేశాలకు చెందిన 200 మందికి పైగా శాస్త్రవేత్తలు సమ కూర్చిన ప్రయోగాలను అక్కడ నిర్వ హించారు. ಈ ಪ್ರಮಾಗಾಲ ದ್ವಾರಾ నముపార్జించిన పరీజ్ఞానం పదార్గాలు, జీవశాస్త్రాల్లైపె నూతోన అవగాహన ఏర్పాటుకు దోహదం చేసి భూమి పెన గల వారందరికీ బ్రయోజనం చేకూర్ప గలదని అంటున్నారు. ప్రయోగించ దలవిన ఎనిమిది రోదస్ట్ విమానాలలో మొదటిదిగా 'స్పేస్ షటిల్ డిస్కవరీ' ఇటీవల అంతర్క్యాత జర్పి నప్పడు దానితోపాటు.... దాని నరుకుల గది (కార్తోబే)లో ఒదిగి....

7 కోట్ల డాలర్ల 'స్పేస్ లావ్' కూడా రోదస్క్రవవేశం వేసింది. ఈ 'స్పేస్ లావ్' (అంతరిక్ష, పరిశోధనాశాల) అనేది అన్ని పరికరాలు అమర్చిన ఒక 'ప్రెషరైజ్డ్' ప్రయోగశాల. 'డిస్కవరీ' ఎనిమిది రోజుల అనంతరం మళ్లీ భూమికి తిరిగివచ్చింది. మొక్కలు, కీటకాలు, స్ఫటికాలు, వ్యోమగాము పై అల్పగురుత్వాకర్షణ (లోగ్రాఫ్టికీ) పభావం ఎలా వుంటుందనే అంశంపె ఈ ఎనిమిది రోజుల కాలంలో షటిల్ లోని వ్యోమగాములు నిరంతర పరి శోధనలు జరిపారు ఈ (పయోగాల మంచి సేకరించిన సమాచారం భవి ష్యతులో చందుని మీదికి, అంగా రకుని పైకి జరిపే దీర్హకాలిక వ్యామ యాత్రలకు ఎంతైనా ఉపయుక్తం కాగలదని భావిస్తున్నారు. 'డిస్కవరీ' వ్యోమగాములలో ఆరుగురు పురు షులు, ఒక మహిళ ఉన్నారు. ఈ యాత్ర సందర్భంగా 'స్పేస్ లావ్'లో నిర్వహించిన (ప్రయోగాలలో కణాలు, మొక్కల పెరుగుదలకు సంబంధించిని మౌలికాంశాల నుంచి.... 'భార రహిత స్థితికి మానవశరీర [పతి స్పందని అనే నంక్లిష్ట్ర అంశం వరకు పరిశోధ నలు జరీగాయి. కక్ష్యలో దీర్ఘకాలు గడపడానికి లేదా రోదసీలో నుదీర్హి ్రవయాణాలు చేయడానికి ముంద్ అక్కడ (అంతరిక్షంలో) రేడియేషన్, తగ్గిన గురుత్వాకర్షణ అనేవి ప్రాణుల ై ఎట్టి బ్రహవం చూపుతాయనేది! తెలుసుకోవడం ముఖ్యం. చం[దునిపై! ఒక కాలనీ కట్టుకోవడానికి లేదా,

అంగారకునిపైకి యాౖత ౖపారంభించ డానికి ముందు ఈ అంశాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకోవలసి వుంది. పటిష్ మెన లోహాలు, వ్యాధినిరోధక ఔషధాల అభివృద్ధికి అవసరమైన స్వచ్ఛమైన న్పటికాల పెరుగుదలపై (పధానంగా దృష్టి కేంద్రీకరించి కొన్ని పదార్ధ నంబంధిత శాడ్ర్ర విజ్ఞాన ప్రయోగా లను కూడా 'స్పేస్ లాప్'లో పరిశోధ కులు నిర్వహించారు. ఈ పరిశోధనలు మరింత సమర్గమైన వ్యాధినిరోధక ఔషధాల రూప్కల్పనకు దారితీయ గలవని భావిస్తున్నారు .. వ్యోమ గాములు కొన్ని గోధుమ మొక్కలను కూడా 'స్పేస్ లాబ్'లో పెంచి మొక్కలు పెరిగే 'దిశ' పైన భార రహీత స్థితి బ్రహహదం ఎలా వుంటుం దనేది కూడా పరిశీలించారు. భార రహిత సితిలో కూడా మొక్కలు ్ పెక్కు సెంటిమీాటర్ల ఎత్తుకు పెరిగి అన్ని దిశలలోకి వాలు తుండడం పరిశోధకులకు సంభమం కలిగించింది. భార రహీత సీతిలో వ్యోమగామి శరీరంలో రక్ష్ణుపాహం ఎలా వుంటుందనే అంశాన్ని 'డిస్క వరి'యాత్రలో మరొక ప్రయోగం ద్వారా తెలుసుకున్నారు.... అంతరిక్ష మాత్ర సమయంలో వ్యోమగామి శరీర**ంలో** రక్౦, ఇతర ద్వాలు, ూతీ, తల భాగాలకేస్కిపవహిస్తాయి. సేనివల్ల భూమికి తిరిగొచ్చాక మగ తగా అనిపిస్తుంది.

(అమెరికా మానచారశాఖ

శాఖాహారం

దక్షిణాట్ఫికాలోని భారతియుల ఓటు హక్కు, స్వాతం[త్యం కోసం ఇతోధిక కృషి నలిపే నమయంలోనే గాంధీజీ అక్కడ 'నటల్' అనే రాష్ట్రం లో ఉంటూ, శాఖాహార ద్రవారానికి పూనుకొన్నారు. అది 1895 సంవ త్సర ప్రాంతం. దక్షిణ ఆప్రకాలో శాఖాహారిగా ఉండడం ఆ రోజులో బాలా కషం. లండన్ నగరంలో కొంచెం సులువే గానీ నటల్లో పశు, కూరలు దొరకవు. తొమ్మిది నెలలు _[పవారం వేశారు. బంగారు గనులెపె లై[బరీలకు వెక్టేది. వార్తా పఁతికల్లో ఎడ్వర్టెజ్మెంట్స్ కూడా వేసేవారు. కొన్ని ఉత్తాలు, వృస్తకాలు రావడం మొదలయింది. కొన్నిట్లో హాన్యము, అపహాన్యము ఉండేవి. ఈ శాఖాహార ıపవారం ఒక మత [పవారంలా వ్రవంచమంతటా సాగాలనీ, శాఖా ్ హార ప౦టలు ప౦డే అనువైన భవదే శాలకి ₍పజలు తరలి వెళ్లాని, ఈ ఉద్యమ పరిధి మరింత విశాలం కావాలని గాంధీజీ ఆరోజుల్లో కోరు కునేవారు. ఉపయోగకర జంతువులు ఆవులు, ఎద్దులు, గుతాలు హారులు. ఉపయోగపడని [పమాదకర జంతువులు మాంసం మీద జీవిస్తాయి. (సర్వోదయా ైపెస్ నర్వీస్

"Kaikeyi was a queen in her own right, born into a royal family and brought up in a regal way. How could she be carried away by the evil tongue of a servant-maid like Mandhara? Knowing fully well that it was the eldest son to succeed the throne, how could she make such a stupid request of asking her son to be crowned?" questioned Raghu.

"Dasaratha granting two boons on a battle-front, the divine curse of a blind couple who lost their son by Dasaratha's misdeed, Mandhara playing the devil at the opportune moment - these and many more such examples are only a background for banishment," said Raghu's father.

"I wonder what prompted Bharata to refuse?"

"Implicit obedience to the elder brother Rama, the incarnation of Lord Vishnu. Take it from me, all the characters are firm on their ground excepting Dasaratha, the vacillating old king This Dasaratha, in his thoughtlessness and carnal desire promised Yudhajit (Father of Aswapati, Bharata's uncle) that he would make Kaikeyi's son the future king of Ayodhya. Only on that clear assurance did Yudhajit give his daughter in marriage to Dasaratha. And after marriage, Dasaratha was so enamoured of his third wife that he became a captive, neglecting his duties. Kaikeyi was never harsh - she claimed the promised right to her progeny but Bharata defied his mother upholding *Dharma*," explained Raghu's father.

Swadharma Swaarajya Sangha (Director: BVSS Mani Beehive Bldgs - 29, Prakasam Road, Madras - 600103.

ప్రసంగ పాఠం

26 26 36 46 46 46 46 46 46 46 46 46

కలకత్తా అందా అసోసియేషన్ వారు మాలతీ చందూర్ని, సత్కరించాలని అనుకోవడం వల్ల, 1992 మార్చి 29 వ తేదీ సాయింతం ఆరుగంటలకు అక్కడికి వెళ్లాము. ఏడుంచావుకి మరొక బోటుకి, అంటే భారతీయ భాషా పరిషత్తుకి, వెళ్లవలసి వుంది. టైము చాలక నేను చెప్పలేక పోయిన ప్రసంగ పాఠమిది :

వేదిక మీాదున్న మాన్యులకు, అత్యంతాప్తులు శివస్వామిా దంపతు లకు, కలకత్తా ఆంధ్రమహానభ కార్య వర్గ నభ్యులకు, ఈ నమావేశాని కొచ్చిన యావన్మందికి, మాలతీ -చందూర్ల మనఃపూర్వక నమస్కా రాలు.

కలకత్తా ఆంధ్రా అసోసియేషన్ అనగానే 'చందమామ' రామారావు గారు జావకం వస్తారు. నల్లు ఏల్లై ఏళ్ల క్రితం ఆయన యిక్కడ, మీా అసోసి యేషన్ తెలుగు స్కూలులో టీచరుగా పని వేసి, రామానంద భటరీ 'మోడ రన్ రెవ్యూ'లో - మూలో బహుకొద్ది మంది ఆ ప్రతిక పేరు విని వుంటారు-ఆ మోడరన్ రెవ్యూలో తెలుగు పున్న కాలు నమీక్మిన్హూ, యిక్కడ నుంచి 'ధర్మపత్ని' సినిమా తీసేందుకు పి పుల్లయ్యగారితో కొల్లాపూర్ ਡੈਂ₹, డెలాగులు రాాసేందుకు చ్రకపాణిని అక్కడికి రప్పించి – చ[కపాణి అసలు పేరు ఎవి సుబ్బారావు ; ఆ పేరుతో రాస్తే ఆకర్షణీయంగా ఉండదని చ్వక

పాణిగా పెన్నేమ్ పెట్టుకున్నానని అయనే ఒకసారి చెప్పారు - ఆ చక్రక పాణి, ఈ రామారావుగారు, మదాసు అవారప్పన్ వీధిలోని 'చందమామ' ఈ నాడు తెలుగు జాతికే గర్వకారణంగా, పధ్నాలుగు భాషలలో వెలువడుతున్న ఏకైక ప్రతిక.... 'చందమామ' రామా రావుగారు ఈ మధ్యనే భువిలోని 'చందమామ'ని వొదిలి, దివిలోని చుక్కల్లోకి వెళ్లారు.

 ్కొన్ని శదాలు ధాషలోకి మారబడి ఒక పక్షాన చదలవు.

కలకల్తా రావాలనీ, ఈ వంగ భామి దర్శింబాలనీ, గురుదేవుని కాంతినికేరన్ విశ్వభారతీలు చూడా అనీ ఎంతో కాలంగా మా స్వప్నం. రెండు నెలల క్రితం, మొన్న జన వరిలో, శివస్వామీ దంపతుల ప్రేమా మరాగాలవల్ల, ఆ కోరిక తీరడమేగాక, సుందర్బన్స్ వీశ్రీంచగల అపూర్వా వకాశం కూడా లభింవింది.

బెంగాల్కీ అందాకీ మొదటినుంపీ గాఢమ్మెతీ లత అలుకుపోయింది. నంస్కరణోద్యమం, రాజకీయ సంచ లనం, సాహిత్ వికాసం యిక్కడ తల ఎతి తెలుగు సీమలోకి పాకేవి. దేవుల పల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారి 'ఊర్వశి' గురు దేవ్ టాగూర్ ఆశీస్సు పొందింది -న్యయంగా చదివి విశ్వకవికి చదివి వినిపించారటాయన. తెలుగు వారికి శరత్ - శరశ్చంద్రభటర్లీ లేక భటో పాధ్యాయ - తమ రచయిత - బెంగాలీ అనుకోరు. పద్మభూషణ్ అక్కినేని నాగేశ్వరరావుని మహానటునిగా చేసి నది శరత్ రచన 'దేవదాను'. రెండవ వ్రపంచ యుదకాలంలో కలకతా**లో** ఏర్పడిన అతి దారుణమైనకరువు,భవానీ భటావార్య 'So Many Hungers' ದ್ವಾರ್ ಬಯಟವಾರಿಕಿ ತಾಲಿಸಿಂದಿ.

ఇవ్వాళ బెంగాల్ అనుకున్నది – రేపు ఇండియా అనునరిస్తుంది' అనేది పాత మాట అయినప్పటికీ, అందులో కొంత నిజం. యిప్పటికీ లేకపోలేదు. అధిక జననంకీర్ణతగల పట్నమైనప్ప

టికి ఈ మహానగర్ కొన్ని సాంస్కృ విలువలని అతి పదిలంగా కాపాడుతోంది. జాతీయ వారసత్య మెప్పడూ కళల ద్వారా వ్యక్తమవు తుంది - ఆ కళల పరిరక్షణలో రాజకీయ వాసనలు లేవు. సాహిత్యం, సంగీతం, విత్రేఖనం, రంగస్థలం -యిలాటివే అక్కడి (పజల కశాభి 'రవీంద రువిని తెలుపుతాయి. సంగీత్' అందుకొక ఉదాహరణ. కలకత్తా న్యూథియేటర్స్ వారు 150 పిక్చర్లు తీశారట - అందులో ఒక్కటి కూడా సెన్సార్ కట్కి లోను కాలే దంటే,క శాత్మక విలువలపట్ల గల గౌరవమే కదా!

మీాలో ఎందరికి బెంగాలీ, చదవ డం బ్రాయడం వచ్చునో నాకు తెలీదు. వారి భాష నేర్చుకు, మన ఖాష నేర్పడం ద్వారానే ఖాషామెత్రి ఏర్పడుతుంది. వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు బెంగాలీ నేర్చుకు, బంకిమ్ చంద్ రచనలు తెలుగులో [వాశారు. ఆ విధంగానే వేలూరి శివరామశాస్త్రి, గారు 'రామునీ బుదిమంతనం', 'తీరని కోరికలు' వంటి శరత్ నవలలు తెలుగులోకి తెబ్బారు. ఒకనాటి 'భారతి' సంపాదకులు గన్నవరపు ಸುಖ್ಬರಾಮಯ್ಯಗಾರು, 'ಕಿವಕಂಕರ ಪಿತ' నవలని మళయాళం నుంచి తెలుగు వేశారు. మొన్నీ మధ్య, అంటే పది రోజుల క్రితం, ఈ కలకత్తా నుంచి 'నురజిద్ ఘాష్' అనే సాహితీవేత -් ්ඩ්ඩ් මබ් බටු වෙමරර් පැරර් ఎడిటర్ - మ్మదాసు వబ్బారు. కేంద్ర

సాహిత్య అకాడమీ ఆఫీసులో కలుసు కున్నప్పడు ఆయన అన్నారు: 'మనకు జర్మన్లోను, (ఫెంచిలోను, ఆ ఫికా ఖండంలోను వచ్చే పున్తకాలు తెలును - కాని, ఇరుగు పొరుగు భాష లలోని సాహిత్యం తెలియదు; సాహితీ పరుల పేర్లు కూడా వినివుండము' -అన్నారు.

ఇదంతా ఎందుకు బెబుతున్నా నంటే, రాస్ట్రేతరాం[ధులు తాము నివశిస్తున్న [పాంతంలోని భాషను నేర్చుకోవడం ద్వారా, ఆ భాషలో తమకు నచ్చినవి, తెలుగువారికి బెప్ప డం ద్వారా, తెలుగు భాషని సునంప న్నం చేయడమే గాక, భాషా నఖ్యత ద్వారా, జాతీయ నమైక్యతకు, దేశ నమ్మగతకు తోడ్పడిన వారవుతారు.... 'దేశాభిమానం నాకు కద్దని – మొటి గొప్పలు చెప్పుకోకోయ్ - పూని యేదై నాను మొక మేల్ - గూర్చి జనులకు మాపవోయ్' - ఎన వై తొంవై ఏళ్ల క్రితం ఆ మాటలు ఎవరన్నారో నేను చెప్పక్కర్లేదు - మీకు తెలును.... మోపికగా విన్న మీ అందరికీ కృతజ్ఞ తాభివందనములతో సెలవు తీసు కుంటున్నాను.

—యన్నార్ చందూర్







द्वित अध्याति अध्याति ।

జెమిని కెమికల్ ప్రోడక్ట్స్ (ఫర్మ్) పోస్ట్ బాక్స్ నం. 7, మచిలీవట్నం-521 001. ఆం.ద్ర. (ఇండియా)

పళ్ళకు తెలుపుదనం – చిగుళ్ళకు గట్టదనం.



కుమ్మరి మొల్ల - సినిమా నవల. రచన: డాఖ ఇంటూరి వెంకటేశ్వర రావు. డ్రకులకు: వెంకట మైత్రేయి కళామందిరం, 4, గంగైయమ్మన్ కోయిల్ వీధి, మబ్రాసు - 600 024 నాలుగవ ముబ్రణ.... వెల రు. 30-00.

దేవుణే వివాహం చేసుకుంటాననే సంకల్పం, ఆ వాంభ సఫలం కావడం, పెరియాశ్వార్ అభిమాన పుత్రిక ఆండాళ్ కథను న్మరింప జేస్తుంది -అని రాజమన్నార్; ఈ నవలను అధారంగా వేసుకొని ణీ సుంకర సత్య ನಾರಾಯಣಗಾರು |ವಾಸಿನ ಬುರಕಥೆ ఎన్నో దశాలవేత వెప్పబడి, అశేష ్రవజానీకపు మన్నలందుకున్నది - అని విత్తూరు నాగయ్య; అనుంగు బిడ్డ 'కుమ్మరి మొల్ల' కృతికన్యను కృతజ తతో స్వీకరిస్తున్నానని మూడప్ ముద్రణ అందుకున్న అక్కినేని నాగే శ్యరరావు – ఇంటూరి వారి సారస్వత కృషిని అభినందించారు. ⁄ దుక్కిపాటి మధునూదనరావు, డివియస్ రాజు. చివియాస్సెస్ చుణి ఈ పునక (పచు భణలో ఆర్థికంగా సాయపడ్డారు. అర్జునరావు డాక్టరు ఇంటూరి సంక్షి ప్ర జీవిత చరిత్ర్మవారు.

'మొల్ల'ను వెండితెర కెక్కించడా నికి యల్వి బ్రసాడ్, డియల్ నారా యణ వెనకాడారు. పద్మనాభం సాహ సంతో ముందంజువేసి, వాణిశ్రీ, గుమ్మడి, నాగభూషణం, అల్లు రామ లింగయ్య, నత్యనారాయణ మున్నగు వారితో 'కథానాయిక మొల్ల' నిర్మిం చగా, అంద్రపడేశ్ బ్రభుత్వపు 'సువర్ణనంది' అందుకున్నది అ విత్రం. ఇంటూరివారు తమ రచనని సినిమా నవల అన్నారు గనక యిందులో కనిపించే సినిమా లక్ష ణా లకు మనం ఆశ్చర్యపోనక్కరాలేదు.

గోపవరం అగ్రహారంలో శ్రీరామ నవమి రోజున, రంగనాయకి స్వామి వారి ముందు నాట్యం వేస్తూన్నప్పడు, అఖండ జ్యోతి ఆరిపోగా, కేనన కూతురు గర్భగుడిలో బ్రవేశించి ఆ జ్యోతి వెలిగిస్తుంది; దేవునికి అప బారం జరక్కుండా అడ్డుపడుతుంది. కాని ఈరు పెద్దల ఆగ్రహావేశులవు తారు. శ్రీకంఠమల్లేశుని మీాద శతకం రాసిన కుమ్మరి కేనన కూతురీమె.

ఒక కోయ యువకునితో మొల్లకు స్నేహమవుతుంది. దేవుణ్లి చూడాలనీ ్నావి మొక్కవరం. ఇక్క్లో మె దెరిన తెలుసుకోవాలనీ ఆరాటపడే మొల్లకు, ` పరిపక్వత, పరిపూర్ణత్వం కలిగించిన ఆ కోయ యువకుడు, తల్లి, తండ్రి, గురువు, పరాశక్తి - నలుగురు దేవు ళ్లనీ, [పణయోన్మాదమూ [పేమ త్త్వమూ అధిగమించి, తండికి శు[హాష చేయమనీ, వనభూముల నుంచి బ్రజల మధ్యకి పంపుతాడు. భక్తి జ్ఞానాలు పొందిన మొల్ల, తెనాలి రామలింగనితో వాగ్వాదం పెట్టుకు, ఆయన అయిదేశ్లు గడుపీయగా, ఈమె అయిదు రోజులలో రామమందిరంలో కూచుని, రామాయణం బ్రాసి, రామ చంద్ర ప్రభువులో ఐక్యమవుతుంది. నేటి సామాజిక సమస్యలని, ఆనాటి వాతావరణంలో (పవేశ్బెట్రి వెప్సిన సినిమాకథ యిది.

'తేనె సోక నోరు తీయన యగు రీతి, తోడ నర మెల తోచునటు' -రామాయణం వెప్పిన మొల్ల ఎవరు? కవిత్వం ఆమెకు ఎలా అబ్బింది? బ్రాహ్మణకన్యా? కుమ్మరి కులంలోని 'గురులింగ జంగమార్చకుడు' ఆతు స్వంత కూరి కేసన కూతురా. పెంపుడు కూతురా? త్రీకృష్ణ దేవ కతెయా? రాయని వుంపుడు వితంతువా? విరాగిణియా? రసికత నెరిగిన దేవదానియా? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం జెప్పగల బార్మితకాధా రాలేమీంలేవు. పదిమందికి అర్ధమయే న్వభ్ళమైన ఖాషలో, తేట తెనుగులో రామకధ వెప్పిన పుణ్యాత్మురాలు. 'రాజిక కీర్రియైన రఘురాము చరిత్రము మున్ గవీశ్వరుల్ - తేజ మెలర్ప జెప్పిరని తెల్సియు (గమ్మఱ జెప్పనేల నన్ - భూజన కల్పకం బగుమ భుక్తికి, ముక్తికి మూలమైన యా - రాజును దైవమైన రఘురాము నుతించిన దప్పు గల్లునే' - అన్న మొల్ల కధను, ఇంటూరీ వారు సినీ నరశిలో చక్కగా వెప్పారు.

—క్షీరసాగరమ్

'మా మంచి మాస్టారు' (నవల) రచన: డా∎కె. రపీం(దబాబు. మ్ర రణ: నవజ్యోతి పబ్లికేషన్స్, ఏలురు రోడ్డు, విజయవాడ - 520 002.... వెల: రు. 20-00.

'మా మంచి మాస్టారు' నవల 'అంద్ర జ్యోతి' వారప్షతికలో ధారా వాహికంగా వెలువడింది. ఈ నవల లోని 'మా మంచి మాస్టారు' రాజా రావుగారు. ఆయన ఉపాధ్యాయునిగా ఎక్కడకు వెళ్ళినా అక్కడే తన వృత్తికి అంకితమైవోయి విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దడానికి ఎన్నోకష్టాలను ఎదు ర్కాంటారు.

"జిల్లా మొత్తంలో ఏది మరీ పనికి మాలన న్యూలైతే, నన్నక్కడ వేయండి. కొంత కాలం పాటు నన్న క్కడ పని చేయనివ్వండి. అయితే, నాకు ఫ్రీహాండ్, యిబ్బి, అన్నివిధాల నాతో నహకరించండి. స్కూలును రాష్ట్రంలో మొదటి స్కూలుగా తీర్చి దిస్తువానోలేదో చూడండి" అని అత్మ విశ్వానంతో వెప్పగలిగిన రాజారావు లాటి మాస్టారులు ఎక్కడోగానీ తారనపడరు.

విద్వార్ధులంతా తన పిల్లలుగా వారిలో ఎవరూ చదువుకు అనర్హులు కాదని భావించి, వారిని మైకితేవడానికి అహర్నిశలు శ్రమపడ్డ దక్షి ణామూ రై గారి వద్ద చదువుకొని, తన గురువు గారు ఆములుపర్భాలన్న పథకాలను, ఆయన తదనంతరం అమలు పర్చుతూ, ఆమాటే ఎంతో వినయంగా చెప్పుకోగలిగిన ధీశాలి రాజారావు మాస్టారు.

మెహజిత్, మసీషితలు చదువు కోవాలన్న కాంక్షలో పడిన కష్టాలు, మననును కలవి వేస్తాయి.

జ్యోక్స్మానాథ్లు, వాసుకీలు -బ్రతి స్కూల్లోను వుంటారు. కాసీ, తను బేపట్టిన ఉపాధ్యాయ వృత్తిని విత్తశుద్ధితో, కష్టపడి పనిచేసి అందరి మనసులను దూరగొన్న రాజారావు గారి లాటి మాస్టారులు, స్కూలు కొకరైనా వుంటే.... 'అహా....' అని నవల చదివాక.... అనుకుం టుంది పాఠకుని మనసు.

> —అన్నపూర్ణా రెడ్డి ఈ

వసంత విలాసం

|పతి యిందు కిరణం తెలి మబ్బు శకలం విరు గాలి కెరటం ఒక వసంత సందేశం తశుకు లీను తారలు మినుకు మనే మిణుగురు విలిపి పిటల **పా**టలు పలుకు వసంత గానాలు కనులు తెరవిన మలిక మతు జలు మాలతీ హానన ముఖి పద్మిని పంచేరు పరిముగ్ వసంతం గడి పోచలకు ముక్తాహారం ఎండు మూడు కొక కెంపుల పేరు ఎద ఎదలో కవితా భరణం ఇదంతా వసంత (పమోదం గుండె తంత్రులు మీాటినా స్మృతుల పౌరలు కదిలినా హ్బాది మృదువుగ పాడినా అది మధు మానపు విలానం. వీకటి తెరలు వీల్బాలని నవలోకపు తలుపులు తెరవాలని యువత పడే ఆరాటం అదే అసలు వసంత ఆగమనం వెలితి లేక మనసులు లేమి లేని మనుష్యులు విశ్వమంత శాంతి వాకలు నిజంగా అది వనంత శుభోదయం.

___నరోజిపీ ్రపేమ్చంద్

37th Year of Publication



431

జూన్ - 1992

సాహితీ మధ

ఇంచుక ముద్దు లేనగవు లింపగు నన్య విలానసూక్తు ల భ్యంచిత లోలదృష్టియు నవారుణ పల్లవ మండలంబు ని ర్మించు నలీల యానములు మేలుగ యావన లక్ష్మి తోడ వ ర్మించు మృగాక్ష్మి చందము లతి బ్రమదంబు ఘటింవ జాలవే

—భర్భహరి

*

మృగనాభి నికరంపు బుగబుగల్ కలవోట – జదలేటి తుంపురుల్ వెదరు వోట వకుళవాటి గంధవహుండు పైకొను వోట – గుర్పూర తరు ధూశి గప్పు వోట బనమోఱు సెలయేఱు లీనుక వెట్టిన వోట – జిగురు మావుల నంజ నిగుడు వోట నవమాలికల తీవె నట్లుట్టి వడు వోట – మాణిక్య దీపముల్ మలయు వోట బమమున దేటు లెలుగెత్తి పాడు వోట – శారికా అంగ శా,శ్రముల్ చదుపు వోట గీరికల కంఠముల్ [కొబ్వి కేరు వోట – బావురము లారజంబులు వలుకు వోట — వవవర్ణవ – అల్లపావి పెద్దన 'మమచరి[తి'

'జగ 8' – 2, కచేర్ రోడ్, మైలాఫూర్, పి బి 2922, మ[దాను – 600 004 ఫోన్: 76697 – చందా 2 నంగలకు రు. 50-00 – 4 నంగలకు రు. 100-00– జీవిత చంచా రు. 300-00. పా[టన్ – రు. 1000-00. పెదేశాలలో పా[టన్ రు. 2000-00

, ముఖిబ్బితం: రాజీవ్ గాంధీ

నిమ్మ తొ న•లు

としてしているとのという

్రాటజని గాంవె భూమినురు డంబర మంబిత.... ఏమి చూశాడురా, గోపీ? - అని మ్రోస్టింబాడు టీచరు. ఇటూ అటూ బిత్రపోయి చూనూ,

ఇటూ అటూ విత్రరపోయి చూస్తూ, తన సీటులో నిలబడి 'నాకు తెలిదు, హాస్' అనాన కోస్ట్

సార్' - అన్నాడు గోపీ.

'శీత ైకేలము చూశాడు - అంటే హిమవత్పర్వతాన్ని. ఈ పద్యం 'మనుచరిత్' లోనిది. 'మనుచరిత్' వాసిన దెవరు ?' - అని ఈసారి సోమూని అడిగాడు టీచరు.

'నాకు తెలీదు, సార్' అన్నాడు సోయూ.

'ట్రసాద్ ?' 'తెలీదు, సార్'

తనకు తెలుసునన్నట్లు నిలబడ్డాడు రాఘు.

చెప్పమన్నాడు టీచర్.

'పెద్దయ్య'

టిచరు వీరునవ్వతో అన్నాడు ; 'మీ పెద్దయ్య, మా పెద్దయ్య కాదు -అల్లసాని పెద్దనామాత్యుడు.'

___యమ్ సోమశేఖర్

అమలాపురం

ాజేష్, ఈ సుజాత నన్నింత దగా చేస్తుందనీ, అన్యాయం చేస్తుందనీ అనుకోలేదు-అని వాపోయాడు శేఖర్. 'ఏం బ్రదర్ ఏం వేసింది - సుజాశ సీతో బాలా 'భమ్మి'గా ఉండేది కదా!' - బ్రహ్మింవాడు రాజేష్.

'నన్ను యురుకున పెడుతోంది – నేను ఆమెని తెనియక [పేమించాను.'

'నీవు కాదని మరొకరిని (పేమి సోందా?'

'అదేం కాదు, పెళ్లి వేసుకోమం టోంది.'

'సహజం కద!'

'నేను [పేమించాను గాని పెళ్లి చేసు కుందామనుకోలేదు. తనని పెళ్లి చేసు కోకపోతే, నేను బ్రాసిన ఉత్తరాలన్నీ 'నారీ నికేతన్' వారికి వొప్పగిస్తుందట. అంత పనీ చేస్తే, నా ఉద్యోగం ఈడు తుంది.'

'సినిమాలలోకి మర్లే నీ కాళ్లా వేళ్ల పడుతుందను కున్నావా నాయనా? ఎడ్యు కేటెడ్ గరల్ అంటే ఏమిటను కున్నావ్?' – అని మిత్రుని ఓదా ర్చాడు రాజేష్.

__యమ్ ్రశీనివాసరావు ఫిరంగిపురం

ర్భయత రాంబాబు కొత్తగా పెగ్లి బేసుకున్నాడు. ఆరు నెలలు తిర క్కుండా భార్యాభర్తలు విడిపోవటం ముకుండానికి ఆశ్చర్యం కలిగి, ఏమయ్యా రాంబాబూ, అంత తొందరగా పెళ్లి చేసుకు, అంత తొందరగా విడిపోయారు - ఏమిటి కథ?' - అని అడిగాడు.

'మా ఆవిడే విడాకులు యివ్చింది.'

'అదే - ఎందుకిచ్చిందని ? కారణ మంటూ ఏదో ఒకటి వుండాలి' - అని ముకుందం బ్రహ్మ.

'నేను రచయితని కదా - ్రపతి రచన వెంట హామీా ప్రత్రం పంపడం నాం అలవాటు.'

'డి'

"'ఈ వివాహానికి పూర్వం పర పురుషుని ఎరగను' - అని హోమీ కుతం రాసివ్వమన్నాను. ఆ సాయిం త్రమే పుట్టింటికి వెళ్లిపోయింది. .వాలుగు రోజులలో విడాకుల నోటీసు .వివ్చింది."

—పియమ్ నుందరరావు విజయవాడ-8

ల్లుందుతలని మ(దాసు ఎక్స్ పెస్లో ఎక్కించడానికి నాంపల్లి స్టేషను కొప్పిన శ్యామలరావుని, కుళల ట్రశ్న లయాక, పరాంకుశం 'మీ కాలనీలో సీక్ల బెడద ఎలా ఉంది?' అని అడి గాడు.

'నగం తగ్గింది.'

'అదేమిటి, మీ కాలనీ నుంచి నిన్న స్కైకటేరియట్కి కొందరు పెద్ద మను ఘలు వచ్చి కంక్లయింట్ వేశారు నీళ్లు రావడం లేదని ... నగం తగ్గిందంటా వేమిటి ?'

'కంప్లయింటూ నిజమే - నగం బెడద తగ్గడమూ నిజమే!' - అన్నాడు శ్యామలరావు.

'నాకు బోధపడటం లేదు.'

'బోధపరుస్తాను. రోజూ తెల్లవారు జామున మూడు గంటలకి నీళ్లు వష్పేవి ఇంట్లో - ఎవరికీ నిద్దర్లు వుండేవికాదు. ఈ మధ్య నెల్లాట్లగా రోజు విడివి రోజు వస్తున్నాయి. నగం బెడద తగ్గి నట్లోగా!'

> —కె వెంకటరామయ్య పామ్మరు

జీ. పుల్లా రెడ్డి

స్వచ్ఛమైన నేతి మిఠాయి

ైకాదరాబాదు ఫోను : **23083**3 కర్పాలు

ఫోను: 20288, 21445

్ పా ఠ క్కుల తీ ర్ఫ్ను

'కాళ్ పునకాలులో', రాధికా ్రజయం, గోపికా హృదయం మీద సుమతీ సాగర్ రివ్యూ చూసి వాలా అనందించినాను.... మీమ్మల్ని విమ ర్శించే శక్తి, చనువూ నాకు లేవు. మిమ్మల్నెప్పుడూ నేను మాడలేదు -చూసేది డైరీ' ద్వారానే! సంపూర్ణ అవగాహన్దొరక్క, రాస్తున్నాను..... ఏదో ఇంద్రలోకంలోని వైభవాలు, సౌందర్యాలు, 'నంగీత నృత్యాలు, పెద్ద పెద్ద భవనాలు, గౌప్ప గౌప్ప స్స్టేహితులు, సెంటిసులు. యాక్టర్లు, కార్డలో తిరగడం, విందులో పాల్స్ నడం - యివన్నీ చదువుతూంటే, ఒక్కోసారి కళ్లు గ్మార్డున తిరుగుతాయి. మీరాందరి హృదయాలలో మెరు

పులా మెరుస్తూంటారో అపినిస్తుంది -

అదృష్టవంతులు - బిజీ, బిజీ దినచర్య

.... ఇంతకీ మీకోసం మీరు ఏం

బేసుకుంటున్నారండీ? గుప్పెడు

ఆధ్యాత్మిక వింతనా విత్తనాలు చల్లి, వెన్నెల అనే ్ౖపేమనీటితో తడిపితే గాని పరిపూర్హత లభించదేమో!

యన్నార్ గారికి నమస్కారములు.

—ౖౖౖిపుర శ్రీరాంనగర్

చందూర్ గారికి : శుభాకాంక్ల అతో కేసరి గారి 'చిన్ననాటి ముచ్చట్లు' తర్వాత, తల్లాబ్రగడ బ్రకాశరాయడి గారి 'నా రాట్న చక్రం' ధారవాహి కంగా బ్రామరించటం వాలా బాగుంది. మారుతూన్న సామాజిక పరిస్థితులకు దర్పణం రెండూను. 'డై రీ' లోని విషయాలను, సన్నిపాత స్నేహితుల తో వెప్తున్నట్టుగా వ్రాస్ట్ కైలి, ఆ బ్రతిభ బాలా అరుదు. భార్లెస్ లాంబ్ Personal Essays మీ 'డై రీ' కి దగ్గరగా రావచ్చును. తెలుగులో యిది క్రొత్త బ్రక్టికీయ అని నా అభిప్రాయం. సాహితీ నుధ, పాతికోళ్లనాటి పిక్చర్, మానవ బ్రగతి వంటి శీర్షికలు బావు న్నాయి – Very useful and Informative.

—ఎవి కృష్ణారావు మ్మదాను-36

అమ్మమ్మతులు చందూర్ గారికి నమస్కారములు. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ వారు యంగర్ జనరేషన్ రైటర్స్ కథా నంకలం ప్రచురించాలని తలపెట్టారు – యంగర్ అంటే 30-40 మధ్య. పాతికేళ్ల వారిని కూడా చేర్చవచ్చు – కథలు మంవివైతే! ఇప్పడు రాయలసీమ ప్రపాంతంలో బాగా బ్రాస్తున్నారు. కోస్తాలోను, తెలంగాణాలోను తక్కువ. కెఆర్ శ్రీనివాన య్యంగార్ గురించి మీగరు 'జగతి' చెప్పినది నాకెంతో నచ్చింది.

—డి రామలింగం హైదరాబాదు-44



عاد عاد عاد عاد باد عاد عاد عاد باد عاد عاد عاد

స్ప్రీయ చర్మితం

అప్పారావుగారు 1880-90 మధ్య తమ 'కన్యాసల్కం' నాటక రచనకె వివాహాల వివరాలు సేకరించి నటు తెలుసుంది.... మన తెలుగు వారీ తొలి $\bar{\mathbb{N}}_{\!\scriptscriptstyle S}$ య చ \mathfrak{d} ర్శలు 19వ శ్రాాబి తెలుగు పల్లెలు పట్నాలు, ఆవార వ్యవహారాలు, పరిపాలనా వ్యవస్థ, నాట్ వృత్తులు, ఉద్యోగాలు, బ్జల మనోబుదులు మున్నగు జాతి జీవన విధానాలను (పతివిం విసాయి. వీరేశలింగం పంతులుగారి (1848-1919) 'స్వీయ చర్చత', ఏనుగుల వీరాస్వామిగారి (1760-1836) 'కాశీయాత్ర చర్కిత', ఆదిభట్ల ನಾರ್ರ್ಯಾದ್ಯಾಗಾರಿ 'ನ್ ಯಾಲುಕ್. కోవలో - రాంబొట్ల జగన్నాథశాస్త్రి, (1850-1916) 'ోస్వీయ చర్కతము' వాటి నరసన స్థానమీయ గురజాడవారి బ్రహ్హేవన వున్న ఈ స్యీయచర్మితకు విశాఖపట్నం జిల్లా అధార క్షేతం.

> —మసూనా 'ఎక్స్ రే' లో

'మన్నిమాల' అబ్రహ్మ

క్రిష్ణ పరిస్థితుల్లో మన్నిమాలలోని డళిత నాయకుడైన ఎలానరి అబ్ర

హాము మదర్శించిన ద్రజ్ఞ గణనీయ మైనది. మన్నిమాల ద్రశ్తులను వైతన్యవంతులను వేయడంలో కడు విశిష్ణ ప్రాతమ వహించారు. దళితు రందరినీ సమీకరించి, కరువు నెదు ర్కోడానికి, పలు పధకాల ద్వారా మన్నిమాల అభివృద్ధిని సాదించడానికి "ది రూరల్ డెవలప్మెంట్ లాండ్ అగ్రికల్చరల్ లేబరర్స్ అసోసియేషన్" ఏర్పాటుచేసి దానిని క్రభుత్వంలో నమోదు వేశారు. తర్వాత దళితులను నంఘటిత పర్బి, ఒక శక్తిగా రూపొం దించారు. అబహాం నాయకత్వంలో, ఆ సమాజసభ్యులు, డివిజన్ పర్ సోషల్యాక్స్ ఆధినేత డా॥ రాజ రత్నంగారిని కలుకొని, వారికి తమ ಏರಿಸಿತಿನಿ ತಾಲಿಯಾಕ್ ಕಿಂದ್ರ ರಾಜ రత్నంగారు వారి బాధలను కూలం కషంగా అర్ధం చేసికొని, తగిన ఆర్థిక వనరుల నేర్పరవి, 71 ఎకరాల పొలం తిరిగి కొని, ఒకౌక్కరికి 2 ఎరరాల చొప్పన వారి వారి పేర్లపై నమోదు చేసి, వారికి యాజమాన్య ప్రతాలను అందింబారు.

> —వ్యాసభాగం `బ్రజా పక్షం'

పాతికేళ్ల నాటి పిక్చర్

24 24 24 24 34 34 34 34 34 34 34 34 34

్రిదేవి వారి 'భువన నుందరి కథ'

పగిరే పల్లకీ, పరకాయ .[పవేశం-ఈ విత్రంలోని (పత్యేకతలు. గ్రీకుల రెక్కల గుర్రాలు, మధ్య ప్రాచ్య కధలలోని మాజిక్ కార్పెట్, గంధ రుంల కామ రూపమూ అకాశగమన విద్య - యిటువంటి అద్భుతలోక వింతలు సామాన్య జనావళిని ఎప్పుడూ ఆకరిస్తూనే వుంటాయి. ఈ విత్రం లోని ఎగిరే పల్లకీకి కొన్ని మీాటలు హెలికాపర్కీ. **వున్నాయి. `ఇది** గంధర్వ శిల్పి పనితనానికి మధ్య స్థంగా వుండి, చంద్ర సేమని (యన్టి రామారావు), భువన నుందర్ [(కృష్ణ కుమారి) మేడమీాదకి తెబ్బి, మంచి వాళనీ చెడవాళనీ మందకొడులనీ మూరులనీ కథాగమనానికి అను కూలంగా విభజిస్తుంది.... 'పూల మాల – పులినోరు వంటి లాటరి వీట్లతో న్యాయనిర్ణయం ಜರಿಪಿಂ ವೆ కాంవీ పురాధివోతి హీరణ్యవర్మ (మిక్కిలినేని) కుమారె భువన సుందరిని, రాజ**గురువు** (ధూళిపాళ) తనయ్మడెన దేవదత్తుడు నారాయణ) బలాత్కరిస్తూంటే, నమ యానికి పెద్దలు వచ్చి. అడ్డుపడతారు. అంతుంపుర బ్రోహీని భువనేశ్వరీ పీఠా నికి (పూలమాల - పులినోరు) వౌప్ప

జేబుతారు. కుతం్రత్తుడైన రాజగురువు, దుషుడెన దేవదతుడు - వీరికి (పతిగా వివి $[oldsymbol{arphi} \ \ ar{\imath}$ నుని (ముక్కామల) కుమా రుడు చంద్ర సేనుడు - అంటే కథా నాయకుడు.... బ్రహ్మరాక్షసి రూపం దాల్పిన అందమైన యక్షకన్య, యితని వల్ల శాపవిమోచన పొంది, పరకాయ విద్య ఉపదేశించటం, **రూ**పు మారిన తిప్పయ్య (గూని) చం్రద సేనుని చంచించి, కొన్ని కడగండ్ల తర్వాత లెంపలు వాయించుకోవటం. ఎగిరే పల్లకీ పరకాయ విద్య వుండి కూడా దుర్వ్ధి పాలైన చ౦డ్ర సేనుని ఒక ఎలుగుబంటి దరికి వేర్బటం -వింత మలుపులతో కూడిన ఈ వి_.త గమనానికి అనేక ముళ్లువేసి, నేర్పుగా విప్పారు జివిజి. ఘంటసాల సంగీ తమూ, ఆవార్య సంభాషణలూ బావు న్నాయి. రాకుమారుని ఠీవిలో రామా రావు రాణిస్తే, భువన మోహినిగా, సుందరిగా, కృష్ణకుమారి హృదయాన్ని అకటు కుంటుంది. మొగతా అందరూ తమ ప్మాతలకు న్యాయం చేకూర్చారు. దర్శకత్వం : సి పుల్లయ్య. నిర్మాత : తోట సుబ్బారావు.

—యన్నార్ చందూర్ నమోక్ష 'జగతి'-జూన్ 1967



<u>ವಿನಿಮ್ ಗದ</u>ಾರು

బారతదేశం వినియోగదారులకు, చటపరంగా కొంత రక్షణ కల్పిస్తు న్నది. ఉదాహరణకు, ఆహార పదా రాలు, మండులు, అలంకరణ వస్తువు ల్లో కల్ నివారణ, ప్రామాణికత, తూనికలు. కొలత వంటి వాటిలో **ವಿನಿಯಾಗದಾರುನಿ** ఆదుకుంటున్నది. మనదేశంలో [ప్రప్రభమంగా 1986 లో నమ్మగ, సమన్వయ దృష్టితో వినియోగదారుల చటానికి సంసా పరంగా నాంది పలికారు. మోన ప్రాంచి వినియోగదారులు నషపరి హారార్థం వ్యాపారస్తుని మీద లేక ఉత్పత్తి దారుని మీద అధికారులకు ఫిర్యాదు చేయవచ్చును. ఈ ఫిర్యాదు ంను స్వల్పకాలంలోనే ఎలాంటి ఖర్చు లేకుండా పరిష్కరిస్తున్నారు. చట్టం అమలుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర జిల్లా స్థాయిల్లో మూడంచల వ్యవస్థను ఏర్పాటు వేశారు. జిల్లాస్థాయితో విని యోగదారులు, జిల్లా ఫోరంకు ఫిర్యాదు చేసికుని నష్టపరిహారం హిందవచ్చును. జిల్లా ఫోరంకు జిల్లా జీడ్జీ అధ్యక్షులుగా ఉంటాడు. జిల్లా

ఫోరంలో ఫిర్యాదు చేసుకోటానికి వినియోగదారుడు ఎలాంటి సాంపు అవసరం ఫీజును చెలించవలసిన కేవలం ఉండదు. అతను తన ఫిర్యాదును దరఖాన్నూ రూపేణ జిల్లా భోరానికి సమర్పించుకోవాలి. జిల్లా భోరం ఇలాంటి ఫిర్యాదులపై తక్క ణమే తీర్పులను ఇస్తుంది. జిల్లాస్థాయి లక్ష రూపాయల ``లోపు విలువ వస్తువుల ఫిర్యాదులను మటుకే స్వీకరిస్తారు. ఈ చట్టం క్రింద ఫిర్యాదు వీలున్న **చే**సుకునేందుకు రాష్య కమీాషన్ల ఏర్పాటు వేసారు. అలానే జాతీయస్థాయిలో అత్యున్నత స్థాయిలో జాతీయ వినియోగదారులు వివాదాల పరిష్కార సంఘం, ఫిర్యాదుల పునః పరిశీలన, చట్ట పరిధితో నిర్ణయాలు, పరిశీలన మొదలైన చర్యలు చేబడు తుంది. వినియోగదారుల సమస్య పరి ಷ್ಕಾರಾನಿಕೆ దేశంలో ఎలాంటి చటాలు లేని పరిసితులలో ఈ చట్టాన్ని దేశంలో ప్రప్రపథమంగా రూపొందించినందువలన వీటిలో అనేక లోటుపాట్లు ఉన్నట్లు (గహించారు. ఈ చట్టాలలో లోటుపాట్లును నవరించ టానికి కేందం ఒక అధ్యయన బృం దాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. దేశంలో వినియోగదారుల ఉద్యమం నడిపించ టంలో న్వచ్ఛంద నంస్ధలు ముఖ్య పాత్రమ వహించాయి. ఈ సంస్థలు అధికార యండ్రాంగం జోక్యం రేకుండా నడిపించాలని కోరుతు న్నాయి. న్వచ్ఛంద సంస్థలు, కేవలం పట్టణాలకే పరిమితం చేయకుండా పల్ల పల్లెలకు తీసుకువెక్టాలి.

(బెస్ ఇన్ఫర్మేషన్ బ్యూరో

'డిస్కవరీ' [′]

ఈ ఏడాది (1992) అమెరికా |పయోగించదలవిన మొతం ఎనిమిది రోదసీ విమానాలలో (స్పేస్ షటిల్స్) మొదటిది ఇటీవల అంతర్క్ల యాత్ర జరిపిన సందర్భంగా అందులో రోదసీ లోకి వెళ్లిన అంతర్జాతీయ పరిశోధ కులు.... 14 దేశాలకు వెందిన 200 మందికి పైగా శాన్ర్రవేత్తలు సమ కూర్చిన ప్రయోగాలను అక్కడ నిర్వ హింవారు. ఈ ప్రయోగాల ద్వారా సముపారించిన పరిజ్ఞానం పదార్ధాలు, జీవrస్పైలపై నూతోన అవగాహన ఏర్పాటుకు దోహదం చేసి భూమిపైన గల వారందరికీ బ్రమాజనం చేకూర్చ గలదని అంటున్నారు. మ్రయోగించ దలవిన ఎనిమిది రోదస్త్రీ విమానాలలో మొదటిదిగా 'స్పేస్ షటిల్ డిస్కవరీ' ఇటీవల అంతర్క్షయాత్ర జరిపి నప్పడు దానితోపాటు.... నరుకుల గది (కార్గ్బే)లో ∗ఒదిగి....

7 కోట్ల డాలర్ల 'స్పేస్ లావ్' కూడా రోదస్క్రవవేశం వేసింది. ఈ 'స్పేఫ్ లావ్' (అంతరిక్ష పరిశోధనాశాల) అనేది అన్ని పరికరాలు అమర్చిన 'ప్రైవ రైజ్డ్' క్రవయోగశాల. 'డిన్కవరీ' ఎనిమిది రోజుల అనంతరం మళ్లీ భూమికి తిరిగివచ్చింది. మొక్కలు, కీటకాలు, సృటికాలు, వ్యామగాము పై అల్పగురుత్వాకర్హణ (ల్ఫ్ గావిటీ) ైపభావం ఎలా వుంటుందనే అంశంపె ్. ఈ ఎనిమిది రోజుల కాలంలో షటిల్ లోని వ్యోమగాములు నిరంతర పరి శోధనలు జరిపారు ఈ క్రుయోగాల నుంచి సేకరించిన సమాచారం భవి ష్యత్తులో చం(దుని మీదికి, అంగా రకుని పెకి జరీపే దీర్ఘకాలిక వ్యోమ యాత్రలకు ఎంతైనా ఉపయుకం కాగలదని భావిస్తున్నారు. 'డిస్కవరీ' వ్యామగాములలో ఆరుగురు పురు ఘలు, ఒక మహిళ ఉన్నారు. ఈ యాత్ర సందర్భంగా 'స్పేస్ లాః'లో నిర్వహించిన (పయోగాలలో కణాలు, మొక్కల పెరుగుదలకు నంబంధింసిన మౌలికాంశాల నుంచి.... 'భార రహీక సితికి మానవశరీర (పతి స్పందని అనే నంక్లిష్ట్ల అంశం వరకు పరిశోధ నలు జరిగాయి. కక్ష్యలో దీర్ఘకాలం గడపడానికి లేదా రోదసీలో సుదీర్ఘ _|పయాణాలు పేయడానికి ముందు అక్కడ (అంతరిక్షంలో) రేడియేషన్, తగ్గిన గురుత్వాకర్షణ అనేవి ౖపాణుల పై ఎట్రి బ్రహమం చూపుతాయనేది తెలుసుకోవడం ముఖ్యం. చంద్రునిపై ఒక కాలనీ కటుకోవడానికి లేదా,🛹 అంగారకున్పికి యాత్రపారంభించ డానికి ముందు ఈ అంశాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకోవలసి వుంది. పటిష్మైన లోహాలు, వ్యాధినిరోధక ఔషధాల అభివృద్ధికి అవసరమైన స్వచ్ఛమైన స్పటికాల పెరుగుదలపై స్రానంగా దృష్టి కేం[దీకరించి కొన్ని పదార్ద సంబంధిత శాడ్ర్త్ర విజ్ఞాన ప్రయోగా లను కూడా 'స్పేస్ లాచ్'లో పరిశోధ కులు నిర్వహించారు. ఈ పరిశోధనలు మరింత సమర్ధమైన వ్యాధినిరోధక ఔషధాల రూపకల్పనకు దారితీయ గలవని భావిస్తున్నారు వ్యోమ గాములు కొన్ని గోధుమ మొక్కలను కూడా 'స్పేస్ లాబ్'లో పెంచి మొక్కలు పెరిగే 'దిశ' పైన భార రహీత స్థితి (పభావం ఎలా వుంటుం దనేది కూడా పరిశీలించారు. భార రహీత సితిలో కూడా గోధుమ మొక్కలు పెక్కు సెంటిమీాటర్ల ఎత్తుకు పెరిగె అన్ని దిశలలోకి వాలు తుండడం పరిశోధకులకు సంభమం కలిగించింది. భార రహీత స్థితిలో వ్యామగామి శరీరంలో రక్ష్రువాహం ఎలా వుంటుందనే అంశాన్ని 'డిస్క **వరీ'** యాత్రలో మరొక ప్రయోగం ద్వారా తెలుసుకున్నారు... అంతరిక్ష యాత్ర్మత్త సమయంలో వ్యోమగామి శరీరంలో రక్రం, ఇతర (దవాలు, భాతీ, తల భాగాలకేసి ప్రవహిస్తాయి. దీనివల్ల భూమికి తిరిగొబ్బాక మగ తగా అనిపిస్తుంది.

(అమెరికా మాసవారశాఖ

శాఖాహారం

దక్షిణా ఫికాలోని బారతియుల ఓటు హక్కు, స్వాతం[త్యం కోసం ఇతోధిక కృష్ణి నలెప్ట్ నమయంలోనే గాంధీజీ అక్కడ 'నటల్' అనే రాష్ట్రం లో ఉంటూ, శాఖాహార ప్రవారానికి పూనుకొన్నారు. అది 1895 సంవ త్నర (పాంతం. దక్షిణ ఆడ్థికా**లో** శాఖాహారిగా ఉండడం ఆ రోజులో బాలా కషం. లండన్ నగరంలో ాంచెం సులువే గానీ నటల్లో పట్ల, కూరలు దొరకవు. తొమ్మిది నెలలు ృపవారం వేశారు. బంగారు గనులపై ఉన్న శ్రీద్ధ, ఆసక్తి, వ్యవసాయంపై లేవు. 'వెజిటేరియన్' అనే ప్రతిక అన్ని లెబ్రీలకు వెళ్లేది. వార్తా పత్రికల్లో ఎడ్వర్టైజ్మెంట్స్ కూడా వేసేవారు. కొన్ని ఉత్తాలు, వృస్తకాలు రావడం మొదలయింది. కొన్నిట్లో హాన్యము, అపహాన్యము ఉండేవి. ఈ శాఖాహార |పవారం ఒక మత |పవారంలా ్రవంచమంతటా సాగాలనీ, శాఖా హార పంటలు పండే అనువెన ౖపదే శాలకి [పజలు తరలి వెళ్లాలని, ఈ ఉద్యమ పరిధి మరింత విశాలం కావాలని గాంధీజీ ఆరోజుల్లో కోరు కునేవారు. ఉపయోగకర జంతువులు ఆవులు, ఎద్దులు, గుఱ్ఱాలు హారులు. ఉపయోగపడని స్రామాదకర జంతువులు మాంసం మీద జీవిస్తాయి. (నర్వోదయా బ్రెస్ సర్వీస్ ?

"Kaikeyi was a queen in her own right, born into a royal family and brought up in a regal way. How could she be carried away by the evil tongue of a servant-maid like Mandhara? Knowing fully well that it was the eldest son to succeed the throne, how could she make such a stupid request of asking her son to be crowned?" questioned Raghu-

"Dasaratha granting two boons on a battle-front, the divine curse of a blind couple who lost their son by Dasaratha's misdeed, Mandhara playing the devil at the opportune moment - these and many more such examples are only a background for banishment," said Raghu's father.

"I wonder what prompted Bharata to refuse?" "Implicit obedience to the elder brother Rama, the incarnation of Lord Vishnu. Take it from me, all the characters are firm on their ground excepting Dasaratha, the vacillating old king This Dasaratha, in his thoughtlessness and carnal promised Yudhajit (Father of Aswapati, Bharata's uncle) that he would make Kaikeyi's son the future king of Ayodhya. Only on that clear assurance did Yudhajit give his daughter in marriage to Dasaratha. And after marriage, Dasaratha was so enamoured of his third wife that he became a captive, neglecting his duties. Kaikeyi was never harsh - she claimed the promised right to her progeny but Bharata defied his mother upholding Dharma," explained Raghu's father.

Swadharma Swaarajya Sangha (Director: BYSS Mani Beehive Bldgs - 29, Prakasam Road, Madras - 600103.

ట్రసంగ పాఠం

26 26 36 36 4 26 26 36 36 36 36 36

కలకత్తా అంగా అసోసియేషన్ వారు మాలతీ చందూర్ని, నత్కరించాలని అనుకోవడం వల్ల, 1992 మార్చి 29 వ తేదీ సాయింతం ఆరుగంటలకు అక్కడికి వెళ్లాము. ఏడుంచావుకి మరొక బోటుకి, అంటే భారతీయ భాషా పరిషత్తుకి, వెళ్లవలసి వుంది. టైము చాలక నేను చెప్పలేక పోయిన ట్రవంగ పాఠమిది :

వేదిక మీగాదున్న మాన్యులకు, అత్యంతాప్తులు శివస్వామి దంపతు లకు, కలకత్తా ఆంద్రమహానభ కార్య వర్గ నభ్యులకు, ఈ నమావేశాని కొచ్చిన యావన్మందికి, మాలతీ -చందూర్ల మనిశిఫూర్వక నమస్కా రాలు.

కలకత్తా ఆంధ్రా అసోసియేషన్ అనగానే 'చందమామ' రామారావు గారు జాపకం వస్తారు. నల్లైవ్లై ఏళ్ల క్రితం అయన యక్కడ, మీ అసోస్ యేషన్ తెలుగు స్కూలులో టీవరుగా పని చేసి, రామానంద భటరీ 'మోడ రన్ రెవ్యూ'లో - మీలో బహుకొద్ది మంది ఆ బ్రతిక పేరు విని వుంటారు-ఆ మోడరన్ రెవ్యూలో తెలుగు పున్త కాలు నమీాక్షిస్తూ, యిక్కడ నుంచి 'ధర్మపత్ని' సినిమా తీసేందుకు పి పుల్లయ్యగారితో కొల్లాపూర్ డెలాగులు రాసేందుకు చక్రపాణిని అక్కడికి రప్పించి – చ(కపాణి అనలు ేపరు ఎవి సుబ్బారావు ; ఆ పేరుతో రాస్తే అకర్షణీయంగా ఉండదని చ(క

పాణిగా పెన్ నేమ్ పెట్టుకున్నానని అయనే ఒకసారి వెప్పారు - ఆ ద్రక పాణి, ఈ రామారావుగారు, మద్రాసు అవారప్పన్ పీధిలోని 'చందమామ' ఈ నాడు తెలుగు జాతికే గర్వకారణంగా, పధ్నాలుగు భాషలలో వెలువడుతున్న ఏకైక ప్రతిక.... 'చందమామ' రామా రావుగారు ఈ మధ్యనే భువిలోని 'చందమామ'ని వొదిలి, దివిలోని చుక్కల్లోకి వెళ్లారు.

నాకు మల్లోనే ఆయనకి కూడా 'బ్రవాస' అనే శబ్దం యిష్టం వుండేది కాడు. మన దేశంలో మనం బ్రవాసుల మేమిటి? - రామ్ట్రేతరాంద్రులు అన డం మనవాళ్ల యంకా ఎప్పటికి నేర్చు కుంటారో అనేవారు. 'బ్రవాసి' అనే పేరుతో జ్ఞమ్ష్ మెడ్పూర్ నుంచి వెను కొక వుత్తిక వచ్చేది - యిప్పడు వస్తోందో లేదో తెలీదు. కలకత్తాలో గాని, ఢిల్లీలోగాని, బొంబయిలోగాని వున్న ఆంద్రులు బ్రవాసు లెంత మాత్రం కాదు; రాష్ట్రీతరాంద్రులు.

కాన్ని శబ్దాలు భాషలోకి చొరబడి ఒక పక్రాన వదలవు.

కలకత్తా రావాలనీ, ఈ వంగ భూమి దర్శింవాలనీ, గురుదేవుని శాంతినికేతన్ విశ్వభారతీలు చూడా అనీ ఎంతో కాలంగా మా న్యప్నం. రెండు నెలల క్రితం, మొన్న జన వరిలో, శివస్వామిా దంపతుల [పేమా మరాగాలవల్ల, ఆ కోరిక తీరడమేగాక, సుందర్బన్స్ వీశ్రీంచగల అపూర్వా వకాశం కూడా లభించింది.

👔 బెంగాల్కీ అందాకీ మొదటినుంవీ గాఢమైట్రీ లత అల్లుకుపోయింది. సంస్కరణోద్యమం, రాజకీయ సంచ లనం, సాహిత్ వికాసం యిక్కడ తల ఎత్తి తెలుగు సీమలోకి పాకేవి. దేవుల పల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారి 'ఊర్వశి' గురు దేవ్ టాగూర్ ఆశీస్సు పొందింది.-స్వయంగా చదివి విశ్వకవికి చదివి వినిపించారటాయన. తెలుగు వారికి శరత్ - శరశ్చండ్రభటర్జీ లేక భటో పాధ్యాయ - తమ రచయిత - బెంగాలీ అనుకోరు. పద్మభూషణ్ అక్కినేని ನಾಗೆ ಸ್ವರರಾವುನಿ ಮಚ್ ನಟುನಿಗ್ ಪೆಸಿ నది శరత్ రచన 'దేవదాను'. రెండవ మ్రపంచ యుద్దకాలంలో కలకతా**లో** ఏర్పడిన అ**తి దా**రుణమైనకరువు,భవానీ భట్టాబార్య 'So Many Hungers' ద్వారా బయటవారికి తెలిసింది. ఇవ్వాళ బెంగాల్ అనుకున్నది –

ిఇవ్వాళ బెంగాల్ అనుకున్నది — రేపు ఇండియా అనుసరిస్తుంది' అనేది పాత మాట అయినప్పటికీ, అందులో కొంత నిజం. యిప్పటికీ లేకపోలేదు. అధిక జననంకీర్ణతగల పట్నమైనప్ప టికి ఈ మహానగర్ కొన్ని సాంస్కృతిక విలువలని అతి పదిలంగా కాపాడుతోంది. జాతీయ వారసత్వ మెప్పడూ కళల ద్వారా వ్యక్తమవు తుంది - ఆ కళల పరిరక్షణలో రాజకీయ వాననలు లేవు. సాహాత్యం, షంగీతం, బిత్రలేఖనం, రంగస్టలం - యిలాటివే అక్కడి మ్రజల కళాభి రువిని తెలువుతాయి. 'రవీంద నంగీత్' అందుకొక ఉదాహరణ. కలకత్తా న్యూథియేటర్స్ వారు 150 పిక్పర్లు తీశారట - అందులో ఒక్కటి కూడా సెన్సార్ కట్కి లోను కాలే దంటే,క శాత్మక విలువలవట్ల గల గౌరవమే కదా!

మూలో ఎందరికి బెంగాలీ, చదవ డం బ్రాయడం వచ్చునో నాకు తెలీదు. వారి భాష నేర్చుకు, మన భాష నేర్పడం ద్వారానే భాషామైతి ఏర్పడుతుంది. వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు బెంగాలీ నేర్చుకు, బంకిమ్ చంద్ రచనలు తెలు**గులో** [వాశారు. ఆ విధంగానే వేలూరి శివరామశాస్త్రి, గారు 'రాముని బుదిమంతనం', 'తీరని కోరికలు' వంటి^ధ శరత్ నవలలు తెలుగులోకి తెవ్చారు. ఒకనాటి 'భారతి' సంపాదకులు గన్నవరపు సుబ్బరామయ్యగారు, 'శివశంకర పిశై' నవలని మళయాళం నుంచి తెలుగు చేశారు. మొన్నీ మధ్య, అంటే పది రోజుల క్రితం, ఈ కలకత్తా నుంచి 'నురజిద్ ఘోష్' అనే సాహీతీవేత – '్రపేమ్' అనే బెంగాలి లిటరరీ క్వార్డర్లీ ఎడిటర్ - మ్మదాసు వహ్చారు. కేంద్ర

సాహిత్య అకాడమీ ఆఫీసులో కలుసు కున్నప్పడు ఆయన అన్నారు: 'మనకు జర్మన్లోను, [ఫెంపిలోను, ఆఫికా ఖండంలోను వెబ్బే పున్తకాలు తెలుసు - కాని, ఇరుగు పొరుగు భాష లలోని సాహిత్యం తెలియడు; సాహితీ పరుల పేర్లు కూడా వినివుండము' -అన్నారు.

ఇదంతా ఎందుకు బెబుతున్నా నంటే, రాష్ట్రేతరాంద్రులు తాము నివశిస్తున్న బ్రాంతంలోని భాషను నేర్చుకోవడం ద్వారా, ఆ భాషలో తమకు నబ్బినవి, తెలుగువారికి బెప్ప డం ద్వారా, తెలుగు భాషని సునంప

న్నం వేయడమే గాక, భాషా సఖ్యత ద్వారా, జాతీయ నమైక్యతకు, దేశ నమ్మగతకు తోడ్పడిన వారవుతారు.... 'దేశాభిమానం నాకు కద్దని – వొట్టి గొప్పలు వెప్పుకోకోయ్ - పూని యేదై నాను వొక మేల్ - గూర్చి జనులకు మాపవోయ్' - ఎనమై తొంమై ఏళ్ల క్రితం ఆ మాటలు ఎవరన్నారో నేను వెప్పక్కర్లేదు - మీకు తెలుసు.... వోపికగా విన్న మీ అందరికీ కృతజ్ఞ తాభివందనములతో సెలవు తీసు కుంటున్నాను.

—యన్నార్ చందూర్









జెమిని కెమికల్ (పోడక్ట్స్ (ఫర్మ్) పోస్ట్ హెక్స్ నం 7, మచిలీవట్నం-521001. అం ప్ర (ఇండియా)

పళ్ళకు తెలుపుదనం – చిగుళ్ళకు గట్టిదనం.



కుమ్మరి మొల్ల - సినిమా నవల. రచన: డా∎ ఇంటూరి వెంకటేశ్వర రావు. ప్రతులకు: వెంకట మైతేయి కళామందిరం, 4, గంగైయమ్మన్ కోయిల్ వీధి, మ[దాను - 600 024 నాలుగవ ముబ్రణ.... వెల రు. 30-00.

దేవుణే వివాహం చేసుకుంటాననే సంకల్పం, ఆ వాంభ సఫలం కావడం, పెరియాక్నార్ అభిమాన పృతిక ఆండాళ్ కథను న్మరింప జేస్తుంది -అని రాజమన్నార్; ఈ నవలను ఆధారంగా వేసుకొని ౖశీ సుంకర సత్య నారాయణగారు బ్రాసిన బ్రక్త ఎన్నో దశాలచేత చెప్పబడి, అశేష ట్రవజానీకపు మన్నలందుకున్నది - అని విత్తూరు నాగయ్య; అనుంగు చిడ్డ 'కుమ్మరి మొల్ల' కృతికన్యను కృతజ తతో స్వీకరిస్తున్నానని మూడవ ముద్రణ అందుకున్న అక్కినేని నాగే శ్వరరావు – ఇంటూరి వారి సాధన్వత కృషిని అభినందింబారు. దుక్కిపాటి మధుమాదనరావు, డివియన్ రాజు. వివియాస్సెస్ మణి ఈ పునక (పచు ఆర్థికంగా సాయపడ్డారు.

అర్జునరావు డాక్టరు ఇంటూరి నంక్షి ప్ర జీవిత చరిత్ర వ్రాశారు.

'మొల్ల'ను వెండితెర కెక్కించడా నికి యల్వి బ్రసాద్, డియల్ నారా యణ వెనకాడారు. పద్మనాభం సాహ సంతో ముందంజువేసి, వాణిశ్రీ, గుమ్మడి, నాగభూషణం, అల్లు రామ తింగయ్య, నత్యనారాయణ మున్నగు వారితో 'కథానాయిక మొల్ల' నిర్మిం మగా, ఆంద్రప్రదేశ్ బ్రభుత్వపు 'సువర్ణనంది' అందుకున్నది ఆ విత్రం. ఇంటూరివారు తమ రచనని సినిమా నవల అన్నారు గనక యిందులో కనిపించే సినిమా లక్షణా లకు మనం ఆశ్చర్యహోనక్కరలేదు.

గోపవరం అగ్రహారంలో శ్రీరాము నవమి రోజున, రంగనాయకి స్వామి వారి ముందు నాట్యం వేస్తూన్నప్పడు, అఖండ జ్యోతి ఆరిపోగా, కేనన కూతురు గర్భగుడిలో స్రవేశించి ఆ జ్యోతి వెలిగిస్తుంది; దేవునికి ఆప వారం జరక్కుండా అడ్డుపడుతుంది. కాని ఈరు పెద్దల ఆగ్రహావేశులవు తారు. శ్రీకంఠమల్లేవని మీాద శతకం రాసిన కుమ్మరి కేనన కూతురీమె.

ఒక కోయ యువకునితో మొలకు స్నేహామవుతుంది. దేవుణ్ణి చూడాలనీ తెలుసుకోవాలనీ ఆరాటపడే మొల్లకు, పరిపక్వత, పరిపూర్ణత్వం కలిగించిన ఆ కోయ యువకుడు, తల్లి, తండి, గురువు, పరాశక్తి - నలుగురు దేవు ళ్లనీ, ్రపణయోన్మాదమూ ్పేమ త్త్వమూ అధిగమించి, తండికి శు[హాష వేయమనీ, వనభూముల నుంచి (పజల మధ్యకి పంపుతాడు. భక్తి జ్ఞానాలు పొందిన మొల్ల, తెనాలి రామలింగనితో వాగ్వాదం పెట్టుకు, ఆయన అయిదేశు గడువీయగా, ఈమె అయిదు రోజులలో రామమందిరంలో కూచుని, రామాయణం బ్రాసీ, రామ చంద్ర ప్రభువులో ఐక్యమవుతుంది. నేటి సామాజిక సమస్యలని, ఆనాటి వాతావరణంలో ప్రవేశ్బేటి చెప్పిన సినిమాకథ యిది.

'తేనె సోక నోరు తీయన యగు రీతి, తోడ నర మెల తోచునటు' -రెత్కి తెడ్డున్న మొల్ల ఎవరు? కవిత్వం అమెకు ఎలా అబ్బింది? బ్రాహ్మణకన్యా? కుమ్మరి కులంలోని **ిగురు**లింగ జంగమార్చకుడు**ి అ**తు **కూరి** కేసన స్వంత పెంపుడు కూతురా? త్రీకృష్ణ దేవ రాయ ని కతెయా? వుంపుడు వితంతువా? విర్ధాగిణియా? రసికత నెరిగిన దేవదానియా? ఈ ప్రశ్నలకు నమాధానం జెప్పగల వార్కితకాధా రాంతేమీంలేవు. పదిమందికి అర్ధమయే స్వచ్ఛమైన భాషలో, తేట తెనుగులో రామకధ వెప్పిన పుణ్యాత్మురాలు. 'రాజిత కీర్రియైన రఘురాము చర్వితము మున్ గవీశ్వరుల్ - తేజ మెలర్ప జెప్పిరని తెల్సియు గ్రమ్మఱ జెప్పనేల నన్ - భూజన కల్పకం బగుమ భుక్తికి, ముక్తికి మూలమైన యా - రాజును దైవమైన రఘురాము నుతించిన దప్పు గల్లునే' - అన్న మొల్ల కధను, ఇంటూరీ వారు సినీ వరశిలో చక్కగా వెప్పారు.

--క్షీరసాగరమ్

'మా మంచి మాస్టారు' (నవల) రచన: డా \blacksquare కె. రపీం[డబాబు. [వచు రణ: నవజో \S తి పబ్లికేషన్స్, ఏలురు రోడ్డు, విజయవాడ - 520~002.... వెల: రు. 20-00.

'మా మంచి మాస్టారు' నవల 'అంద్ర జ్యోతి' వారప్రతికలో ధారా వాహికంగా వెలువడింది. ఈ నవల లోని 'మా మంచి మాస్టారు' రాజా రావుగారు. ఆయన ఉపాధ్యాయునిగా ఎక్కడకు వెళ్ళినా అక్కడే తన వృత్తికి అంకితమైపోయి విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దడానికి ఎన్నోకష్టాలను ఎదు ర్కొంటారు.

"జిల్లా మొత్తంలో ఏది మరీ దనికి మాలన న్కూలైతే, నన్నక్కడ వేయండి. కొంత కాలం పాటు నన్న క్కడ వని వేయనివ్వండి. అయితే, నాకు బ్రీహాండ్, యిఖ్యి, అన్నివిధాల నాతో నహకరించండి. స్కూలును రాష్ట్రంలో మొదటి స్కూలుగా తీర్పి దిద్దుతానోలేదో చూడండి" అని ఆత్మ విక్నానంతో వెప్పగలిగిన రాజారావు లాటి మాస్టారులు ఎక్కడోగానీ తారనపడరు.

విద్వార్దులంతా తన పిల్లలుగా వారిలో ఎవరూ చదువుకు అనర్హులు కాదని భావించి, వారెని మైకితేవడానికి అహర్నిశలు (శమపడ్డ దక్షి ణామూర్తి గారి వద్ద చదువుకొని, తన గురువు గారు అమలుపర్భాలన్న పథకాలను, అయన తదనంతరం అమలు పర్చుకూ, అమాటే ఎంతో వినయంగా చెప్పుకోగలిగిన ధీశాలి రాజారావు మాస్టారు.

మెహజిత్, మనీషితలు చదువు కోవాలన్న కాంక్షలో వడిన కష్టాలు, మననును కలబి వేస్తాయి.

జ్యోత్స్మానాథ్లు, వాసుకీలు -ట్రతి స్కూల్లోను వుంటారు. కాసీ, తను చేపట్టిన ఉపాధ్యాయ వృత్తిని చిత్తశుద్ధితో, కట్టపడి పనిచేసి అందరి మనసులను దూరగొన్న రాజారావు గారి లాటి మాస్టారులు, స్కూలు కౌకరైనా వుంటే.... 'అహా....' అని నవల చదివాక.... అనుకుం టుంది పాఠకుని మనసు.

> —అన్నపూర్ణా రెడ్డి *

వసంత విలాసం

|పతి యిం**దు కిరణం** తెలి మబ్బు శకలం విరు గాలి కెరటం ఒక వసంత సందేశం తశుకు లీను తారలు మినుకు మనే మిణుగురు విలిపి పిటల పాటలు పలుకు వసంత గానాలు కనులు తెరవిన మలిక మత్తు జల్లు మాలతి హనన ముఖి పద్మిని పంచేరు పరిముగ వనంతం గడి పోచలకు ముక్కాహారం ఎండు బ్రాడు కొక కెంపుల పేరు ఎద ఎదలో కవితా భరణం ఇదంతా వసంత బ్రమూదం గుండె తంత్రులు మాటినా స్మృతుల పొరలు కదిలినా హృది మృదువుగ పాడినా అది మధు మానపు విలాసం. వీకటి తెరలు వీల్బాలని నవలోకపు తలుపులు తెరవాలని యువత పడే ఆరాటం అదే అసలు వసంత ఆగమనం వెలితి లేక మనసులు లేమి లేని మనుష్యులు విశ్వమంత శాంతి వాకలు నిజంగా అది వనంత శుభోదయం.

<u>—నరోజిస్త్రీ [పేమ్చంద్</u>

ీనా రాట్న చ్రకం' తల్లాపగడ_్పకాశరాయడు

26 26 26 26 26 26 27 + 26 26 26 26

గాంధీ గారికి నత్యాగ్ మోద్యమం, నిర్మాణ కార్య క్రమం రెండు స్కోతాల వంటివి; రెండూ పరస్పర ఆగ్రీతాలు. రాజకీయ పదవులు ఆశించకుండా, గాంధీజమ్క్ కట్టుబడి, నిర్మాణ కార్యక్రమానికి అంకితమైన మహాసుభావులలో తల్లాబ్రగడ ప్రకాశరాయడు గారొకరు.... వారి జీవిత గాధలోని సంక్షి ప్ర భాగాలివి.

మేము కొందరం శవంతో వెశ్బి పని పూర్తి చేసుకొని రావటానికి కూడ అంగీకరించాడు. ఇంత మంచితనం జెళ్ళలో నేనెక్కడా చూడలేదు. దీనికి దైవకృప అని నేను పేరు పెట్టాను. ఖైదీ లందరూ విడుదలైన రోజున (అది గాంధీ ఇర్విన్ పేక్ట్ వల్ల జరిగిన పని) గ్రీన్ వుడ్ ను మా మధ్యకు వచ్చి నిలువమని కోరాం. అంతకు పూర్వం political ఖౌదీలు అతణి చూచి వాలా నెలలయింది. సంతోషంతో కొన్ని వందలమంది నిలుచున్న పెద్ద circle మధ్య నిలబడ్డాడు. అతడు మా పట్ల చూపిన మంచితనాన్ని ఉగ్గడిస్తూ ఇద్దరు ముగ్గురం మాట్లాడినాము. అంత సేపూ నేనతని ముఖం చంక చూసూనే ఉంటిని. మా మాటలకు

అతడేమో జవాబు చెప్పలేదు కాని మౌనంగా నిలబడ్డాడు. మాకంతేవాలు ననుకొన్నాను. మా మొద పెట్టబడిన కఠిన నేరాల సెక్షనులను బట్టి ముగ్గురు నలుగురను తప్ప ఆ నాడు అందరినీ విడుదల చేసి మమ్మల్ని మట్టుకు బక్కారి central jail కు పంపి తరువాత మమ్ముకూడ విడుదల చేశారు.... మా విడుదల అయినప్పుడే మధ్యదారిలో తెనాలి కండ్ల డాక్టరు వెంపటి నూర్యనారాయణ గారితో నాకు పరిచయమయింది.

ఆనాటి బళ్ళారి సెం[టల్ జైలు సూపరెంటు శ్రీ పంకర్. అతడు కన్న సూరు జైలు నుండి బదిలీ అయి బళ్ళా రికి వచ్చాడు. అతడు కన్ననూరులో నుండగా ఒక సంఘటన: నే నెరిగిన

బ్రహ్మ దేవశాస్త్రి, అనే వాడుండే వాడు. విడుదలె ఈ శాస్త్రి రాజమండికి విష్పి గొప్పకోసం నాకొక కథ విని పించాడు. సూపరెంటు షంకర్ ఎంత నజనుడో ఈ కథ వల్ల తెలుస్తుంది. త్రీ మంకర్ అన్నాడట తన ఖైదీలతో: 'నేను మీ కేమీ లోటు చెయ్యను. అదిగో జెలుతోట, ఇదిగో కావలసి నంత నీరు. వంగ మొదలైన కూర గాయల పాదులకు నీరు పోసి తోటను పెంచుకోండి. మీకు రాట్నాలు కావ లిసే అవి కూడ కొన్ని నప్లయి చేస్తాను. వంతుల ప్రకారం నూలు వడకండి' అని. ఇంటికి వచ్చి నాతో ్రబహ్మ దేవశాస్త్రి, అనిన ఒక మాట: 'నీవు మాకు రాట్నాలిచ్చేవాడవు, మేము వడికే వాళ్ళమునా? మేము వడకం పో. పొమ్మన్నాము, అని. శాన్ని జీవితంలో అనలు రాట్నం డృష్టి ఉండియుండదు. సత్యాగ్రహ మంటే జెలులో పడితే బాలునని వాలామంది నిఘంటువు. స్కూత యజ్ఞం అక్కర్లేనీ వాడు గాంధీమనిషి కాడోని నా సేఘంటువు. రాట్నం ప్రధానంగా నిర్మాణ కార్యక్రమంలోని 18 స్మూతాల ప్రాతిపదికయే. అదియే నిజమైన ఇండియా పూర్ణస్వాతంత్ర్మ సాధనమని గాంధీ వేయి సారు చెప్పాడు. బ్రమాణ పూర్వకమైన ఇంటింటి భ క్త్మీశద్ధల నూత్ర యజ్ఞమే స్వాతం[త్యమన్నాడు. భారత ద్వజల చేతి రాట్నాన్ని హరింప ఇంగ్రాండు ఇండియాను బానినను చేషింది. ఇండియా వృష్ణ, పర్మిశమను

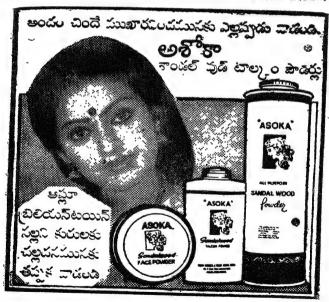
బ్రిటిషర్లు బలాత్కారంగా మాంచెన్ల రుకు ఎత్తుకొని పోవడాన్ని 'The saddest chapter in British Indian history' అన్నాడు గాంధి. 'ఇన్నాళ్ళు మమ్మిడిసి ఎక్కడ పోయావే' అని త్రీ గరిమెళ్లపాటలో ఒక శ్రీ, అడుగుతుంది రాట్నాన్ని. 'వీకూటడవులలోన చేరీపోయానే' అని రాట్నం జవాబు.... ఆంద్రరాష్ట్రం లోని ఖదరు పని అంతా శ్రీ హోగ ರಾಜ ಪ್ರಟಾಭಿ ಸಿತಾರಾಮಯ್ಯಗಾರಿತಿ అప్పగించాడు గాంధీ. గాంధీ ఆజ్ఞాను సారం అదే తన కార్య సర్వస్వంగా పర్మిగహించి పని వేశాడు శ్రీ పట్టాభి. గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు (ఘంట సాల్) ఈ విషయంలో పటాభిగారికి నమ్మిన బంటుగా పని చేశాడు. ఆ రోజుల్లో శ్రీ పట్టాభిగారు ఎక్కడ పర్య టించినా పెట్టి - రాట్నం ఆయన చేతిలో ఉండేది. జవహర్ లాల్కు అంది 'livery of freedom' మాత్రమే అయింది. 'ఆంద్ర కేసరి' చేతిలో నే నెప్పడూ భర్హా చూడలేదు కాని, న్యరాజ్యం వచ్చే ముందు ఆయన మ్యాస్ ఆంధ్ర నంయుక్రావ్య ముఖ్య మండ్రిగా జ్రారంభించిన. ముఖ్యంగా ఖాదీ నిర్మాణ కార్యక్రమ ప్రాశిక దేశానికాక అపూర్వ ఫిక్ష పెట్టింది. P.C.C. సొసైటీ స్థాపన, మర్ కడుకు, (బట్టల మిల్లుల) నిరా కరణ, barn పొగాకు తీరన్కృతి -ఈ మూడు నంస్కరణలను నహించ లేక, ఆయన రాష్ట్ర మంత్రిత్వాన్ని ఎగర గొట్టేశారు. వెన్నపట్నాన్ని

న్యాయంగా అంద్రరాష్ట్రంలో వేర్చా అని బ్రహ్మ బ్రయత్నం వేశారు ఆంద్ర కేనరి, బులును సాంబమూరిగారు.

గాంధీ, వినోబాల దృష్టిలో రాట్నానికి, బేసిక్ విద్యకు అవినాభావ సంబంధముంది. నూలు వడికే 'తకిలీ' మీద వినోబా ఒక పుస్తకమే రాశాడు. రాట్నం మీద నూలు వడికేటంత వడిగా శ్రీ వినోబా తకిలీ మీద నూలు తీసేవాడు. తకిలీ పనిలో ఎనోబా నవ్యసావి. రెండు చేకులా నరినమానంగా తకిలీ అయన చేతిలో పని చేసేది. గాంధీ ఒకసారి వినోబాకు

జాబు బ్రాస్తూ 'కృతయుగ వినోబా అని అతణ్ణి నంబోధిస్తాడు. ఆ విశేశ్రీ ఇం వినోబాకే గాక ఇరువురిపట్ల ఎంటే బారండి మాడండి Modern Science మానవ జీవితి నికి ఉపకారి కాదని నే ననను. కాణ్ Science జన్మగౌరవం అధ్యాత్మికి సాదనతో కలిసే ఉండాలి. ట్రకృకి పరిశోధనకు ఆత్మజ్ఞానం స్టాతించిదికగా ఉండాలి. మైన్స్స్ ఏవేమో పరిశోధనలు పేసీ ఎక్కడి దక్కడే విడిపి మేస్తుంది. అధ్యాత్మిక శాడ్రుం ప్రక్శ తిలో 'పురుషుణ్ణి' దర్శిస్తుంది. బుద్ధి తిలో 'పురుషుణ్ణి' దర్శిస్తుంది. బుద్ధి

學院等於各一次在衛星衛星衛星衛星不不可為於此軍不與衛星衛星衛星衛星衛星衛星衛星



లేని క్రకృతి పరిశోధన ప్రాణం తీసే అణ్వస్త్రాక్షనీ కోసం వెదుకు లాడుతుంది. ఆత్మజ్ఞానంతో చ్రకృతిని పరిశోధించిన వారే మన మహరులు, వారి సం**తతి** వాడే నిన్న మొన్నటి మన జగదీశ చంద్రబోసు.... మధ్య నౌకమాట: రాట్నం పునరవతరణ కోనమే గాంధీ జన్మించాడు. ఇప్పుడు ఇండియా పొలిటీషియను అనుభవి స్తూన్న 'న్వరాజ్యం' కోసం గాంధీ పుటలేదు. గాంధీని ఉపయోగించు కాని హిలిటీషియన్లు ఈ రాజ్యాన్ని సుపాదించారు. నిజానికి గాంధీ తల విన దేశస్వాతంత్ర్యం ఇప్పటికిని రానే లేదు. స్థాపస్తుత ఇండియా నర్కార్లు బేస్తున్న ఘనకార్యం రాజ కీయపార్టీ దొమ్ములాటలే. బ్రిటిషు వాడు రాట్నాన్ని చంపివేస్తే, ఏశ్భు గాంధీ సిద్ధాంతాన్ని చంపివేశారు - ఒక సారికాదు పదిసారు!

రాట్నాన్ని దేశంలో బ్రతి ఇంటను, బ్రతి కుటీరంలోను బ్రతిష్టించి నూత్ర యజ్ఞాన్ని బ్రతి గృహిణికి అలవర్భటా నికి బ్రవయత్నం చేయమనటమే 1947 నాటి అఖిల భారత చరఖా నంఘ తీర్మాన సారాంశం. జెండా మీద రాట్నబ్మకాన్ని ఎందుకు తప్పించాలో తన కర్థం కాలేదని గాంధీయే మాచాయగా అన్నాడు. ఈ అనటం సాయంకాలపు ఒక బ్రార్థ నానంతర బ్రవంగంలో జరిగింది. కాసీ 'ఏదైతే నాకేమి?' అన్నట్లు అనాటి బ్రభుత్వ పెద్దల అభిమతానికే వదిలేశాడు.

నా రాజమహేంద్రవర గాంధీ జాతీయ పాఠశాలాధ్యాపకత్వం నాటిదే మరొక విన్న (మంచి) జ్ఞాపకం. రాజ మేహంద్రవర నివాసం నుండి అప్ప డప్పుడు మేము ముగ్గురంకూడి గాంధీ సందేశాన్ని వినిపించటం కోసం జిలాలు తిరగటమే పనిగా పెటు కొన్నాం. ముగ్గురం ఎవరు ? 1) పీడరీ పాసయిన భమీడిపాటి సత్యనారాయణ 2) అర్ధంతరంగా ట్రైనింగు కాలేజీ విడివి వచ్చేసిన గరిమెళ్ళ సత్యనారా యణ కవి, 3) నేను. ఎక్కడి కక్కడ దారికిన ఏదో ఇంత ఆహారం తింటూ పర్యటించే వాళ్ళం.` కంఠం మొదలు పాదాల వరకు ఒకటే అంగరకా కొన్నాళ్ళు వేసుకొనేవాడు శ్రీ గరి మెళ్ళ. 1935-40 ల మధ్య నేను నిడద్వోలులో ఉన్నప్పడు మా ఇంటి ముందరి నుంచి 👸 కొండయ్యగారి 'కెమికల్స్' వైపుకు నడిచి వెళ్ళ తున్నాడు గ్రీ గరిమెళ్ళ. మేము చూచు కొని బహుకాలమయింది. ఆగంతుక పునర్గర్శనం! ఏదో లోకం నుండి ఆయనను నా కోసం పంపాడా దెవం అన్నట్లు పరమానందం పొందాను. ఎట్నుండి, ఇట్లా ఎక్కడి కన్నాను. పూర్వపు తాళపు చిప్పలు చేతిలో లేవు, ఇతడి చెంబులేదు. కంటిమావు బాల తగ్గెప్టాయింది. కంఠధ్వని కూడ అంతే. అయితేనేమి ! పూర్వపు దివ్య స్మృతులెన్నో మనసుకు వచ్చి ఆయన ్రహ్మత్మితికి నాకు **దు:**ఖం వచ్చింది. గురుదేవునిగా తలవి ఆ కాలువగెట్టున ఆయన పాదాల కొరిగాను. గాండీ

ఉద్యమ దినాలే మేము నిజంగా బ్రతికి ఉండిన రోజులు. అయన బౌర్యా బిడ్డలు ఏమైనారో? ఒంటరిగా వబ్బాడు 'కొండయ్యగారు ఏమైనా సహాయం చేస్తారేమోనని ఇట్లా వబ్బాను. బౌహ్మాడి కున్నదే కదా ఈ యాచన' (అంటే అధికారంతో అడిగి పుచ్చు కోడం) అని ఆయన అనేటప్పటికి నా డుంఖం అధికమయింది. 'అవస్థా పూజ్యతే రామ' జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఒక పూట నా ఇంటికి తీసుకొనిమెళ్ళాను. పాత కథలన్నీ జ్ఞాపకం చేసుకొన్నాం. ఆయనది నహాయ నిరాకరణ పాటల పుస్తకం ఈ రోజున కూడ పాతబడి నా వద్ద నున్నది - 60 ఏండ్లనాటిది!

అందులో ఉన్నదంతా సువర్ణ శిలాక్ష రాల జాతీయోద్యమ వేదం అది గాందీ ధర్మయుగం. తోసుకొని వచ్చింది; మళ్లీ అంతట్లో అంతర్జాన మయింది అ న్వర్ణయుగం.

5

గాంధీ 2వ Round Table Conference కు కాంగ్రెసు వారి ఏైక ప్రతినిధిగా వెళ్ళి 'హిరిప్పే స్వరాజ్యం మా కక్కరలేదు' అని ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వానికి స్పష్ట పరవి స్వదేశానికి వెప్పేశాడు. అక్కడితో మరల నిర్బంధాలు (arrests) మొద లయ్యాయి. గాంధీ, ఆతనితో పాటు



250 25 25 EST 25

పసిబిడ్డలకు యేర్పడు కామెర్లు (జాండీస్) ఆకలి లేమి, మలబద్ధకము, మలము తెల్లగా పోవుట, మూతము విసర్జించినబోట తెల్లగ మరక కట్టుట— మొద లైనవి లివరువ్యాధి సూచనలగును.

ఈ వ్యాధిని నిర్మూలించుటకు 'జమ్మి' వారి డాక్టరును సంబ్రవదించండి.

్రపతినెలా హారి డాక్టరు మీ ఈళ్లకు వచ్చెదరు. జమ్మి ఫార్మన్యూకర్స్ *జమ్మి బిల్డింగ్స్

61, రాయపేట హైరోడ్లు, మృదాను - 600 004 - ఫోష్ నెం. 72539

अंक क्षेत्र के को बोल की की की

మరల అందరూ జైశ్మలో పడు తున్నారు. ఈ మధ్య కాలంలో మేము ఈశ్బై వెంట తిరిగి ఖద్దరు, న్వదేశ వస్తువులు అమ్ముతున్నాము. మరల ఆ ____ పని తాత్కాలికంగా నిలిపివేసి శాస చోల్లంఘనోద్యమంలో దిగవలసిందే కచా! భీమవరం నమీపంలో సుబ్బ తాత రాజుగారి 'వేండి' గ్రామంలో రాతి భోజనం వేసి ఎవరి కంటబడ కుండ చిన్న నావ మొద భీమవరం వేరుకున్నాం. Irwin వైస్థాయర్జీ అంతమె Lord Wellingdon ప్రభు త్వం ఓప్పింది. ఉద్యమాన్ని అణచ డానికి ఇర్వేన్ వాలడన్ వెప్పి లార్డ్ వెల్లింగ్డన్ను ఇండియాకు పంపింది ఇంగ్లాండు నర్కారు. నత్యాగ్రహు లందరిని వితక గౌటడం ఈ సారి తప్పడు. అందువల్ల దెబ్బలకు అంద రము సంసిద్ధులమయ్యాం. అయితే అందుకు మనుమ్యలను పోగుచేయడం మాకు కొంత కష్టమయింది. గ్రామాధి కార్ల, పోతీసుల్ల కంటబడకుండ రాత్రులు ఈశ్భు తిరిగి ఇర వై మందిని సమకూర్చాను. 18 మంది మగ వాళ్ళు, ఇద్దరు శ్ర్మీలు. శ్ర్మీలలో ధీశాలి, ధెర్యశాల అగు జీమతి ద్రోణంరాజు లక్ష్మీబాయమ్మ గారొకరు, సాయం కాలానికి ఎవరికి వారు సుబ్బతాత రాజు గారింట వేండ్రలో పోగుపడాం. గట్టి మాగడ పెరుగుతో మా కాయన బోజనం పెట్టారు. ఆయనను గురించి ఒక్కటే మాట: ఆ జిల్లా సత్యాగ్రామా దళాలకు ముఖ్య నాయకుడాయన. కానీ, ఆ నాటి మా జట్టలో ఆయన

రాలేదు. పేండ్ర కాలువలో నావనెక్కే ముందు మేము బేసుకొన్న దొక్కక |పమాణం: హోతీసుల లారీ దెబ్బలకు ఎవ్వరూ పారిపోకూడదు. సొమ్మసిక్లి పోయేవరకూ ఎవ్వరూ నేలపై పడ కూడదు. మే మెంద్ర ముంటిమో మమ్మల్ని కొట్టటానికి మాైపె బడ పోతీసులు అంతకంటె ఎక్కువ ఉన్నారు. ఒక సబ్ఇన్స్పెక్టరు, ఒక పెద్ద ఇన్స్పెక్టరు. వాళ్ళు వచ్చి 'Will you disperse or not' అన్నారు. 'In Gods's name, we won't' అన్నాడు కస్తూరి సూర్య్రపకాశం. కఱ్ఱ లతో వాలామందిని నలుమూలలకు బలిమిని తరిమివేశారు. స్ట్రీలను మాత్రం కొట్టలేదు. స్త్రీలు నిలబడ్డారు. 'మమ్మల్ని కూడ కొట్టండి' అన్నది లక్ష్మీ బాయమ్మ గారు. వివరకు నన్నా తీసుకొనివెళ్ళారు. దెబ్బల రువి వాగా చూడాలని బెబ్బి ఆ రోజున నేను చొక్కా కూడ వేసుకొని రాలే**దు. విన్న** కండువా మాత్రం పైన కప్పకొన్నాను. ఎడమ చేతి ఎముక విటింది. మీద తేలిన cane తటు సుమారు ఎన్మై అని డాక్టరు లెక్కవేశాడు. కని కరంతో 'అబ్బా! ఎన్ని దెబ్బలు' అని విస్తుపోయినాడు. ఒక్కు మొదైక్కి నాకు బాధ అనిపించలేదు. తరిమి వేయబడ్డ సత్యాగ్రాములు తిరిగి ఆ బోటుకురా బ్రాయత్నించారు. కానీ వారిని పోతీసు చేరనియ్యలేదు. ఖీమ න්ර**ං ප**ඩිකත්ර හු නත්රාණි සිට් අදි

జిల్లా మునునబు కోర్టు అవరణ జిల్లా మునునబు కోర్టు అవరణ మీరాదుగా ఆసుప్రతికి నడుపుకొని పోతుండగా కోర్టు హాలునుండి స్ట్రీడరు జోబ్యల అచ్యుత రామయ్యగారు బయటికి వచ్చి, నిర్హాంతపడి నిశ్శ బ్రంగా కన్నీరు కార్చారు. అయనిది బహు జాలిగుండె. అప్పడో, ఆ తరు వాతనో నన్ను తీనుకొని వెళ్ళి డివిజ నల్ మేజిస్ట్రేటు ముందు హాజరు పెట్టారు. అతడు నాకు రెండేండ్ల కఠిన జైలు శిక్ష విధించాడు. కోర్టలో కూర్చన్న ఒక స్టీడరు (శీ భగన్నా రాణగారు లేవి 'ఈయన ఘరానా

మనిషి, పెద్ద క్లాసులో వేయదగును' అన్నాడు. 'Then, can he pay fine' అన్నాడు మేజిస్ట్రేటు. ఆ ట్రశ్నమీగాద నేను కల్పించుకొని 'నా కెప్పడూ అచ్చివచ్చినది 'C' క్లాసే - పైక్లాసు నా కిష్టంలేదు. మీగారు నాకు 'C' క్లాసే ఈయండి' అన్నాను.

మశ్శీ ఏముంది? మొదటి రాజ మండ్రీ Central Jail నివానమే. అది దొంగల ముఠా అని పైన వెప్పాను. ముఖ్యంగా అక్కడి సూప రెంటు అప్పన్ దంపతులు జ్ఞాపకం వస్తున్నారు. ఆ జైలు regular visitor గా ఒక Retired Deputy Collector

'జగతి' చందా కూపను

2, కివోరి రోడ్డు - పి.బి. 2922 మైలాపూరు - ముదాను-600 004

ఈ నెల నుంచి 24 నంచికలు పంపగోరుతూ రు. 50/-కు (ఏఖై) బాంకు డ్రాఫ్ట్ లేదా పోస్టల్ ఆర్డరు లేదా మనియార్డరు రసీదు ఇందుతో జత పరిచినాను.

పేరు	
అడ్రమ	·
•	
1	
	•

ම්ඛ්:

సంతకం

ఉండేవాడు. పేరెందుకులేండి, దేశి ರಾಜ್ ಪದವಾಪಯ್ಯಗಾರಿಕಿ ಪಿಲ್ಲನಿಪ್ಪಿನ మామ ఆయన. కూతుర్ని భ1ర్త్ వద్దకు పంపలేదు ఆ పెద్ద మనిషి! ఎందు కనగా పెదబాపయ్య బ్రహ్మ సమా జికుడు, జెలు విజిటర్ మీష మీాద సెంట్రల్ జెలుకు వచ్చి, జెలు తోటలో పండిన కూరగాయల్ని రెక్టాలో నింపు కొని ఇంటికి వెళ్ళేవాడు ఈ కలెక్టరు... సూపరెంటు అప్పన్కు నాకు ఎప్పుడూ తాతా మనవడి వరేస. అల్లుడు -మామల మధ్య ఎంతో తేడా! అప్పన్కు మశ్శీనామాద కోపం వచ్చి నన్ను కోయంబతూరు జైలుకు బదిల్ చేశాడు. నే నక్కడికి బేరగానే, ఇక్కడి జైలు సూపరెంటు ఎవరని వాకబు వేశాను. Mr. Green Wood బళ్ళారి కంటో నుండి కోయంబతూరుకు వచ్చాడని వినగానే నాకెంతో సంతోష మయింది. ఆయన నన్ను సత్యాగ్రహ దీలతో కలిపివేశాడు. తనకు నమ్మకమైన పాత మనిషిగా వేసు కున్నాడు. అక్రమంగా అల్లరికోసం Hunger Strike వేస్తున్న Political Prisoner వాగంటి నుందర శివ రావు వద్దకు సూపరెంటు నన్ను పం పించాడు. 'అతనికి నేనేం చేశాను ? ఆ Hunger Strike ఎందుకోతెలుసుకో' మన్నాడు సూపరెంటు. క్రొవ్విడి లింగ రాజు గారిని వెంటదీసుకొని వెళ్ళి, శివరావు Hunger Strike యిద్దరం బెప్పి మాన్పించాము. 'ఈ పళాన నమ్మ block కు పంపి, అన్నం ముద్ద తినమంటాడేమో, ఏర క్ర

్రామాణో పట్టుకొని నన్ను బాధిస్తుంది. రెండు మూడు రోజులు అన్ప్షత్రిలో సెట్టి పాలో, నగ్గుజావో యిప్పించమని సూపరెంటుతో బెప్పమని కోరాడు సుందర శివరావు. అతణ్ణి కొన్ని రోజులు ఆన్ప్షతికి పంపాడు [h. 5]వీడ్ అట్లా వివర వరకూ, నా రెండేడ్లశిక్ష ముగి సే వరకూ. [h. 5]వీడ్ పద్దనే రమారమి 16 నెలలు ఉన్నాను. అతడు నా యెడల చూపిన నద్భావం మరుపురానిది.

6

నేను 1932 లో కోయంబతూరు జైలునుండి విడుదలయి వచ్చిన తరు _____ వాత 1947 వరకు, స్వస్థానం విడిచి ఎక్కడికిన్ వెళలేదు. నడదవోలు ప్రక్రమన్న నమ్మిశిగూడెం పొలాలలో మరి యిద్దరు మిత్రులతో కలిసి యిండు కట్టుకొని స్థిరపడ్డాను. ఆ నివాసాలలో నాదొక అర్ యకరం నలం**.** ఇల్లు నిర్మాణం కోసం కొంచెం దాడ్డి, వాకిలి కిందను కాన్ల న్లలం పోయినా, ಮಿಗತ ಜಾಗಾ ಯಾವತು intensive eultivation కు, నాకు తనివి తీరేటటు ఉపయోగపడ్డది. రాజమహేంద్రపర గాంధీ జాతీయ విద్యాలయ 14 యక రాల దొడిలోను, 'ఆనందనికేతన' హరిజనాశ్రమ యకరం భూమిలోను నాకు అలవడిన భూ సేవాభిరుచి ఇక్కడి అర యకరంలో నమ్మ తీర్చిదిద్దింది. 1921 నుండి ఈ రోజు వరకు నా నివాసాలలో (అదై యిండ్లు కూడ) కాన్త ఖాశీస్థలం దొరికితే పాలు, చదు

వుకో, మ్రాతకో, తిండికో ఇంట్లో కూర్చ్ డం కంటె, మొక్కలో పాదులో పెట్టి నీళ్ళుపోసి వాటిని పెంచుతూ వాటి మధ్య దొడ్డో కూర్చ్ డమే నా అఖీడ్రం. 1921 మొదలుగా గాంధీ దయ వల్ల నా వేతికి వచ్చిన రాట్న పని, దొడ్లో పీలులేక, యింటిలోనే జరిగేది. చదువుల, డిగ్రీల స్రపంచం లో నేను పడియుండకపోతే (తీరా చదువులు చదివి నేను వేసిన స్రభుత్వోదోయాలూ లేవు) మా తండి మలెనే కర్వకుడుగా బ్రతుకు సాగించి

అర్ధశతాబ్దానికి పూర్వం తెనాలి కండ్ల డాక్టరు వెంపటి సూర్యనారా యణగారితో నాకేర్పడిన పరిచయం కూడా ఆదర్శుపాయమైనది. "సంసార విషవృక్షమునకు రెండు అమృతఫలం లంటాడు పంచతం(తంలోని విష్ణు శర్మ. పజ్జన సంగతి యొకటి, సద్యంథ పఠన మరొకటి." ఈ డాకరుగారి మెత్రిలో నాకు రెండూ లభించాయి. ఆ మైత్రి నేటివరకు అట్లాగే నిలిపి యుంది. ఆయన పాలయేండయి యిక్కడ హైదరాబాదులో స్టిరపడి, వయస్సు 80 యేండ్లకు మించి యా నాడు కూడ అన్నిరకాల కంటి ఆపరే షన్లు అవ్యాహతంగా చేస్తున్నారు. ఇదొక విశేషం. రోగులు ఆయన్ను వెదుక్కుంటూ కుప్పతిప్పలుగా వస్తుం టారు. గాంధీ వినోబాల అనుచరు డాయన.

జన్మతో పుట్టిన నాకర్షక (భూసేవ) న్వభావాన్ని గూర్చి వెప్పుకుంటూ ఈ యధ్యాయాన్ని మొదలు పెట్టాను విన్నప్పడు తండి చేసిన అలవాట్లను బట్టి యేమో అది నన్నిప్పటికిని చదల ව්රා As I said before. it is an unworldly pleasure, precious as life itself కొన్ని సంవత్సరాలకు పూర్వం యిక్కడి రేడియోలో ను౦డిన (యుపుడు న్వరీయ మహనీయ 'నహజానంద') 'మాగీ జీవిసే' అనే విషయం మాద హైదరాబాద్ రేడియో ₍పసంగం చేయ మన్నారు నన్ను. విషయం నా కిర్తం కాక, అందలి భావమేమిటో తెలుప మని వారికి యుతరం బాశాను. ''ఏముంది - పునర్జన్మ నెత్తితే ఏం జేస్తారు?" అని దానికి యర్థమని బదులు బ్రాశారు. (ఈ బ్రసంగమే అంతకు పూర్వం రిటైర్డు రేడియో డైరక్టరు అయ్యగారి వీరభ్రదరావు గారికి, యూనివర్స్ట్ రిటైర్లు తెలుగు chief వెంకటావధాని గారికి యీయ బడ్డట్లు నేను విన్నాను). నేను వారంత వాడను కాని నాకు స్ఫురించిన విధం గా 10, 12 విన్నపుటలు బ్రాసుకొని రేడియో సేషన్కు వెళ్ చదివాను. "నేను ఈ లోకం విడిపి వెళ్లిపోయే టప్పడు, వీలైతే సుమండి కొన్ని ధాన్యపు విత్వాలు, కొన్ని ప్రత్తి గింజలు వెంట దీసుకొనిపోయి, అక్కడ నాటి మరలి వస్తానని నా స్థాసంగం లో ఒక కోరికగా బ్రాసుకున్నాను. నా శ్రమ వల్ల నలుగురికి అన్న వస్త్రాలు దౌరకాలన్నదే ఉద్దేశం. నా శ్రమ భూసేవ రూపం దాల్భాలని నా రెండో

ఉద్దేశం. ఇదీ అనలు నంగతి! నా మాటలు నవ్యంగా వున్నాయా అని నహజానందగారిని అడిగాను -బ్రవంగమైన తరువాత. 'దానికేమి -బాగున్నదన్నా'రాయన. నేను తృప్తి నాంచాను.

1933 నుండి 47 వరకూ యింటి చుట్టూ వుండిన అరయకరం నలంలో హిలం పని, నూౖత యజ్ఞం, తేనెపట పెంపకం - ముఖ్యంగా మూడే నేను పెట్టుకొన్న పనులని నా జ్ఞాపకం. మరేదీ జ్ఞాపకం రావడం లేదు. వస్తే, తరువాత బ్రాసుకుం టాను. ఒక్క కూలి మనిషిని పనిలో నహాయకుడుగా పెటుకొని, యంతా మేమిద్దరమే (కూలీ నేను) బేసుకునేవాళ్లం. 'బుడమ' (మెట్ట) వరి, రకరకాల ప్రత్తి, తొలకరి పైరు -రెండురకాల నువ్వు, బీర, పొట్ల, కాకర మున్నగు పాదులు, వాటికి పందిళ్లు, కొంత అరటి, కొంత ఖాగం గోగు, తోటకూరలు, బొప్పాయి, ఈ విధంగా. మధ్య మధ్య కాలిబాటలు తప్ప భూమి ఖాశీ పెట్టకుండా నద్విని యోగ పరివాను. మరీ ఎండవేళ తప్ప యింటి నీడను కంటె పొలంలో పనిచేస్తూ కూర్చోవడమే నా కిష్ణం, నా అఖ్యానం. అది మెట క్రదేశం కనుక స్థలానికి వేరియున్న పెద్ద కాలువ నుండి, రెండు చిన్న బిందెలు రెండు చేతులా పటుకొని, వరం కురుస్తున్నప్పడు తప్ప, నేను మోసిన నీళ బిందెల పేతిపర్శిమ నాకు శ్రమ ಯೆನಿಪಿಂವೆದೆ ಕಾದು. ಆ ವಿಧಂಗಾ 10.

12 ఏండ్లు అవలీలగా గడివాయికాకినాడ కాలేజి హాస్టల్ విన్నదొడ్లో నహాధ్యాయులుగా నేను, వెంకటాచలం ('చలం') వరునగా మూడేండ్లు పని చేసినది (1911 to 13) యా తోట పనియే. అయితే అది మా తిండి కుపయోగపడలేదు. ఉండబట్టక చేసు కున్న hobby.

1947 జనవరీలో మెరుపు తీగ వలె ఆకస్మికంగా వచ్చి నాపైబడ్డ ఒక వార. ణీ వీరేశలింగకవి సమాజ వార్షికోత్సవానికి కుముదవల్లికి వెళ్ళి తిరిగివస్తూ నిడదవోలు స్టేషన్లో దిగి నాను. ఒక ఇంగ్లీషు Newspaper వేత బట్టుకొని శర్మ సైషన్లో నిలుచు న్నాడు. రాష్ట్రంలో జిల్లాకొక్కొక్క Inspecting Assistant Textile (I.A.T.C) మ Commissioner నియమిస్తూ వేసిన మ్రదాసు సంయుక్త రాష్ట్రబ్రభుత్వ Order అందులో వుంది. ఆ జాబితాలో స్థాహాశరాయుడి 'ఇది నీవేనా?' పేరు కూడ ఉంది. అన్నాడు శర్మ. ''ఏమో, తెలియం" దన్నాను. సందేహం తీరడా నికి రావ్య Textile Commissioner పరమేర్వరన్కి ఉత్తరం ్రవాశాను. (ఇంకా వుంది

గాంధేయ నమాజ సేవా నంధ్ర (అవనిగడ్డ, 522 123) సౌజన్యంతో

....పున్తకం వెల: దు. 20-00.



ఏ పిల్ 04, 1992

'రాక్సీలో నార్మా షేరర్ బాడ్వేలో కాంచనమాలి (శ్రీశ్రీ) ్ ... ఎటువంటి వెళాలో తెలియని విద్యార్ధి పరిసితివంటినే ఈ ఉగాది రోజున. 'రాజా అన్నామైలిలో కళాసాగర్ వారి ఫంక్షన్ **- మి**తులు పట్టాఖిరామ్ ఇంటడజాల బ్రహదర్శన; 'మినీ మ్యూజిక్'లో సాహిత్య అకాడమిం వారి 'మాట్ ది ఆదర్'లో నిస్సిమ్ ఎజికిల్ - 'ఇంటింట్' మాగ్జెన్ 'వివిధ పునకి నమాక్షల ద్వారా సారస్వత పరంగా ఆపులు. ఎటువేపు మొగి వంటానో మీరు ఊహించుకో 'వేతులు గలరు ముడుచుకు .కూచోవటం కంటె కటడం పనికి ఉప కమించడం మంవిది; మన క్షామ ఎన్నటికీ వృధా కాడు' - అని నమ్మే ఈ సాహితీవేత జన్మత: యూడు వీరి కుటుంబం మహారాష్య జీవన విధానావలంబకులు - ఇంట్లో అందరికీ మరాటీ వచ్చు.

బొుబయి విల్సన్ కా లే జిలో ఎమ్.ఎ. (ఇంగ్లీషు లిటరేచర్) అయాక, లండన్లోని 'బర్క్డెక్'లో ఫిలానఫీ

చదివేందుకు వెశారు ఎజికిల్. ఆ రోజు ల్లోనే పావరీ, ఫీలానఫీ, పొయ్మిటీ -ఈ మూడూ అనుభవంలోకి వహ్సా యట. 1952లో A Time to Charge, లండన్లోని ఫార్పూన్ ్రెప్స్ నుంచి వెలువడింది - అదే సంవత్సరం డెస్ట్ జాకబ్తో వివాహం. 1953లో రెండవ గేయ నంపుటి వెలువడింది. Sixty Poems లిజమ్, అడ్వర్టయిజింగ్, ఫాక్టరీ మేనేజీ మెంట్ - యిలా వేరువేరు మారాలు తెక్కి చివరికి టీవింగ్లో సిరపడి, కవిత్వానికి, సాహిత్య విమర్శకు అంకితమయారు.

ేస్వియానుభూతి నుంచి, జేవన వాస్తవికత నుంచి ఎజికిల్ పొయ్యటీ పుట్టుకొన్తుంది. చుట్టూ పరిసరాలను పేమిస్తూ, హృదయ స్పందనతో వాటిని పదాలలో హిదిగి ప్రాణం పో సే నృజన్మాకత అయన కలంలో ఉండటం వల్లనే, ఆ గేయాలు, నజీవ రక్త మాంసాలు కలవిగా కనిపిస్తాయి. అగ్ని పుష్పాలు ఆకవితా ప్రసూనాలు' -అంటారు అలహాబాదు యూనివర్సిటీ వైస్ భానృలర్ మాలిక్. స్ట్రీ పడే ్రపనవ పేదన వంటిది నిజాయితీ పరుడైన కవికి అనుభవైక వేద్యం - అంటారు ఎజికిల్.

"నేనిలా మ్రదాసు వెట్తన్నాను -సాహాత్య అకాడమా వారి మాట్ ది ఆదర్' బోగామ్కి అని అనగానే, 'మా గురించి మారు చెప్పకోవడానికి సిగేయడం లేదూ?' అని అడిగింది మీమతి. నిజమే! నా గురించి చెప్పకొనేదేమా లేదనీ, నా ఏాయ్టటీ గురించి మాటాడుతాననీ అమెకి విన్నవించుకున్నాను అన్ని హంగులూ గల నా జీవితానికీ, నా చుట్లూ వారి జీవితాలకి మధ్య కొన్ని యోజనాల దూరం చుంది.... కెనడా లో ఒకసారి నన్ను ప్రయుట్ ఎక్కించ డానికి ఎయిర్పోర్ట్కి నా మిత్రుడు వబ్బాడు. బుకింగ్ వద లేడీకి నా ేబరు వెప్పాడు. 'ఇవ్వాళ భార్ట్ లో అ ేబరు లేదు. ఎక్కడో ఏదో పొరబాటు జరిగివుంటుంది' - అన్న దామె. మర్నాడు 'స్టేట్స్'లో నా లెక్బరు వుంది - 'వెళ్లితీరాలి - ఏం దారి?' అని మేమిద్దరం మధనపడుతూ, .మధ్యని మరాటీలో మాటాడుకోవటం విన్న్ ఆయువతి 'మీర్ మహారాష్త్రి యనులా' అని అడిగింది. 'అవును"-అన్నాడు నా మిత్రుడు. 'అయితే, వుండండి అని మూడు నిముషాలలో మాజిక్ బేసి, నా పేరు ఛారులోకి తెప్పించింది. మాతృభాషా బంధమది. అయితే, ప్లయట్లో కూచుని, న్యూ యార్కులో దిగేదాకా, నా కారణంగా మరొక |పయాణికుడు, తన సీటు

కోల్పోయాడనే మనస్సంక్షోభం నన్ను విడనాడలేదు. జీవన సరశిలోని రాగ తాళ లయ గతులు అంత అనూ హ్యంగా ఉంటాయి మూడు రోజులు కషబడి నలైఖె లె**ను**ల పొయ్టి రాసి, రామానుజన్కి చదివి వినిపించాను. ఎంతో శ్రధగా అలకించి 'అందులో అయిదన్నర లెనులు మాత్రమే బావున్నాయి; మిగతాది వింపెయ్' - అన్నాడు. మొదట్లో పాణం కాన్త వివృక్కు మన్నా, అక్షరాలా ఆయన వెప్పినట్టు చేశాను విల్సన్ కాలేజీలో నేనింకా స్టూడెంట్<mark>గా వున్న</mark> రోజులలో, ఒక ్ట్లాడు నాడు మా_{ట్}పొఫెసర్తో 'వేస్ట్**లాం**డ్' ్రమావన ఎత్తేనరికి, టియస్ ె____ ఎలియట్, డబు హెచ్ అడెన్ కవులా? ేషక్స్పియరూ మిల్లనూ చదవాలి గాని అలాటివి చదివి, నిష్కారణంగా చెడిపోకు' - అన్నాడు. నేను చెడి. పోయానో బాగుపడ్డానో తెలీదు భావాంకురాలు ఎలా జనిస్తాయో ఎవరం చెప్పలేము. ఒక సారి, 28 ఏళ్ల నాటి స్మృతి చటుక్కున కళ్లముందు సాక్షాత్కరించి, ఆ అయిదు నిముషాలలో దుసులు ధరింపింది.... చదవడం, రాయడం రైలు బద్ధీల వంటివి. ఎక్కువ చదివి, తక్కువ రాయాలి. అందులో పరిపూర్లత చేకూరిందనిపించే దాకా, ఎన్నిసార్లయినా వింపి రాయ వచ్చు. మెరుగు పెట్టిన కొద్దీ కవిత్వం జిగేల్ మంటుంది.... యూడులు 70 దేశాలలో ఉన్నారు. నా పొయిట్రీ

'జ్యాయిష్' అనేవారు యిప్పటికీ తటనపడుతూంటారు. వాదించను. 'ఎత్పిసిటీ' జాతీయతలో ఒక ఖాగం .. మరాటీ నేను పోగొట్టుకున్న తలీ; ఇంగీషు నా పెంపుడు తొలి.. ొ Night of the Scorpion Kiboa బా**లా**మంది వెబుతూంటారు. **వి**న్నప్పడు మా అమ్మకు నిజంగా తేలు కుట్టింది. మంత్ర తంతాలు, నాటు మందులు, మంవి మందులు -అన్స్ వాడారు ఆమె పడవలసిన బాధ పడక తప్పలేదు - అంతటి బాధలోనూ ఆమె భగవంతునికి కృతజైత చెప్పకుంది. నన్ను కుట్టి, నా పీలల జోలికి పోనందుకు. ్ట్రహ, నీకు నా సాష్టాంగ దండ [పణా**మాలు -** అంది .. ఆ సంఘటన జరిగిన యురవై పాతికేళ్కు ఆ రాత్రి

జ్ఞాపకం కవీతా విత్రమయింది... '' ఇలా ఎజికీల్, సుమారు గంటన్నసి సేపు, కవీత్వాన్ని జీవీతాన్ని జోడింకి ఎంతో రనవత్తరంగా చెప్పారు 1983లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమి అవార్డు పొందిన నిస్సిమ్ ఎజికీల్ సి 1988 లో భారత మర్దు భుత్వ రిపద్మత్తీ, తో నత్కరించింది.

. 08

బుర్రా కామేశ్వర రావు, ఆయన సోదరి బుర్రా కాంతాదేవి తమ వివరి తమ్ముని కుమార్తె సాజ్ బ్రీ పద్మావతికి, కృష్ణమూర్తి రావు దంపతుల కుమా రుడు విజ్ఞాఖర్కి, ఈ ఉదయం 7 గం∎ 15 నిజ్ఞుకు, సైదాపేట పియస్డి కళ్యాణ మండవంలో శాస్త్రేక్తంగా వివాహం జరిపించారు.

సాయంతం రిసెమ్ట్స్క్ పీలవడు గనక ఉదయమే వెళ్లి - అంద్ర మహిళా నభ విద్యాలయం స్కెకటరీ సుశీలా దేవి, మైనూర్ ఫెర్టిలైజర్ అననూయా వేణుగోపాల్, మేమూ వెళ్లి - వధూ వరులని జభాక్షితలతో ఆశీర్వదింవి వబ్బాము. రెండు కార్లెందుకని, మా కారు సుశీలగారింటి వద్ద వదిలేని, అనసూయ కారులో వెళాము.

నమ్మాళ్లార్ గారు మాకు ముప్ప య్యేళ్ల పాటు ఫామిలీ డాక్టరు -ఆయన యిప్పడు లేరు. వారి అమ్మాయి 'వత్సల', శారదాంబ స్టూడెంట్ - చిల్డ్రన్స్ గారైన్ స్కూలు లో. వత్సలా రాజమన్నార్ల వివాహా నికి వెళ్లాము. ఇప్పడు వారబ్బాయి బి: వినోద్కి, జయకరరావు దంపతుల ్థకుమారె సౌ။ సుజలతో వివాహం. నవ దంపతులు రెండు మూడు రోజు లలో సైట్స్కి వెక్తున్నారు. ఉదయం ముహూరానికి వెళ్తం కుదరలేదు గనక సాయంత్రం రిసెప్షన్కి. మిసెస్ నమ్మాశ్వార్, వత్సల, బ్రమాల, కోడలు జయ, మనుమరాలు ఊర్మిళ, అహ్బాయిలు, వారి భార్యలు, పిల్లలు అందరూ ఎంతో (పేమాన్పదంగా శారదాంబనీ, మాలతినీ చుటేశారు. ఆ అభిమానం, అప్యాయత, జాపకాల సౌరభంలా వారి మాటలలో వ్యక్త మయింది.... నాలుగు రోజుల క్రితం ఎజికీల్ బెప్పినది జ్ఞాపకం వచ్చింది -బయట కనిపించే చెటుకీ, మనసులో మొలిచే చెట్టుకీ నమన్వయత ఏర్పరుచు కోవడమే జీవితమని వినోద్

సుజలల నవజీవన యాత్రకు మా హృదయ పూర్వక శుభాకాంక్షలు.

. 11

"మువ్ఫయేళ్ల 'కశారంజని' ఈ మధ్య అనుకున్నంతగా కార్యక్రమాలు చేయలేక పోతోంది. కారణం ఒక్కటే. అభిమానించే దాతలు (స్పాన్సర్స్) తక్కువవటం. ఈ '92'లో 'కశారంజని'కి కొత్త ఊపిరి పోయగలమని ఆశిస్తున్నాము" – అన్నారు స్వెకటరీ పొండురంగ. ఈనాటి బ్రియా సిస్టర్స్ సంగీత కష్పేరీని, స్వధర్మ స్వారాజ్య సంస్థ డైరక్టరు వివియెస్సెస్ మణి స్పాన్సర్ చేశారు. ముఖ్య అతిధి ఓబుల్ రెడ్డి ఈ సంగీత శారదలని దీవింబారు....

విత్తూరు హైస్కూలు నుంచి రిటై రైన సుబ్బరామ్, పిల్లల నంగీత విద్యావకాశం కోనం, 1985లో మద్రామకి మకాం మార్చారు. ఈ బ్రియా ద్వయం 1989లో మైలా పూరు రసిక రంజనీ నభలో మొదటి బ్రోగ్రామ్ యిబ్బారు. (జగద్విఖ్యాతు రాలైన పద్మా సుబ్రహ్మణ్యం కూడా తన మొదటి (పోగ్రామ్ అక్కడే యిబ్బారు - ఆర్ ఆర్ నభకు గల అనువంశిక గౌరవం అనుపమానం). మొన్న డిసెంబరు సీజనులో బ్రియా సిస్టర్స్ ఎనిమిది బోట్ల (పోగ్రామ్లు యిబ్బారు. వారిని వెలుగులోకి తీసుకు రావడానికి భారత్ కల్ఫరల్ ఇంటిగే షన్ కమిటీ, మగ్రామ్ తెలుగు అకా డమా కొంతవరకు సాయపడ్డాయి.... ఎంత ముద్దో, ఎంత సొగసో, అను రాగము లేని మనసున సుజ్ఞానము రాడు - ఘనులైన అంతర్ జ్ఞానుల కెలుకే గాని.... యిలాటి త్యాగరాయ కీర్తనలతో, ప్రశంసనీయమగు విద్యా పాటవమూ, గాత్ర వైభవమూతో 'కశారంజని' నభ్యులని (రాణీ సీత్రై హాలులో) మెప్పించారు బ్రియా సిన్షర్స్....

'కళారంజని'కి వెళడానికి ముందు థియొసాఫికల్ సొసెటీకి.... అయిదా ರೆಕ ಕಿತಂ ವಾರ್ರಾಲ್ ಗಾಂಧಿಗಾರಿ సేహ్మగామ్, వినోబాజీ అుశమం రెండూ చూశాము. అప్పట్లో హానార్లోనే కొంచెం చైతన్యం కని పించింది: గౌతమ్ బజాజ్, అక్కడ తాము నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమాలు వివరించి చెప్పారు. పవిత్ర ఆశయా లకు అంకితమైన ఆదర్శ జీవి ఆయన. ఎప్పడు మద్రాను వచ్చినా, ముందుగా రానూంటారు. రెండు మూడు గంటల ఆయనతో గడిపి, సాంగత్యమంటే ఏమిటో మనోగతాన తెలుసుకుంటాను.... థియొసాఫ్టికల్ సొసైటీలో అచ్యుత్ పట్వర్గన్ వర్గ వారం రోజుల పాటు వుంటానని రాసిన ఉత్ర రెండు రోజుల క్రితం వచ్చింది ... దివ్యజ్ఞాన సమాజం వారి ఆవరణలోకి బ్రవహించగానే, అనిర్వచనీయానుభూతికి ఆ వృక్షబ్బాయలో కరిగి తాము. పోయిన కథలెన్న్ వున్నాయి; ఆ వాతావరణంలోని గాన ్షనవంతికి నారికేళ వృక్షాలు తల

మాలతి చందూర్ శక్షలు

ವ ೯೯ಖ	16-50	
కాంచనమృగం	16-50	
భూమి పుత్రి	16-00	
మధుర స్మృతులు	14-00	
ఓ మనిషికధ	16-00	
ఏమిటీ జీవితాలు	12-00	
మనసులోని మనసు	25-00	
ఆలోచించు	9-00	
రాగరక్తి మ	18-00	
మేఘాల మేలిమునుగు	16-00	
కలల వెలుగు	15-00	
బ్రతకనేర్చిన జాణ	14-00	
జయలక్ష్మ్	20-00	
కృష్ణవేణి	20-00	
ఏది గమ్యం ఏది మార్గం	15-00	
ఎన్ని మెట్లెక్కినా	18-00	
నద్యోగం	15-00	
లావణ్య	14-00	
- aans		
వంటలు - పిండిచంటలు	40 00	
	48-00	
[పశ్నలు — జమాబులు	15-00	
జాబులు – జవాబులు	13-00	
అల్లికలు – కుట్లు	3000	
ම ංධිත - මෙවා පිරිස	15-00	
మహిళలకు మధురజీవనం	7-50	
దాంపత్య జీవితం	12-50	
క్వార్టి షబ్లై	షర్స్	
విజయవాడ -2		

లూపుతూంటాయి. పచ్చదనానికి కరువువావిన మనసు పరవశిస్తుంది – ఇది మ్రాదాసు కాడు, మరొక ఊరని పిస్తుంది. మెయిన్ గేటుకి, పట్వర్ధన్ బంగాశాకి గల దూరం కిలోమోటరుకి పైగా ఉంటుంది. సిమెంట్ రోడ్ — కాని, స్పీడ్ (బేకర్స్ చూసుకుంటూ వెక్లాలి.... గౌతమ్ బజాజ్ అనుకో కుండా బెంగుశూరు వెక్లవలసి వచ్చిం దనీ, రెవటెల్లుండిలో రావచ్చుననీ చెప్పారు అచ్యుత్ పట్వర్ధన్. అంత దాకా వెక్టి ఆ స్వాతంత్ర్య యోధునిలో నాలుగు ముక్కలు మాట్లాడకుండా ఎలా రాగలను ? అదీగాక, ఆయన 'కమ్యూనికేటివ్ మూడ్' లో ఉన్నారు.

'క్విట్ ఇండియా మువ్మెంట్లో మీరు కూడా పాల్గొన్నారు కదా ?' -అని కదిపాను. అవును - అప్పట్లో నేనూ కాంగెస్, వాదినే! గాంధీగారు బాలా గౌప్ప వ్యక్తి, మహాపురుషుడు, నత్యసంధుడు. తమ్ నమ్మిన అహింసా సిద్ధాంతాన్ని త్రికరణ పద్దిగా అచరణ లో పెటిన మహనీయుడు. అయితే, స్వాతంత్ర్య పోరాటంలోని టడుగు ఖిలాఫత్ ఉద్యమంతో ్పారంభమయింది. తురుష్క స్మామాజ్య పతనంతో, కాలీఫా పీఠం రద్దు కాగా, కెమాల్ పాషా నవ టర్క్స్ రూపొందింవాడు. 'నేషన్-స్టేట్'గా టర్కీ నిలదొక్కుకుంటున్న ^{బ్}జులలో, బ్రిటన్, ట్రాన్స్, అమెరికాలు మధ్య ప్రావ్యాన్ని 'మాండేట్లు'గా తమ గుప్పెట్లో వుంచు . కున్న తరుణంలో, 'ఈ కాలీఫా వ్యవస్థని పునరుద్ధరింబాలనే గాం ధీ గారి వాదం, ముస్లిమ్లలోని మేధా వి వర్గానికి ఆయన్ని దూరం వేసింది. ముల్లాలు, మత గురువుల చెప్పు చేతల లోని బ్రజలు, ఈ ఖిలాఫత్ ఉద్య మం వైపు మొగ్గు చూపారు. 'కాలిఫ్' అనే వ్యవస్థ లేకుండా చేయటం ముస్లిమ్ మతానికి అపబారంగా తల పోశారు గాంధీజీ. గాంధీ జిన్నాల వైరం అప్పట్లో అంకురించింది. జిన్నాల వైరం అప్పట్లో అంకురించింది. జిన్నాల వైరం అప్పట్లో అంకురించింది. జిన్నా కాంగైస్ నుంచి విడిపోయి ముస్లిమ్ లీగ్లో చేరి, రాజకీయ బ్రత్యర్ధిగా ముస్లిమ్ నాయకునిగా నిలదొక్కుకోవ డంతో, చివరికి దేశ విభజన తప్ప లేదు' - అన్నారాయన.

"మరి, ఆనిబిసెంట్కీ గాంధీ గారికీ ఎందుకు పేపీ వవినటు?' - అని అడిగాను.... 'ఆనిబిసెంట్ ఖిలాఫత్ ఉద్యమానికి వ్యతిరేకి. షౌకతాలీ, మహమ్మ దాలీలని వెంటేసు కు గాంధీగారు తిరగడం నచ్చలేదు. అంతేకాదు, శాసనోలంఘ నం బ్రజలకు నేర్పడం మంచిది కాదని ఆమె అఖ్మపాయం. ఎంతటి వారూ 'రూల్ ఆఫ్ద లా'కి కటుబడి వుండాలి. నిరక్షరాస్యులైన (పజలకు చట్ట ప్రకారం నడచుకోవడం నేర్పాలి గానీ ధిక్కరించడం నేర్పితే, ఈ ధిక్కారం ఎక్కడ ఆగుతుంది, ఎవరు ఆపగలరు? - అని ఆమె (పశ్న. జిన్నా గాని, ఆనిబిసెంట్ గాని గాంధీజీ నిజాయితీని, నత్య వాక్పరి పాలనని, విత్త శుద్ధిని ఏనాడు సంకించలేదు. అయితే, ఎవరి మార్గాన వారు నడి

వారు: గాంధీజీ వెంట దేశం నడి చింది, స్వారంత్యం వచ్చింది. కాని, గాంధీ గారనుకున్నట్టు ఏమీ జరగ లేదు" - అన్నారు అచ్యుత్ పట్వర్దన్.

. 12

అఖిత భారత చిన్న ప్రతికల మ్మదాసు శాఖ నమావేశం అనందా కళ్యాణ మండపంలో మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు.... ఉత్సాహవంతు లైన కార్యదర్శి యస్ రామదాస్, విన్న ప్రతికల నిర్వాహకులకు కంటక రహితమగు బాట్ ఏర్పరిచేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఎన్నో సమ కూడాలి, ఎందరో కలసి రావాలి.... ్రామత్వ స్థాపకటనల మాట ఎ**టున్నా,** గంధాలయాలు ఈ చిన్న పట్రికలను తమ లిస్టులో వేర్చి, కొనుగోలు వేయ డం ద్వారా, చేయూత నివ్బినట్లవు తుందని పలు**వురు నభ్యులు పేర్స్** న్నారు.... తమిళనాడు శాఖకు విజిపి నంతోచం పాటున్. బ్ఞాఫెనర్ కలౌ మణి పెనిడెంట్.

. 13

నాలుగు వందల చి త్రా లలో నటించి, నాలుగు పదుల సిని జీవితం గడిపి, సారస్వత లలిత కళారంగాల లో విఖ్యాతి నొంది, పంచకావ్య పఠ నతో బాటు రవీంద్ర కవీంద్రుని బాట వెంట నడిచి, చిత్రేఖకునిగా, కవిగా, ఉత్తమ కళాకారునిగా, సినీరంగం మంచి లోక్ నభకు ఎన్ని కైన బ్రధమ పార్లమెంటేరియన్గా, బహుముఖ ్రపతిభావంతునిగా, మానవతా ధర్మ మంవి మిత్రునిగా నిరతునిగా, ఎందరికో నన్నిహితులైన కళావాచ సృతి జగ్గయ్యకు, భారత బ్రభుత్వం పద్మభూషణ్ యివ్సిన నందర్భంగా, పామ్డ్గొవ్ 'త్రిపురనేని గోపీచంద్' సభా పాంగణంలో మోహన్బాబు, యార్లగడ్డ శంభుప్రపాద్తో బాటు, కెయన్ డ్రొకాశరావు, డివియన్ రాజు, గుమ్మడి వెంకటేశ్వరావు, పప్ప వేణు గోపాలరావు, పరుచూరి గోపాలకృష్ణ, మిక్కిలినేని రాధాకృష్ణ, జమునా రమణరావు ₍పనగింవారు; వియస్ ఆర్ కృష్ణ స్వాగతం తెలుపగా, మురశీమోహన్ కంపీర్ చేశారు: రాళ బండి కామేశ్వరరావు నన్మాన ప**్రత**ం చదివారు; మోహన్బాబు వందన నమర్పణ గావించారు. మేళతాశాల**తో,** పూర్ణ కుంభంతో, జగ్గయ్య దంపతు లను ఆహ్వానించారు. పూలమాలల తోను, పట్టు శాలువాలతోను తమ ఆనందం వెల్లడించిన వారు ఆ**ర**ైవె డెబ్బయి మంది వుంటారు. అంజర్ దేవి. శారద. జమున, జయసుధ మున్నగువారు జగ్గయ్య దంపతులకు కర్సూర హారతి యుబ్బారు.... జానకి ప్రార్థన గీతం తర్వాత, కమనీయ දිඛිෂ්ල<u>වී</u> 8කි. රනක්න ඩමුරානුලා వేసే ఏత్రకారుడు, మేటినటుడు, స్పందన గల సామ్యవాది, మేధావి అని కళావాచన్పతిని మెచ్చుకుంటూ, ఈ శతాబి మొదటి దశకంలో జన్మించి కడపటి దశకంలో మన మధ్య మనలో ఒకరుగా వున్న సభా

3

ధ్యక్షులు గోపాలరెడ్డి గారికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ, నభకు విష్పేసిన సోదర సోదరీ మణులకు స్వాగతం తెలిపారు వియస్ఆర్ కృష్ణ. జగ్గయ్యగారిలోని కవితా బ్రభావం గురించి పవ్వు వేణు గోపాలరావు వెప్పగా, ఈ కీర్తి ్రపతిషలలో నగభాగం సీతారామయ్య గారికి (జగ్గయ్య తండ్రి) వెందుతాయనీ, హలం. కలం చేబటిన ఆయన బృహత్ కృషి బ్రహ్హంననీయమనీ, సీతారామయ్యగారు స్థాపించిన శ్రీకృష్ణ నాటక నమాజంలో డివి సుబ్బారావు 'హరిశృంద', బక్టారి రాఘవాబార్య 'రామదాసు' బ్రోదర్శింపబడ్డాయనీ, ఆయన విశిష్ట్ష వ్యక్తిత్వాన్ని వెనకటి జాపకాలతో నభకు పరిచయం చేశారు మొక్కిలినేని. తనకు తామ్మిదేళ్ల వయనప్పడు, ఈ 'గురువు' తనన్ ఎత్తుకు యింటికి తీసుకువెళి, 'ఖిల్రీ రాజ్య పతనం' నాటకంలో తనచేత డాన్స్టు చేయించడం, ఆ తర్వాత అదే 'గురువు'తో తన వెండితెర కథానాయి కగా నటించవలసి రావటం ఎంతో హృద్యంగా చెప్పారు జమున. 'పద్మ భూషణ్' గౌరవం జగ్గయ్యగారు ఒక్కరికే కాడు - అది మొత్త సినీ పర్శమకు చెందుతుంది - అన్నారు ಗುಮ್ನಡಿ.... ''ರಾಮಾರಾವುಗಾರು ತಮ శుభాభివందన లేఖలో నన్ను అను జన్ముడు - అన్నారు. మేము చిన్నప్ప ట్నుంబీ ఆవిధంగానే పెరిగాము. మా నాన్నగారి ఎదుటబడి మాటాడే థైర్యం నాకు వుండేది కాడు - అందు కేనే 'రవీంద్ర గీతి' ఆయనకు అంకిత

మిస్తూ, మాది మౌన బాంధవ్య మన్నాను. మ్రదాసు ఎప్పడు వచ్చినా 'రామారావుని ఒకసారి రమ్మనమను' - అనేవారు నాతో. నాకూ మా తం్రడి గారికీ మధ్యగల మౌనం ఒక కావ్య గానం లాటిది. సంస్కృతాంధ్రాలు నేర్వడమే గాకుండా నా జీవితానికి చక్కాని ఆయన.... గుమ్మడి వెంక టేశ్వరరావు గారు నా మొదటి పిక్బర్ లో మామగారు - అప్పటికి యిప్పటికి అయన నాకు మామగారే! ఒకస్కారి శాంతకుమారికి కొడుకుగా వేశాను -అప్పటికీ యిప్పటికీ ఆమె నాకు అమ్మ గారే - అబ్బాయీ అని నోరారా పిలుస్తుందామే.... మా తరం వారిని కట్టేసిన స్కూతబంధాలు యివ్వుడు లేవేమో ననిపిస్తోంది. సున్నితమైన వాతావరణంలో మేమందరం గాము, పెద్దవాళ్లమయాము, సుఖాలూ జయాపజయాలూ చూశాము. కాని, పరస్పర అభిమానం, అవగాహన మాౖతం ఎటువంటి సందర్భంలోనూ దెబ్బతినేవి కాదు. ఆనాటి విలువలు మళ్లీ నెలకొనాలని నా ఆకాంక్షతుద్దీ శ్వాన దాకా నటించాలనే కోరిక నాకు లేదు. మనం ఏం వేయదలచుకున్నా, అది పూర్తిగా మన యిష్ట్రకారం జరుగడు. మన అభిలాషకు దేశకాల పరిసితులకు పొంతన కుదరాలి. ఒకటి మాత్రం ఖవ్చితంగా చెప్పగలను. వివరిదాకా ఏదో ఒక పనిలో, కార్య నిర్వహణలో నిమగ్నమై వుంటాను. ఆ కార్యసాధన లో పాటుపడతాను. 'పేకాట' కూడా

వని అనుకొనేవారు కొందరు లేక పోలేదు. అలాటి పనికాడు - చుట్టూ వారికి (పయోజనకరంగా ఉండేది. వనిలోనే పరమార్ధం పరమానందం ఉన్నాయి.... తమ్ముడు మోహన్బాబు ఋణ(గస్తుణ్ణి వేశాడు. ఎందరికి ఎన్ని విధాల కృతజ్ఞత బెప్పకున్నా, యింకా ఏదో బెప్పలేక పోయాననేది, గుండెల లో గుబగుబలాడుతూనే ఉంటుంది.... అందరికీ హృదయపూర్వక కృత జ్ఞాంజలి నర్వేజనా సుఖినో భవంతు" - అంటూ పద్మ భూషణ్ జగ్గయ్య, తన సమాధానాన్ని రసార్ధ్యత తో బెప్పారు.

. 20

'మిత సినీపిత' బేనర్లో నిర్మి స్తున్న 'అనంద మానందమాయనే....' విత్రం పేరు '[పేమాయణమ్మం' గా మార్చినట్లు పత్రికా సమావేశంలో తెలియ జేశారు నవతా కృష్ణంరాజు. ఇది యిరువురి స్నేహితుల రోనవత్తర గాధ అనీ, వడ్డాదిలో (విశాఖజిల్లా) తమ యూనిట్ కెంతో నహకారం లభించిందనీ వెప్పారు దర్శకులు జంధ్యాల. అయిదు పాటలు గల ఈ విత్రంలో వరుణ్ రాజ్, అమ్యత్, అంజలి, శ్రీకాంత్, నూతన్ స్థాసాద్, వేలు, రంగనాథ్, విజయకుమార్, మహర్షి రాఘవ, త్రీలక్ష్మి, అనిత, సీత, అనూజ మున్నగువారు పాల్గొం టున్నారు. నవతా కృష్ణంరాజు కథ ; రాజన్ - నాగేంద్ర పంగీతం;

వేటూరి పాటలు.... నిర్మాత : అచ్యుత రామరాజు.

'టానా' వారి వరల్ తెలుగు కన్వెన్షన్ (TANA - World Telugu Convention) జంలె 1వ తేదీ నుంచి 5వతేదీ దాకా, అయిదు రోజులపాటు, న్యూయార్కు లాంగ్ ఐలాండ్లోని హాఫ్స్ట్రా యూని వర్సిటీ నస్సాన్ కొలినయమ్లో (17 పేల మంది కూచోవచ్చు - 12 నుంచి 15 వేల దాకా 88 దేశాల నుంచి |పతినిధులు రాగలరని అంచనా) జరుగనున్న సందర్భంగా, వృతికల వారిని చెన్నపురి ఆం.ర మహానభలో కలుసుకున్న 'టానా' [పెసిడెంట్ సత్యనారాయణ, ఆ ఏర్పాట్ల వివరా లన్నీ తెలిపారు.... తెలుగు కవుల నమావేశం, తెలుగు రచయితల నమా వేశం, అంతర్జాతీయ సంస్కృత పండి తుల సమావేశం, వేద పండితుల నమావేశం, భారతదేశ నమ**్రగతకు** ప్రపంచశాంతికి యజ్ఞం, ఆంధ్ర వాగేయకారుల బ్రహహదం, ఆంధ్ర ్పడేశ్లోని విశ్వవిద్యాలయ అధ్యాప్త కుల నమావేశం, తెలుగు యూత్ కాన్ఫరెన్స్, వుమెన్స్ ఫోరమ్, అంద్ర వైభవం సూచించే చిత్ర, శిల్ప, హాన్ల కళా ప్రదర్శనలతో బాటు అసేక సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు వుంటా కవులు, కధారచయితలు, వ్యతికా రచయితలు, నాట్యకారులు, నంగీతకారులు, కళాకారులు, విద్యా వేత్తు, సినీ కళాకారులు, సినీ ప్రముఖులు - ఎందరో ఈ నభలలో

రచనలు

నేటి విలువలు దూరాన్ని జయింవిన **మానవు**డు ఖారెస్ సీన్మెజ్ కథానికలు జీవనమారం ఎలినార్ రూజ్వెల్ తొలి పాఠాలు ్బేమగాధ హెలెన్ కెలర్ **డా**။ మేరివెర్స్ వేల - నీరు మహానగరంలో జీవితం **నవ** చెనా ప్రతి గురువారం ఆరు కథలు మర్గొక ఆరు కథలు ఈ నాగరికత నాలుగు రోడు මකාර් පී ಶಾಲರಾಜ್ಯಂ గామ వెద్యుడు సాహన యాత్ర **ಅ**೦ತೆನ್ కాఫీ మానెయ్యటం ఒక్కటి ప్రస్తుతం అచ్చులో లేవు. చదవాలను

పరిచయం మేసిన పుస్కాలు అన్యాయం ఎక్కడికి కమలా ? భానుమూరి భార్య రాధ నవ్వింది కొత లోకాలు కొన్ని (గంధాలు సీతతో సినీమాకు |పజానాయకుడు |పకాశం నట్టింట దీపం మాంగుళూర్ మెయిల్ మహాబలిఫురం మనకీ ఒక కారు సీతా ఫలాలు బావ పూసల మేడ శివరావు కలడోలేడో మానొ పాలనలో చెనాలోమెనారటీలు ಅಮರಿಕ್ జాలె నాలుగు వరదలో వాంగ్ మాతా భూమాతా వీమలబారు మాకు చేరువలోనున్న లైబరీలో దొరికితే

పాల్గొంటున్నారని చెప్పారు సత్య నారాయణ. తెలుగు జాతీ వార్కితక వైభవాన్ని మాపే విత్రాన్ని ్రహ్యత 'టానా' కాన్ఫరెన్స్ సందర్భంగా రిలీజ్ వేసారు.. అమెరికా సంయుక ರಾಷ್ರಾಲಲ್ ನಿ ತಲುಗುವಾರು, ತನದ లోని తెలుగువారూ 'లెలుగు అసో సియేషన్ ఆప్ నార్త్ అమెరికా' (TANA) నభ్యులు. ఈ ప్రధాన సంసకు అనుబంధంగా 73 యితర సాంలాల తెలుగు అసోసియేషనులు వున్నాయి. ఇది నాన్ - మాపిట్ ఆర్ $\overline{\mathtt{a}}$ జేషన్. గవర్నింగ్ కమిటీలో 15గురు నభ్యులు వుంటారు; అయిదు గురు రిటెర్ కాగా, కొతగా మరొక అయిదుగురిని ఎన్నుకుంటారు. పది మంది పాతవారు వుండటంవల, కొత్తగా వచ్చిన వారికి సంస్థ నిర్వ హణలోని సాధక బాధకాలు బాగా బోధపడతాయి. '73లో అంకురార్పణ జరిగి, '74లో ప్రారంభమై, '78 లో రిజిన్లరయిన ఈ సంస్థ యిప్పటికి ఏనిమీది కాన్ఫరెన్సులు జయ్మపదంగా నిర్వహించింది - తొమ్మిదవది 1993 జుతెలో. సాత్నా ఆరు లక్షల డాలర్లు వ్యయ పరిచే 'టానా' తాము చేసే ప్రజాహిత కార్యాలకు పబ్లిసిటీ కోరదు 'టానా' యూత్ అండ్ ఫామిలీ ి కాన్ఫరెన్స్ 1992 జాలై3,4,5తేదీలలో వాషింగ్లన్ డి. సి. లోని జార్జిలౌన్ యూనివర్సిటీలో జరుగు తుంది - లోగడ యిలాటి కాన్న రెన్సులు మూడు నిర్వహించారు : ఇది

నాలకడి. అలాగే 1992 జూన్ 27వ తేదీ నుంని ఓవిధ ఒట్నాలలో తెలుగు ఓరిమ్ ఓసికల్ జరుగ నున్నది. వేద ఓండితులు, యజ్ర నిర్వహణ విషయంలో తెరపతి దేవ సానం వారి అంచదిందలు, ఆరిక స్థిమాయమూ ఏంటాయి. వృత్తికా సమావేశం తర్వాత. స్టయ్ప్లలో <mark>ఈ</mark> విశేషాలను వికృతికర్మా చెన్నప్రరి ఆండ్ర మహానభ నబ్బులకు, యితర పెదలకు, ఆహాతులకు కెలిపారు <u>ಟಾನಾ</u> [ಪಾಸಿಡಿಂಟ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ... ಇನ್ಸಾಕ್ಟ್ ಆಮಿರಿಕ್ಲ್ ತಿಲುಗು అసోసియేషన్, వివిధ ప్రాంతీయ శాఖల నమాఖ్యగా, ఒక్కటే ఉండేది. ఇప్పడు రెండయాయి. టానా, అటా (అమెరికన్ జెలుగు అనోసియేషన్).

.... 21

ీఅధునిక నగర జీవితం స్రాపీన కుటుంబ నంస్థబాయాలపై దెబ్బ తీయడం నహజం. తక్కారణంగా వయసు మోళ్లన వారిని కనిపెట్టి చూడ టం ఒక సమస్య అయింది. వారి యోగక్షేమాలు వివారించ వలసిన బాధ్యత న్వచ్ఛంద సేవా నంస్ధలపై పడుతున్నది - అన్నారు తమిళనాడు గవర్నరు ఖీష్మనారాయణ సింగ్, అంద్ర మహిళా నభ స్రాంగణంలోని ఓబుల్ రెడ్డి సీనియర్ సిటీజెన్స్ హూమ్కి స్రారంభోత్సవం గావిస్తూ! మహిళా నభ అధ్యమ్థరాలు సుగుణ మణి స్వాగతం తెలువగా, పార్మశామిక

వేత ఓబుల్ రెడ్డి, ఈ హెూమ్కి ార్త్రా ఆయం నంబంధించిన విశేషాలు తెలిపారు. మహీళా నభ వారు భూమి యివ్వగా, ఓబుల్ రెడి 17 లక్షలు కోట్లడ నిరా,ణానికి విరాళంగా యిబ్బారు. నేషనల్ ఇంజనీరింగ్ (పసాద్, ఇండస్టి యల్ కెమికల్ ఏజన్సీస్ ఇయస్ రెడ్డి మున్నగు వారు ఈ కమిటీలో ఉన్నారు. నభకు అధ్యక్షత వహించిన తమిళనాడు ఆర్ధిక మంౖతి నెడుంజెళి యన్, దురాబాయి దేశ్ముఖ్ నాటిన విత్తనం ఒక మహా వృక్షమై శాఖోప ಶಾಖಲಾಗ್ ವಿಸ್ತರಿಂಬಡಾನ್ಸ್ಟ್ರಿ ಪ್ರಕಂಸಿಂ బారు. 32 గడులు, శాకాహార భోజన నదుపాయం, అంటిపెట్టుకు నర్సింగ్ హూమ్, ఆరా పెడిక్ సెంటర్ వంటివి గల ఈ వనతి గృహం -ఓబుల్ రెడ్డి సీనియర్ సీటిజన్స్ హూమ్ - ఎందరికో నీడని, మన శ్మాంతిని యివ్వగల దనడంలో సందేహం లేదు.

. 23

విర్డ్రాన్స్ గార్డెన్ స్కూలు శర్మగారు దివంగతులై ఏక్లు గడిచి పోతున్నాయి. కాని, ఆ పవిత్ర న్యృతి మాత్రం కొన్ని వందల గుండెల్లో కర్పూర దీవమై వెలుగుతోంది, అసెంబ్లీహోలులో చర్రద శేఖర్ తన పీణారవంలో పాత జావకాలు పలికించగా, భక్తి గీతాలు పాడారు చిన్న పిల్లల గాన బృందం. గంఖీరత, పూజ్యభావమూ తొణికిన లాడే వాతావరణమది. ఆ గంటసేపూ సక్కూ, రుక్కూ, గీతాలతో బాటు అందరూ ఆ ్రపియబాం ధవ్వకు నివాశులర్పించారు మౌనరాగంతో.

. 25

'భరత ఖండంబు చక్కని పాడి యావు - హిందువులు లేగదూడలె ఏడ్చుచుండ - తెల్లవారను గడుసరి గాలవారు - పితుకుచున్నారు మూతులు బిగియగటి' - బిపిన్ చంద్రపాల్ 1905లో రాజమండి వచ్చినప్పడు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనర సింహం పంతులు తన ఉపన్యానంలో వెప్పిన పద్యమది. (పభుత్వానికేమి వేయాలో తోచక కిమ్మన కుండా వూరుకుంది. స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో తెలు**గు** కలం అనాడే తన దీప్సి _!పనరింపజేసింది. ముట్నూరి వారి కృష్ణా పత్రికి, పట్టాభిగారి 'జన్మ భూమి, [పకాశంగారి 'స్వరాజ్య', స్వాతంత్ర్య సాధన వై**పుగా** తమ కలాలని పదును పెటాయి. ఆనాటి జర్నలిస్ట్ ఒక లక్ష్యం కోసం పోరాడే సైనికుడు. స్వాతంత్ర్య సిద్ధితో ఆ లక్ష్యం నెరవేరిన మాట నిజమే! కాని, నమస్యలు తీరాయా? లేదు. లెక్కకు మించిన సమస్యలు. ఆ తోర ణం ఆనాటి కానాడు పెదదవుతోంది. 'మాకొద్దీ తెల్లదొరతనం' అన్నారు గరి మెళ. తెలదొరతనం పోయి, మన దొర తనం వచ్చిందే గాని సగటు పౌరుని నమస్యా వలయం దయనీయమవు తోంది. చుటూ యింత అవినీతి, అంచ గొండి తనం, అధికార లాలన, దౌర న్యం పే[టేగి పోతున్నప్పడు ప[తిక్

లకు పోరాడేందుకు ఏమిా లేక పోవడమేమిటి? ఆ పోరాట శకి ననృగిలింది. మనకెందుకు లెమ్మనే ఉదానీనత, చిత శుది లోక పోవడం ; ఎక్కడి కక్కడ ముళ్లు. 'ప్రతికా స్వాతం[త్యం' అని పెద్దగా బెబు తాంటారు. ఆ స్వాతంత్ర్యం ఎవరికి? ్రవాసే వారికా ? యాజమాన్యానికా ? ఆ యాజమాన్యానికి ఎన్ని 'వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్ సో!' ప్రతికలు పెద్దవయాయి. కాని, బ్రోఫెషనిలిజమ్ పేరిట సంపాద కులు స్వాతంత్ర్య రహితులయారు -అన్నారు సుబ్రహిద్ద జర్నలిస్ట్ డి ఆంజ నేయులు, సాహిత్య అకాడమా, ఎపి [పోగ్రసిమ్ రెటర్స్ అసోసియేషన్, నంయుకంగా పొటి (శ్రీరాములు హాలులో ఏర్పరచిన సాహితీ నమావేశ సందర్భంగా. అధ్యక్షత వహించిన ఎయస్ రామన్ వెనకటి సంగతులు ఎంతో హృద్యంగా చెప్పారు. '' 'నమా బారం ఎక్కడ నుంచి అందిందో చెప్పను - కరస్పాండెంట్ని కాపాడ వలసిన బాధ్యత నాది' - అని తొమ్మిది

నెలల జెలు శిక్ష అనుభవించారు దేవదాస్ గాంధీ.... బయట పడటం గవర్నరు యిషం లేకపోతే నేనేం చేయగలను? నా డ్యూటీ నేను చేసాను' - అన్నారు ్రామత్వ కార్యదర్శితో మొరే. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా ఎడిటర్ ఫాంక్ మోరే. హర్ని మాన్, బైబ్వి, చలపతిరావు, రామారావు, ఆర్ధర్ మూర్, వింతామణి, స్ప్రాట్ - యిలా ఎందరో ఆదర్మ మూరులు. 'నన్ను వైసాయి నలహా సంఘంలోకి తీసుకున్నంత మాత్రాన, ్రపభుత్వాన్ని విమర్శించకుండా వుంటా ననుకున్నారా?' - అని నర్ సివె వింతామణి వంటివారు మాత్రమే అన గలరు. అంతటి ఆత్మధృతి ఎక్కడు న్నది ఈనాడు? నేటి ప్రతికా ప్రచురణ వ్యాపార సూత్రాలకు, యితర వొత్తి డులకు లోబడక తప్పడం లేదు" -అన్నారు ఎయస్ రామన్.

—యవ్సార్ చందూర్

మనవి

మీరు విన్నవీ మీ అసుభవంలో వున్నపీ పదిమందికి వెబితే బావుంటా యనుకొనే 'జో క్స్', నిమ్మతొనలు శీర్షికలో ప్రమరింపబడతాయి. ఈ ప్రతికకు సంబంధించిన సూచనలకు, విమర్శలకు 'పాఠకుల తీర్పు'. ఈ ప్రతికలో వెలు వడేవన్నీ మా అంతట మేము కోరి వ్రాయించేవి - అంచేత, ప్రమరణ నిమిత్తం వ్యాసాలూ, కథలూ, కవితలూ పంపవద్దు. ఎప్పుడైనా అవసరమైతే, మేమే అడుగు తాము.... చందా 24 సంచికలకు : ఏథె రూపాయిలు.

JAGATI - 2, Kutchery Road, P.B. 2922, Mylapore, Madras-600004.

ವಿ[ತಜ**ಗ**ತಿ

సమీ క

సాహితీ చి_.తవారి 'యజ్ఞం'

మేధావులని అలోచించ మసీ, సామాస్యులని తర్కించుకోమనీ, శ్రమ జీవులని మేలుకోమని కాశీపట్నం రామారావు మాస్టారు రచించిన 'యజ్ఞం' (1964), అనేక మంది బ్రముఖ రచయితల అభ్యిపాయాలతో 'కథా యజ్ఞం' గా వెలువడింది. అంద్ర బ్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ చారి అవార్డుని రామారావు మాస్టారు నిరా కరించారు. మువ్పయ్యవ దశకంలో ఉత్తరాండ్ 'సుందర పాలెం' గామంలోని వర్గాల, వర్ణాల జీవిత విత్రణతో (పారంభమై, పాతికేళ్ల సామాజిక పరిణామాలని మన కళ్ల ముందు వుంచుతుంది.

భారతీయ వ్యవసాయంలో మెట్ల భూములు, పల్లపు భూములు అనే విభజన అనాదిగా ఉంటున్నది. నీటి వనరు గల భూముల్లో అహార ధాన్యాలు పండించేవారు – మిగతావే యతర పంటలకు (కాష్ క్రాప్స్). ఈ విభజన మొదటి బ్రపంచ యుద్ధం నాటికే (1914) చెరిగి పోవటం ప్రారంభింవింది. 1925 లో రవీంద్ర

నాథ్, టాగూర్, పద్మా నది మీద స్మరులో తన ఎసేంట్కి వెళా, యురు పై పులా ఏపుగా ఎదిగిన జనపనార (జూట్) చూసి, నా 'సోనార్ బంగా' ఏమైపోతున్నదని విలపిస్తారు 'గ్లిమ్సెస్ అప్ బెంగాల్'లో. ఈ ్రవస్తావన ఎందుకంటే, మన స్వాతంత్యో ద్యమానికి, గ్రామ సీమల్లో ఏర్పడ్డ మార్పులకి సంబంధంలేదు. రెండవ ్రవహిత్తున్న ముద్ద కాలంలో పట్నాలలోని కొందరు సాహాసికునులు కుబేరులు కాగా, గ్రామాలలోని బలవంతులు బలహీనులని దోచుకున్నారు - ఈ పిక్సర్లోని జ్రీరాములు నాయుడు (కామేశ్వర్) మాదిరి, - తాము వేసిన బాట దోపిడీ పదతికి మరింత దోహదకారి అయిందనే స్ఫురణ కూడా లేకుండా.

వేదకాలంలో 'యజ్ఞం' లోక కళ్యాణాని కైతే, యిక్కడ ఈ 'యజ్ఞం' బానినత్వ విముక్తికి. నుందర పాలెం హరిజనవాడలోని అప్పల రాముడు (పియల్ నారాయణ) తన కులంలో పెద్ద - ఖామందులకు విధేయుడు. ముగ్గురు మగపిల్లల తర్వాత నాలుగో వాడు కలుగుతాడు - సీతారాముడు. మిగతా ముగ్గురి పేర్లలో క్యూడా

'రామ' శబ్దం ఉంది. తమ్ముడూ తనూ విడిపోయాక, నాలుగెకరాల నేల ఉంటుంది. రెండో కొడుకు మాట (పకారం వేరు సెనగ వేసాడు. బేనేత మగం మూల పడగా గోపన్న, కమీాషన్ వ్యాపారంలోకి దిగి, అప్పల రాముడి పంట పట్నంలో అమ్మ్ డబ్బు తీసుకొస్తాడు. అప్పల రాముడు నమ్మకం వుంచడం వల్లనే, గోపన్న బాగుపడతాడు. అతని కమిషన్ వ్యాపారమూ, యితని వేరు సెనగ-రెండూ వృద్ధిలోకి వస్తాయి. ನಾಲುಗಿಕರಾಲನಿ ಏದಕರಾಲು ವೆಯ బేయగలుగుతాడు అప్పల రాముడు. నలుగురు కొడుకులు, నలుగురు కోడళ్ల, వుమ్మడి సంసారం; విడి పోయినప్పటికీ తమ్ముడూ మరదలూ అభిమానంగా ఉండటం - అప్పల ైనాముడి కుటుంబ జీవనం హాయిగా గడిచిపోతూంటుంది.

'లా' భదువు మధ్యలో ఆపేసి' గాంధీజీ బోధలతో గ్రామాన్ని పునరు ర్థరించడానికి వచ్చిన శ్రీరాములు నాయుడు కారణంగా, అప్పల రాముడు పంచాయితీ మెంబరవు తాడు ; ఈశ్లో స్కూలు పెడతారు ; ఈరికి రోడ్డు వేస్తారు : ఈరవతల రైసు మిల్లు పెడతారు ; విద్యుచ్ఛక్తి పట్టుకొస్తారు ; ఇళ్లలో దీపాలు వెలుగు తాయు. పైకి అంతా బావుంటుంది.

కాని రెండవ స్రవంచ యుద్ధ కాలంలో రైలు వేగనులు దొరక్క ధరలు పడిపోతాయి. చిన్న తరహా కమీాషన్ వ్యాపారి గోపన్న కూటి పోతాడు – పెద్ద బేప బిన్న బేపల్ని మింగినట్టు; అప్పల రాముడి పదెక రాలూ రెండెకరాలవుతుంది; ఈశ్లోకి బస్సు రావటం వల్ల, ఎడ్డబట్ల కట్టించు కొనేవారుండరు; ఆ బక్టనీ ఎద్దులనీ అమ్మేయ వలసి వస్తుంది: నాలుగో కొడుకు సీతారాముడు (భానుచందర్) పట్నంలో కూలిపని కని వెక్టిపోతాడు. మూడేళ్ల కొడుకుని వొదిలి పెట్టి ఆ సీతారాముడి భార్య ఒక ఫోటాగా ఫర్తా లేవిపోతుంది; పసివాణి సౌక లేక మర్లీ తండి పంచకి బేరు కుంటూడు సీతారాముడు.

కమీాషన్ వ్యాపారి, పేదరైతు లావాదేపీలలో, ముక్కుకి సూటిగా పోయే అప్పల రాముడు గోపన్నకు డబ్బు బాకీ పడతాడు. నోటి మాటగా వున్నది ప్రతం రాయిస్తారు. మ్రామ్సరీ నోటుకి కాలదోషం పట్టకుండా, గోపన్న పంచాయితీలో ఫిర్యాడు తెస్తాడు. ఈ రెండెకరాలు కొనుక్కు ేందుకు సిద్ధంగా వున్నాడు మున లయ్య అనే మరో రైతు. ్ర్మీరాములు నాయుడి మీద ఎంతో గురీ, గౌరవం గల అప్పల రాముడు ఆయన తీర్పు పై ఆశ పెట్టుకుంటాడు - పూర్వా వరాలన్నీ వివారించి తీర్పు యిస్తాడను కుంటాడు. శ్రీరాములు నాయుడు ఆ డబ్బు తను వెల్లిస్తానంటాడే గాని, తన 'వర్గ' బుద్దిపోగాట్టుకోడు. అప్పల రాముడు తన రెండెకరాలు మున లయ్యకు అమ్మి గోపన్న అప్ప తీర్చగా, సీతారాముడు తన మూడేళ్ల

కొడుకుని నరికి, ఆ రక్షిసిక్త పసి దేహాన్ని గోనె నంవిలో మూట కట్టి, పంబాయితీ ముందు నుంచి, 'మా కిక దాన్య విము కి' అంటాడు.

ఈ కథ చదికాక కొన్ని నందే హాలు కలగకపోవు. కాని, ఆ నందే హాలు పక్కకి నెట్టి, పిక్చర్ చూశాక, మా అఖ్మాయం మీరు ఏర్పరుచు కోండి. ఇది డిష్క్ డిష్క్లూ డ్యుయట్ల సినిమాకాడు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీనిని 'సువర్ణనంది'తో ఎందుకు నత్కరిం ఎందో న్వయంగా చూసి తెలునుకోండి - బాక్సాఫీసు సూత్రాలేమింలేని రక్తా క్రరి బితమిది.

ముప్పయి ముప్పయ్యయదేళ్ల క్రితం హాగ్రీస్ వజ్ మై వాతీ' (How Grees was My Valley) అనే నవల భదివాను; ఆ పిక్చర్ కూడా భూగాను. ఆ నవలా రభయిత రిభర్డ్ లావిలాన్, పోలీస్ స్టేషన్ ఏర్పడక పూర్వం, తమ లోయ ఎంత మనోహరంగా, మానవతా బంధాల మధురిమతో ఎలా అలరారేదో వెబు తాడు. ఇది వృడుకులోన్ పరిమళం అంత సుతారమూ నాజూకయినదీ కాదు - ఘాటెన రక్ష భందనం

పియల్ నారాయణ, భానుచందర్, వంటివారు తమ పాత్రలని గొప్పగా వొప్పించారు. పాటలు: సినారె, గజైల మల్లారెడ్డి. చక్రవర్తి సంగీతం, నవకాంత్ కెమెరా. దర్శక నిర్మాత రామినీడు, అంకిత భావంతో నిర్మిం పిన ట్రాయాజనాత్మక విత్రం.... పిత్రండి: పసుపులేటి రామారావు.

ముఖ చిత్రం

老家的老爷的 新发展的 医皮肤病的

1991 ಮೆ 21ක ම්ඨ ලාම ఎనిమిదిన్నరకి మ్మదాసు విమాన్యాశ యంలో ప్రతికా నమావేశం. తొమ్మిదిం పావుకి తాత గారి (నెడ్రూ) విగ్రహ్ నికి పూల గుచ్చం. పదీ పదికి శ్రీ పెరంబదూర్ వేరుకు, తల్లి (ఇందిరా గాంధీ) విగ్రహానికి పుష్ప్రమాల. వదీ ఇరవెకి కారు దిగి, మృత్యు ముఖం లోకి ప్రవేశం.... ఖావి ఖారత ఖాగ్యా ದಯ ರೇಖ ಪರಿಗಿಖ್ಯಂದಿ; 21೩ శ తాబి స్వప్నం వెదిరిపోయింది; నలఖోఏడుకే నూరేళ్లా నిండి, వజా హృద్వీణ పలికించినో రాజీవ్ గాంధీ, చర్కితలో కలిసిపోయారు. నమ న లోకం దుఃఖార్భవులతో తడిసి పోయింది.

'నాకు రాజకీయాల గురించి తెలీదు. అమ్మకు సాయంగా వుందా మని దిగాను. సోనియాకు సుతరామూ యిష్టంలేదు'

'ట్రజలెప్పడూ నన్ను మా తాక గారితోనూ, తల్లిగారితోను పోర్బి చూడబోతారు'

'నాకూ ఒక న్వప్పం వుంది. ఈ దేశం బలంగా, దృఢంగా, నర్వ న్వతంత్రంగా, న్వయం నమృద్ధితో, ప్రధమ్మశేణి దేశాలలో ఒకటై నిల బడాలని నా నురువిర న్వప్పం.'

జూలియస్

అన్నపూర్ణా రెడ్డి

26 26 36 36 4 36 36 36 36 36 36 36

గడిచిన కథ: మ్యా ఇయర్ కవి మర్పై తా కాజిల్ లొలిటాకు రాజేష్ వచ్చాడు. మమీత రిపీప్ చేసుకుంది.... పేమీ2ళ్ల స్నానమయాక, కుర్చీలో రిలాక్స్ అయి పుండగా యిట్టే కునుకు పట్టింది - మ్యాణ బడలికవల్ల కావచ్చు. లంచ్ టైమయింది.... (ఇక చదవండి

"సారీ, …. లంప్ టైమ్ అవు కుందని అనుకోలేదు…. వేడి షవర్ తీసుకొనే సరికి…. నిద్ర ముంచు కొచ్చేసింది….!" నొచ్చుకున్నాడు.

"నెవర్ మైండ్.... ఆ బ్రేక్ఫాస్ట్ కాస్తా.... నేనూ డాక్టర్ షార్మా ఆర గెంవేశాములే" అన్నాడు తాపీగా....

"ఓకూ డాక్టర్ షార్మా కూడా వచ్చేశాడన్నమాట…. నాకేమో మొద్ద నిద్ర పట్టేసింది…. వ్వేర్ ఈజ్ హీ ….?" అటూ ఇటూ చూశాడు రాజేష్.

"అకని గదిలో…. బహుశా ఈ పాటికి వెబ్బేస్తుంటాడు"…. బ్రక్క గది తలుపు తెరుచుకొని వైటకొచ్చిన డాక్టర్ షార్మా…. "హలో రాజేష్…. హా వ్యా ర్యూ…." అప్యాయంగా కరవాలనం గావించి మరో చేత్తే మిత్రుణ్ణి దగ్గరగా పొడువుకున్నాడు.

వైట్ షర్రు,.... న్నఫ్కలర్ పేంటు లో టక్ బేసి బాల్డ్ నెస్ కప్పిపుచ్చుకోవ డానికి వున్న జుట్టును దువ్వకొన్నాడు. చప్పిడి ముక్కు.... మరీ దట్ట మైన కనుబొమలు బలిష్టమైన పె దవులు నెలవంకలాటి మొసాలు.... నీట్ గా షేవ్ చేసిన గడ్డం. రెండుగా అవుపించే గడ్డం నొక్కు.... షర్ట్ల పైఖాగాన గుండీ వదిలేయడంతో.... గొంతు వరకూ పరచుకొన్న నల్లని జుట్టు. మనిషిలో ఏ మాత్రం మార్పు లేదనిపింపింది.

కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కార్పెటెడ్ సైప్స్ దిగి హాల్లోకి వచ్చారు ముగ్గురూ అక్కడే సోఫాలో కూర్చుని లేడీన్ మేగజైన్ తిరిగేస్తున్న సునీత లేవి నుంచాని "అంకుల్ రాజేష్,.... బైక్ఫాస్ట్ వడ్డించమని చెప్పానా" అంది... ఉబికి వస్తున్న నవ్వును పెది మెల మాటున దాచుకొంటూ.

"యాజ్ యూ విష్ బేపీ...'' అన్నాడు (బేమగా చూస్తూ.

లంపేకి.... కివెన్ గార్డెన్ పండిం విన కూరగాయలతో కమ్మని వంట కాలు తయారు చేయించింది సునీత, కూలాసా కబుర్లు చెప్పకొంటూ సుమ్లగా భోంచేసి లేవారంతా.

డాక్టర్ మల్హ్మ్ కోసం పొరు గూరు నుండీ మనుష్యలొచ్చి అరెంట్ కేసంటూ తీసు కెశ్మిపోవడంతో బ్రయాణపు బడలిక గుర్తు రాగా తమ గదుల కెశ్మిపోయారు....

సాయంత్రం.... అడవిదారి వెంట అందాలను అస్వాదిస్తూ వాకింగ్ వెళ్ళి వబ్బాక..... వేడివేడి పుల్కాలు ... అలూమటర్ కూర్మా, నలాడ్, రెండు రకాల స్వీట్లతో.... డిన్నర్ ముగించి కాఫీ కప్పులందుకొని హాల్లో కూర్పు నానిరంతా....

''మేం ఎప్పడెప్పినా.... మిసెస్ మల్హొత్రా - ఇంటిలో గైరు హాజరు ఏం డాక్టర్,.... మేము రావడం అమెకిష్టం వుండదా?''.... విన్ననాటి స్నేహాన్ని పురస్కరించుకొని మనసు లో మాట బైటెపెట్టాడు డాక్టర్ షారాం.

గుప్పు గుప్పున హిగ వొదలి నోట్లోంపి పైపు తీసి బ్రక్కనుంపి పెద్దగా నవ్వి....

"అరె యార్.... నేనోమాట అడ గవా.... ఇన్ని నంవత్సరాల పరి వయంతో.... ఒక్కసారికూడా నీభార్య మగానీ. ఇదిగో ఈ ప్రబుద్దుడు తన ఖార్యను గానీ....పిలుచుకొని హాలిడే ఎంజాయ్ వేయడానికి రారెందుకని? ఇక్కడికి మీ లేడీస్ రావడం మీ కిష్టంలేదా?" సూటిగా ప్రశ్నించాడు. ్ అభియోగానికి మొదట బి<u>త్</u>ర పోయు ఒకరి ముఖాలొకరు చూచుకొని ఆ<u>పె</u> పెద్దగా నవ్వేస్తూ....

"ఇది వాలా సున్నితమైన విషయం డాక్టర్ మల్హ్ తా.... ఏడడుగుల బంధం. జన్మజన్మల బంధం అంటారు గానీ.... వ్యక్తి త్వాల దగ్గరి కొబ్బేనరికి రాజీవడరు శ్రీ పురుషులు. ఎవరి ఆఖిరువి వారిది. ఒకరి అఖిరువి నాకరు మన్నించితే పేవీలే లేవు. అంచేతే.... ఈఒక్క విషయమేకాదు... ఏవిషయం లోనూ ఒకరి మీద వొత్తిడి తేవడం మంవిదికాదని స్వాసుభవం.... వ్యాట్ మిస్టర్ రాజేమ్" - జబ్బమీగాద చరిచాడు డాక్టర్ షార్మా.

్ 'యు ఆర్ రియల్లీ వండ్రఫుల్. ఆడవాళ్ళతో పేబీపడకుండా, మంవి నూతం కనిపెట్టావ్. నొప్పింపక తానొవ్వక తప్పించుకు తిరుగువాడు ధన్యుడు సుమతీ అన్నాడు శతక కారుడు... నేనూ మీగా కోవలో వ్యక్తినే'' - అన్నాడు కన్నుగిలికి నవ్వుతూ.... డాక్టర్ మల్హ్మితా.

అరమరికలేకుండా అలా మనసులు విప్పి మాట్లాడుతూ నవ్వుకొంటున్న మి[త[తయాన్ని విస్పారిత నే[తాలతో చూస్తూండి పోయింది సునీత.

"ఏం.... బేబీ... మువలి వాళ్ల గొడవ బోర్ కొట్టుతోందా?" అన్నాడు రాజేష్.

"నో.... నో.... నా ట టా ల్ అంకుల్.... ఇట్స్ వెరీ ఇంటరెస్టింగ్" అంది కళ్లువాల్చుకుంటూ "బేబీ.... వెదర్ ఫైన్గా ఫుంటె అల్మారా లేక్లో వాటర్ న్కయింగ్, స్మిమ్మింగ్.... నన్బేదింగ్ ఇవీ రేపటి బ్రోగ్రాంలో ఐటమ్స్ ఒకే...." – అన్నాడు మల్హ్మికా. "థాంక్యూ అంకుల్, థాంక్యు సోమవ్".... అంది.... తన్నుకొస్తున్న నంతోషాన్ని దాచుకుందుకు బ్రయ త్రిస్తూ.

ఓ రౌండ్ పేక కలిపి,.... గుడ్ నైట్ చెప్పకొంటూ ఎవరి గదికి వారెళ్ళిపోయారు.

2

అల్మ్ రా మ్యాణం తరువాత.... మరుదినం నైనిటాల్ లేక్లోనే బోట్ రైడ్.... వైనా అబ్జర్వేటరీ దాకా, పోసీ రైడ్.... వేయివేయి కలుపుకొని.... కబర్లు వెప్పుకొంటూ తల్లితాల్ నుండీ మల్లితాల్ వరకూ మాల్ రోడ్ మీద పమార్లు చేస్తూ... గడిపేశారు.

థర్టీఫస్ట్ మాత్రం ఎక్కడికీ పోకుండా ఇంటిలోనే కూర్చొని పేక, ఫెస్.... కబుర్లు, జ్ఞాపకాలతో కాల క్షేవం వేస్తూ గడపాలని నిశ్భయించు కున్నారు.

ముమై ఒకటి ఉదయాన్నే రంగు రంగు బల్బుల తోరణాలతో 'కేజిల్ లొలిటా'ను దేదీప్య మానంగా తీర్చి దిద్దారు నౌకర్లు. [కౌత్త నంవత్సరానికి స్వాగతం పలుకుతూ "హేపి న్యూ యర్" అని రాసి చుట్టూ బల్బులతో అలంకరించారు. డిన్నర్ తరవాత కాస్సేపు హాలులో కూర్చున్నారు మి_{ట్}తులు.

రాత్రంతా ఆలా కబుర్లు చెప్పు కొంటూ నూతన సంవత్సరానికి స్వాగతం పలకాలని కూర్చుండి పోయారు.

''బేబీ… కాస్సేపు… నీ సంగీత పాండిత్యం వీశ్భకూ రువి చూపిం చమ్మా," - అన్నాడు డాక్టర్ మల్హ్మాతా.

"వ్యాట్ సునీతకు సంగీతంతో టమ్ వుందా.... మరి వచ్చినప్పటి నుండీ వెప్పలేదే.... సంగీతం నాకే కాదు.... మా ఫారమ్లో జర్సీ ఆవు లకూ ఎంతో ఇష్టం. ముర్రా బఫె లోస్కు ఏదీ అవసరం లేదు!" అన్నాడు డాక్టర్ షార్మా.

"ఈజిట్" - అన్నాడు కుతూహ లంతో రాజేష్.

"ఎస్ రాజేష్.... మిల్కింగ్ మెడ్స్లో సంగీతం, కొంచెం శృతి లయ కలిసిన పాటలు కాసీ, ఇన్స్ట్ట్ మెంటల్ గాసీ పెట్టామంటె అవు పాలు సమృద్ధిగా ఇస్తాయి. కౌస్ ఆర్ వెరీ సెన్సిటిప్.... అనలు అవులకున్న సునిశిత బుద్ధి మానవునికి కూడా లేదు. యాజమాని సంతోషంగా వున్నా, వివారంగా వున్నా, ఇట్రే పసి గట్టేస్తాయి" 'రియలీ ?' అంది సునీత.

"ఓ రోజు…. మా అవిడతో సేవీ పడి ఆలాగే కేటిల్ షెడ్స్కి వెళ్ళి పోయాను. అక్కడికి వెళ్ళాక ఏమి పనీ వేయ బుద్ధి కాలేదు…. మంచం వేసుకొని ఆలాగే పడుకుండిపోయాను. యు బిలీప్ ఇట్ ఆర్ నాట్... పనివాళ్లు వాటికి మేత వేసినా అవి తిన లేడు.... ఆలాగే తలలు వాల్చుకొని నిలపడిపోయాయి. వాటి కళ్ళలో నీలి నీడలు."

"ఓ(హ్ అంకుల్ .. అలా జరుగు తుందంటారా ? ... అవి యాని మల్స్ - అంత సునిశితంగా పసిగట్టు తాయా ?"

"బెప్పా గదమ్మా.... బఫెలోస్ మాట హొదిలేయమని. అవుల కున్న అప్యాయతకు, నా కట్ల బెమర్బాయ నుకో.... నా కోపం పటాపంచలైంది. లేవి వెళ్ళి వాటి గంగడోట్ల నిమిరి . . నవ్వతూ పలుకరించాక మేతతిన్నాయి బెదిరిన నా మనసు కుదుట పడింది. ఇంట్లో పేపీ వేస్తే కలత తిరేది కేటిల్ షెడ్లోనే".... అంటూ సోఫాలో వెనక్కు వాలారు డాక్టరు షార్మా....

"బాలా గమ్మత్తుగా వుంది అంకుల్".... ఉత్సాహంగా పలికింది సునీత.

"ఈ మధ్య రిసెర్బీలో తేలిందే మంజే.... ఒకే అవు పాలు రోజూ ఒక గ్లాసు తాగితే డయాబెటిస్ నయ మవుతుందిట... మైండిట్... ఒకే అవు అంటే [పతి నిత్యం ఆ అవుపాలే తాగాలన్న మాట.... గేదెపాలు పనికి రావు....!"

"గుడ్.... ఎంతో మంది డయా ఔటిక్స్కు పనికి వచ్చే,రిసెర్చిభిట్...." _[పశంసా పూర్వకంగా చూచాడు డాక్టర్ మల్హ్మొతా.

"ఒకే ఆవు పాలు ద్రతి నిత్యం దారకడం అనేది కష్టం అంకుల్!…"

''మరి పాయింట్ అదే ఇక్కడ'' అన్నాడు మల్హ్మ్లా....

బాజ్డ్ హెయిర్ సుతారంగా మెడ మొదకు నెట్టకొంటూ విరునవ్వుతో చూవింది సునీత.

దేదీవ్యమానంగా వెలు గుతు న్న లైట్ల కాంతిలో బ్లాస్ట్రెష్ పేంటూ, బ్లాస్టీవ్లెస్ ఉలెన్ స్వెట్టరు.... నిండు రంగులో అవుపిస్తున్నాయి. బుగ్గల మీద లైట్ రిమైక్ట్ అవుతోంది. క్షణం సేపు మల్హ్మితా కళ్లు మేన కోడరి మీద తారట్లాడాయి.

''గో పును గోమాతగా పూజింపే మన దేశంలోనే ఈ దౌర్భాగ్యం.... ఏం వేద్దాం.... [పతిదీ కరువే!'' అన్నాడు రాజేష్.

"రాజేష్, ఆ మధ్య బిజినెస్ టిప్ స్టేట్స్కు వెశ్శినట్లున్నావు ?''

"ఎస్, డాక్టర్ మల్హ్మోతా !...ప్లాస్టిక్ ఇండస్ట్రీలో కొన్ని మెడికల్ స్పేర్స్ తయారీ చేయాలని బ్రగాఢమైన కోరిక నాలో కొంత కాలంగా నిగూడంగా వుంది."

"వ్యాజె నోబుల్ ఐడియా. ఫర్ ఎగ్జాంపుల్ ?" - రాజేష్ వంక సూటిగా చూశాడు డాక్టర్ మల్హ్మ్మ్మ్మ్ "లేడీస్కు కాస్కెటిక్ పర్సస్కు పనికి వచ్చే ముఖ్యమైన షేస్డ్ ప్లాస్టిక్స్, వేరియస్ కండిషన్స్లో నిల్లలు కలిగి, పిల్లలకు పాలిబ్బాక తిరిగ్ షేప్, సైజు కలిగించడానికి స్కిన్ {కిందనే ఎంబెడ్ చేసి నాచురల్ అప్పియరెన్స్ కలించేందుకు వీలుగా ఆరిఫిషియల్ పాసిక్ 1బెస్స్. రెండోది: నర్జెన్ ఏజ్ వచ్చేనరికి కాళ్ళలో, ఎస్పెషల్ మోకాల్ నెప్ప లధికమవడం, నడవలేక బాధపడు తూంటారు స్ట్రీ పురుషులు ఏ మంటే కారిలేజ్ అరిగి హోయిందనీ, గ్గీజు ఎండిపోయిందన్ డాకరు పెపుతూం టారు.... ఆ అరిగి పోయిన కారిలేజ్ సానే కారీలేజ్ లాటి పాసిక్స్.... మాడోది: హార్ట్ వాల్వ్స్ అండిసీజ్ మాడోది: ఏమిటో దాని తతంగం ఏమిటో నీకే బాగా తెలుసు డాక్టర్ మల్త్మ్మాణా.... ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఫారిన్లో ఈ లాటి పరికరాలను తయారు వేసే కొన్ని సంస్థలను చూచి వచ్చాను....

ఈ ఆలోచన కార్య రూపం దాల్చడా నికి సాధన సంపత్తే కాకుండా మరి కొంత ప్యవధి కావాల్సి వుంది.... ఆ పై పబ్లిసిటీ... ఆర్డర్స్ తెచ్చుకోవడం వగైరా వగైరా వున్నాయి."

విస్ఫారీత నే్బులతో.... రాజేష్ వంక మామ్తా కుతూహలంగా వింటూంది సునీత. బహుశా ఈహా పథంలో అలాటి ప్లాస్టిక్స్ ధరించి గర్వంగా తిరిగే జనాదులు కదులా డారు కాబోలు...

డాక్టర్ షార్మా కూడా అబెంటెవ్**గా** కూర్చొని వింటున్నాడు.

"విష్ యు ఆల్ ది బెస్ట్, రాజేష్. త్వరగా రంగంలోకి దిగితే నీ ఐడియా లను కార్యరూపం ధరింబేట్లు చూడ్డం ఎంతైనా అవనరం వుంది... మన వేదాల్లో ఎన్నో వైజ్ఞానిక రహస్యాలు దాగి వున్నాయంటారు. ఇటు వైద్య రంగంలోను, అటు వైజ్ఞానిక రంగం

26 26 26 26 26 26 36 26 36 36 36 26



లోను. వేదకాలం నాటికే ఎంతో (పగ తిని సాధించినటు చదువు కొంటూం టాము... అయినా మానవుని తృష్ణ... ఇంకా ఏదో సాధించాలన్నది. (ప్రతి తరములోను వెజానికంగా అన్ని రంగాలలో మ్రామాలు నల్పుతూనే ఒక్కో మెట్టే పైకి చేరుకున్నారు. ఒక పృడు సముద్రయాన మంటే మహా గొప్ప. ఈ రోజు చంద్రమండలం యాత్ర కూడా సాధించాడు మానవుడు. మరిప్పడేమో గెలక్సీల రహస్యాలను **ఫే**దించి అందులోని జీవరాసులతో సంబంధ బాంధవ్యాలను కలిగించు కోవాలని అపే.క్షి.స్తున్నాడు... మాన వునిలో దాగిన తృష్టే అంతటికీ మూలకారణం.... ఆ తృష్ణ అతని తరానికి కాకపోయినా ముందు తరాల వారికి మేలు కల్గించేదిగా వుండాలి."

క్లాప్.... క్లాప్.... క్లాప్.... చప్పట్లు చరిచి, ''మామయ్యా, ఇంత చక్కటి ఉవన్యానం వినడం నాకెంత నంతో మంగా వుందో తెలుసా?'' - అంది సువీత.

్పేమగా మేనకోడలి వైపు మాశాడు డాక్టర్ మల్లొతా... బేయు ముందుకు బాబాడు లేబివబ్బి బేయు అందుకొంది.... ఆ బేయినే సుతారంగా ముందుకు లాగి బ్రక్కలో కూర్చొన బెట్టుకు, ఆ అమ్మాయి తలను రెండు బేతులా వొడిలోకి లాక్కొని నుదురు మింద ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

"ఈ పిల్ల తెలివి తేటలు అల్లరి మా పై వాళ్లమ్మ, ఐ మీన్, నా వెల్లెలు ఎంత నంబరపడేదే ! కాసీ, పిబ్చి తల్లికా అదృష్టం లేదు. భర్త యాక్సి ఉంట్లో పోతే, మనసు కూడదీసు కొని జీవించలేక స్టీపింగ్పిల్స్ ఓవర్ డోస్ తీసుకొని భర్తను వెదుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది. సునీత కప్పుడు ఏడాది. ఆ వసిబిడ్డ మీద మమకారమైనా, తన జీవితం మీద వ్యామోహం కల్లించ లేకపోయింది. ఇప్పుడేమో ఈ అల్లరిపిల్ల వాళ్ల మామ చెవులు పట్టుకు ఆడివేంస్తోంది. ఫిర్యాదు వేద్దామంటే ఎవరూ లేరు" — అన్నాడు డాక్టర్ మల్హ్మితా.

''లేకపోవడ మేమిటి ?'' - బుద్ధావ తారంలా కూర్చున్న డాక్టర్ షార్మా అన్నాడు.

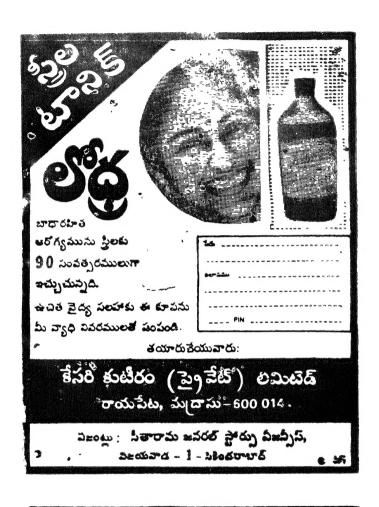
"ఎవరు ?.... ఎక్కడ !...." మల్పొతా ₍పశ్నించాడు

""ఎక్కడో అక్కడ వుండే వుంటాడు... ఈ అడవుల్లో, కొండ కొనల మధ్య ఓ చిన్నది వుందని తెలిస్తే వాడే వస్తాడు వెదుక్కుంటూ!" ఉడికించాడు షార్మా

"యు మీన్…దీ ఎంగ్ మాన్ హూమ్ సునీతా [డీమ్స్ ఎహెట్ ?" మరో నమిధ వేర్చాడు రాజేష్.

"అడవిలో వద్దనే, ఇంతకాలం బో ర్డిం గ్ హెూమ్స్ల్ వుంబాను... సిటిస్లో తనకు నచ్చినవాడు తారన పడాలని ట్రీడమ్ ఇబ్బాను"... -కుండబద్దలు కొట్టినట్టు బెప్పాడు మల్హ్మితా

(ఇంకా వుంది



JAGATI Telugu Monthly ... Edited, Printed and Published by HR Chendur at MANASA PRESS, No 2 Eutchory Read, Mylapore, Madras 600 004